

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O KAZENSKEM POSTOPKU
(EVA 2024-2030-0001)

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Z zadnjo novelo Zakona o kazenskem postopku ZKP-O¹ so se prilagodile procesne določbe, ki so bile potrebne za začetek delovanja Evropskega javnega tožilstva (EJT) in Evropskega delegiranega tožilca (EDT) na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939. Hkrati se je implementirala tudi Direktiva (EU) 2016/800 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o procesnih jamstvih za otroke, ki so osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku (v nadaljnjem besedilu: Direktiva (EU) 2016/800), ki določa minimalna procesna jamstva.

V času od zadnje novele Zakona o kazenskem postopku (v nadaljnjem besedilu ZKP)² je Ustavno sodišče Republike Slovenije sprejelo več odločb, ki zahtevajo uresničitev v ZKP:

- Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-418/18, Up-920/18 z dne 5. 11. 2020 (predlog za nadomestno izvršitev kazni zapora)
- Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 (prometni in bančni podatki);
- Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022.

Evropska komisija je Republiko Slovenijo opozorila, da so potrebne dodatne prilagoditve nacionalne zakonodaje zaradi implementacije dveh direktiv, in sicer:

- Direktive 2013/48/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2013 o pravici do dostopa do odvetnika v kazenskem postopku in v postopkih na podlagi evropskega naloga za prijetje ter pravici do obvestitve tretje osebe ob odvzemu prostosti in do komunikacije s tretjimi osebami in konzularnimi organi med odvzemom prostosti in
- Direktive EU 2016/800 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o procesnih jamstvih za otroke, ki so osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku.

Hkrati iz prakse izhajajo potrebe po manj zahtevnih rešitvah, ki jih je posledično moč vključiti v to novelo.

1.1 Implementacija Direktive 2013/48/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2013 o pravici do dostopa do odvetnika v kazenskem postopku in v postopkih na podlagi evropskega naloga za prijetje ter pravici do obvestitve tretje osebe ob odvzemu prostosti in do komunikacije s tretjimi osebami in konzularnimi organi med odvzemom prostosti (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/48/EU)³

Evropska komisija je ob prvotni analizi skladnosti ukrepov Republike Slovenije za prenos Direktive 2013/48/EU ugotovila, da na prvi pogled samostojne obveznosti v skladu z Direktivo 2013/48/EU niso pomanjkljivo prenesene, zato se je postopek, začet proti Sloveniji zaradi nepopolnega prenosa Direktive, dne 9. junija 2021 zaključil. Po kasnejši analizi in dodatno sporočenih ukrepih je Evropska komisija ugotovila, da niso bili pravilno preneseni določeni členi navedene direktive, zaradi česar je z dopisom št. sklic C(2023)2876 final z dne 1. junija 2023 in po postopku iz č258. člena Pogodbe o

¹ Uradni list RS, št. 200/20.

² Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US, 2/23 – odl. US in 89/23 – odl. US.

³ UL L 294, 6.11.2013, str. 1.

delovanju Evropske unije Republiki Sloveniji dala možnost, da v dveh mesecih predloži svoje pripombe. Vlada Republike Slovenije je z dopisom z dne 20. julija 2023 odgovorila na dopis Evropske komisije. Slednja je večino odgovorov Republike Slovenije sprejela, je pa ocenila, da člen 3(6) Direktive 2013/48/EU (odstopanja od pravice do dostopa do odvetnika) še vedno ni pravilno prenesen (in sicer ker člen 148(5) in (6) ter člen 157(4) ZKP določata dvourni čakalni rok za prihod zagovornika ter ker člen 227(9) in člen 178(6) ZKP preiskovalnemu sodniku omogočata, da obdolženca zasliši brez zagovornika, če zagovornik ni navzoč, čeprav je bil o zaslišanju obveščen.

Evropska komisija je torej po prvem odstavku člena 258 Pogodbe o delovanju Evropske unije zaradi nepravilnega prenosa določb člena 3(6) Direktive 2013/48/EU (odstopanja od pravice do dostopa do odvetnika v kazenskem postopku) izdala obrazloženo mnenje, v katerem je ocenila, da Republika Slovenija v tem delu ni izpolnila obveznosti iz Direktive 2013/48/EU in jo pozvala, naj v dveh mesecih od njegovega prejema sprejme ukrepe, potrebne za uskladitev s tem mnenjem (mnenje Evropske komisije, št. sklic C(2023)7283 final z dne 16. 11. 2023).

Glede na navedeno je potrebno prilagoditi določbe 148., 157. in 178. in 227. člena ZKP.

1.2 Implementacija Direktive EU 2016/800 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o procesnih jamstvih za otroke, ki so osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku (v nadaljnjem besedilu: Direktiva EU 2016/800)⁴

Zakon o kazenskem postopku v XXVII. poglavju ureja posebnosti postopka proti mladoletnikom in vsebuje določbe o nekaterih procesnih posebnostih in o pravicah mladoletnika, kot jih ureja Direktiva (EU) 2016/800. V določenih delih je bila ureditev z namenom implementacije te direktive dopolnjena z novelo Zakona o kazenskem postopku ZKP-O. Dodani so bili členi 452. a (domneva glede starosti storilca), 452.b (specialistično usposabljanje glede obravnave mladoletnikov), 452.c (pravica mladoletnika, da ga v postopku spremljajo starši, skrbnik ali druga odrasla oseba), 452.č (snemanje zaslišanja mladoletnega osumljenca) in 452.d (pouk mladoletnika ob odvzemu prostosti in pravice do posebne obravnave v času policijskega pridržanja). Spremenjeni so bili 453. člen (upoštevanje koristi mladoletnika in spoštovanje njegovega dostojanstva, posebna skrbnost in obzirno ravnanje), 454. člen (pravica do zagovornika), 469. člen (individualna ocena), 473. člen (posebna obravnava v času pripora), 478. člen (sojenje v navzočnosti) in 484. člen (stroški postopka, ki jih ni dopustno naložiti v plačilo mladoletniku). Nekatero pravice iz Direktive (EU) 2016/800 so urejene v drugih zakonih. Na primer Zakon o verski svobodi v 24. členu ureja versko svobodo ali prepričanje oseb, ki jim je na podlagi odločbe sodišča odvzeta prostost ali jim je bilo omejeno gibanje in so v zavodu za prestajanje kazni zapora, vzgojnem zavodu, prevzgojnem domu ali v zavodu za usposabljanje. Zdravstvena zakonodaja določa pravila, ki veljajo tudi glede izvedbe zdravniškega pregleda ob odvzemu prostosti in nudenja zdravstvene oskrbe, kolikor niso posamezna vprašanja posebej urejena v kazenski zakonodaji.

Republika Slovenija je 12. 6. 2019 obvestila Evropsko komisijo o nekaterih predpisih, ki so ob izteku roka za implementacijo Direktive EU 2016/800, ki določa minimalna procesna jamstva, že veljali in so pomenili uresničevanje pravic iz navedene direktive, večino njenih določb pa je v slovenski pravni red prenesla z novelo Zakona o kazenskem postopku ZKP-O, o čemer je dne 7. 1. 2021 dodatno obvestila Evropsko komisijo. Evropska komisija je po analizi sporočenih ukrepov ugotovila, da nekatere določbe Direktive (EU) 2016/800 (delno) še niso bile prenesene v nacionalno zakonodajo, in sicer: člen 4(1), prvi pododstavek, člen 4(1), drugi pododstavek, točka (c), člen 4(3) Direktive, člen 8(1), drugi stavek, člen 8(4), prvi stavek, člen 8(5), člen 12(5), prvi pododstavek, točki (c) in (e), člen 12(5), drugi pododstavek, člen 12(5), tretji pododstavek, prvi stavek, člen 20(4) in člen 24(1), drugi pododstavek. Evropska komisija je v skladu s 258. členom Pogodbe o delovanju Evropske unije pozvala Republiko Slovenijo, naj v dveh mesecih od prejema opomina (sklic C(2023)4190 final z dne 14. 7. 2023) predloži pripombe k tej zadevi. V mesecu januarju 2024 je bila opravljena dodatna notifikacija nekaterih

---

⁴ UL L 132, 21.5.2016, str. 1.

predpisov oziroma posameznih določb teh predpisov, v določenem delu pa je za prenos direktive potrebna sprememba ZKP.

1.3 Zadržanje prič in tolmačenje preko videokonference (149., 8. in 84.a člen ZKP)

Veljavna ureditev (prvi odstavek 149. člena ZKP) dopušča šesturni rok za zadržanje oseb, za katere je verjetno, da jih bo kasneje težko zaslišati, pri čemer dopušča podaljšanje tega roka za najkrajši potreben čas, največ za 12 ur, kolikor je osebi vzeta prostost v drugem postopku. V praksi se navedena določba največkrat uporablja v povezavi s kaznivim dejanjem iz 308. člena KZ-1 (prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države), pri tujcih iz tretjih držav, ki sicer nezakonito prečkajo državno mejo, vendar ob tem praviloma izrazijo namero, da bi vložili prošnjo za mednarodno zaščito, kar pomeni, da se (prekrškovno) ne obravnavajo zaradi nezakonitega prehoda državne meje (35. člen ZMZ-1). Navedeno pomeni, da možnost dvanajsturnega podaljšanja dejansko ne pride v poštev.

V času zadržanja bi bilo treba navedene osebe obravnavati humano.

Poleg tega je glede na okoliščine konkretnih primerov večkrat težko zagotoviti pravočasno tolmačenje, saj tujci velikokrat govorijo jezike, za katere ni na voljo veliko tolmačev, ki so posledično tudi pogosto zasedeni. Glede na navedeno se vsi postopki zavlečejo že zaradi zagotavljanja tolmačenja.

Vse tri probleme bi bilo smiselno nasloviti s spremembo pravne podlage.

1.4 Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-418/18, Up-920/18 z dne 5. 11. 2020⁵ (predlog za nadomestno izvršitev kazni zapora)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo št. U-I-418/18, Up-920/18 z dne 5. 11. 2020 ugotovilo, da je Zakon o kazenskem postopku⁶ v neskladju z Ustavo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Ustava),⁷ ker ne vsebuje mehanizma za izključitev nevarnosti, da je pravnomočna odločitev o ugoditvi predlogu za nadomestno izvršitev kazni zapora,⁸ vložnem v korist obsojenca, ki je v času vložitve predloga na prostosti, sprejeta šele, ko obsojenec že prestaja kazen zapora v zavodu za prestajanje kazni, in nevarnosti, da zaradi poteka časa vsebinska odločitev o predlogu sploh ne bo sprejeta. Glede na navedeno je ZKP v nasprotju s pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave.⁹

Bolj natančno je Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovilo, da izpodbijana ureditev ni sorazmerna v ožjem pomenu, ker koristi izpodbijane ureditve (spoštovanje načela pravnomočnosti z učinkovitim izvrševanjem kazni zapora) ne odtehtajo posledic, ki jih ima ta ureditev za prizadetega posameznika z vidika pravice do sodnega varstva. Zakonska ureditev, ki ne vsebuje mehanizma za izključitev nevarnosti, da je pravnomočna odločitev o ugoditvi predlogu za nadomestno izvršitev kazni zapora, vložnem v korist obsojenca, ki je v času vložitve predloga na prostosti, sprejeta šele, ko obsojenec že prestaja kazen zapora v zavodu za prestajanje kazni, namreč v tolikšni meri zožuje pravico do sodnega varstva, da ni sorazmerna v ožjem pomenu s koristmi, ki jih zasleduje. V takem primeru je učinkovitost nadomestne izvršitve kazni zapora pomembno zmanjšana, te izgubljene koristi pa spoštovanje pravnomočnosti ne more odtehtati. To velja tem bolj, ker v postopku odločanja o predlogu za nadomestno izvršitev kazni zapora pravnomočnost nima teže, ki jo ima sicer, saj gre za enega od posebnih postopkov, ki omogočajo prav poseg v pravnomočno sodno odločbo (tč. 17).

⁵ Uradni list RS, št. 191/2020 in OdlUS XXV, 24.

⁶ Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 66/17 in 22/19.

⁷ Uradni list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, 75/16 in 92/21.

⁸ Nadomestna izvršitev kazni zapora vključuje t.i. vikend zapor, hišni zapor in delo v splošno korist (prvi odstavek 129.a člena ZKP).

⁹ Uradni list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, 75/16 in 92/21.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je dodatno ugotovilo, da ureditev, ki ne vsebuje mehanizma za izključitev nevarnosti, da zaradi poteka časa vsebinska odločitev o predlogu sploh ne bo sprejeta, pravico obsojenca do sodnega varstva izvotli. V tem primeru ne gre za to, da bi bil poseg nesorazmeren v ožjem pomenu, ampak za to, da noben, sicer za drugačne posege lahko ustavno dopusten cilj ne more upravičiti izvotlitve človekove pravice. Glede na navedeno je ugotovilo, da je bila presojana ureditev v neskladju s pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave (tč. 18).

Ustavno sodišče Republike Slovenije je predvidelo enoletni rok za odpravo protiustavnosti, za vmesni čas pa je določilo začasni režim, v skladu s katerim smeta sodišče prve stopnje, ki odloča o predlogu za nadomestno izvršitev kazni zapora, vložnem v korist obsojenca na prostosti, in sodišče druge stopnje, ki odloča o pritožbi zoper sklep o zavrnitvi predloga za nadomestno izvršitev kazni zapora, odrediti, da se izvršitev kazni zapora odloži do pravnomočne odločitve o predlogu za nadomestno izvršitev kazni zapora.

1.5 Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023¹⁰ (prometni in bančni podatki); pregled elektronske naprave

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 ugotovilo, da določbe 149.b in 149.c člena ter petega in (deloma) šestega odstavka 156. člena Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju: ZKP)¹¹ niso v skladu z Ustavo Republike Slovenije (v nadaljevanju: Ustava)¹² in jih razveljavilo. Razveljavitev začne učinkovati 12. 8. 2024, do takrat pa določbe ZKP ostanejo v veljavi. Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije torej ni predvidela nobene prehodne ureditve.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v navedeni zadevi presojalo skladnost veljavne ureditve s pravico do komunikacijske zasebnosti iz prvega odstavka 37. člena Ustave in informacijske zasebnosti iz prvega odstavka 38. člena Ustave ter ob tem ocenilo, da veljavna zakonska ureditev ne prestane preizkusa sorazmernosti v ožjem pomenu, ker teža posledic ukrepa ob obstoju preizkega dokaznega standarda razlogov za sum, odsotnosti časovne omejitve ukrepa (pridobivanje prometnih podatkov za nazaj) oziroma predolgega posameznega obdobja odreditve ukrepa (pridobivanje prometnih podatkov in lokacijskih podatkov za naprej) ter ob obstoječem preširokem katalogu kaznivih dejanj pretehta koristi ukrepa. Sprememba veljavne ureditve prometnih podatkov se torej ne bo nanašala zgolj na potrebno časovno zamejitev pridobivanja prometnih podatkov za namene kazenskega postopka, temveč tudi na zvišanje dokaznega standarda in omejitev dosedanjega seznama hudih kaznivih dejanj, pri katerih je ukrep dopusten. Pri presoji ureditve bančnih podatkih pa je Ustavno sodišče Republike Slovenije (nekoliko poenostavljeno) ocenilo, da možnost pridobitve podatkov iz petega (in posredno šestega) odstavka 156. člena ZKP ob upoštevanju zaupnosti in vsebinskega pomena teh podatkov predstavlja nesorazmeren poseg v informacijsko zasebnost iz prvega odstavka 38. člena Ustave.

Iz citirane odločbe torej med drugim sledi, da bi moral Zakon o kazenskem postopku (na podlagi drugega odstavka 37. člena Ustave) določiti jasno abstraktno časovno omejitev kazenskopravnega posega v komunikacijsko zasebnost s pridobivanjem prometnih podatkov oziroma dostopom do njih, ob upoštevanju načela sorazmernosti in niansiranega pristopa k posegom v človekove pravice in temeljne svoboščine, medtem ko Zakon o elektronskih komunikacijah (v nadaljevanju: ZEKom-2)¹³ že ureja časovne omejitve hrambe prometnih podatkov, do katerih se z izpodbijanim ukrepom dostopa (t. i. komercialna hramba). S tem bi bilo po oceni Ustavnega sodišča Republike Slovenije mogoče preprečiti tudi morebitno pridobivanje podatkov, ki po ZEKom-2 sicer ne bi smeli biti več hranjeni, pa vseeno obstajajo (tč. 53). Pri prej navedenih bančnih podatkih pa bo treba zagotoviti pridobitev na podlagi sodne odredbe in z jamstvi, ki jih ta zagotavlja.

¹⁰ Uradni list RS št. 89/23 z dne 11. 8. 2023.

¹¹ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US, 2/23 – odl. US.

¹² Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, 75/16 in 92/21; Ustava.

¹³ Uradni list RS, št. 130/22 in 18/23 – ZDU-10.

Poleg tega bo pri spremembi veljavne ureditve treba upoštevati tudi do sedanjo prakso Sodišča Evropske unije (*Commissioner of An Garda Síochána*,¹⁴ *La Quadrature du Net in drugi*,¹⁵ *Digital Rights Ireland Ltd.*¹⁶, *Tele2 Sverige AB*¹⁷) in Evropskega sodišča za človekove pravice (*Zakharov proti Rusiji*¹⁸, *Szabó in Vissy proti Madžarski*,¹⁹ *Benedik proti Sloveniji*²⁰) ter tudi Ustavnega sodišča Republike Slovenije (št. U-I-65/13-19 z dne 3. julija 2014),²¹ ki govorijo o zamejitvah posegov v pravice s področja komunikacijske zasebnosti.

Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 je treba preučiti tudi z vidika sistemske skladnosti drugih ukrepov, ki jih dopušča veljavna ureditev (zlasti navedeno velja za pregled elektronske naprave po 219.a členu ZKP). Pregled elektronskih naprav predstavlja bolj invaziven ukrep, kot to velja za pridobitev prometnih podatkov. Elektronske naprave tako lahko vsebujejo ne zgolj prometne podatke o komunikaciji imetnika (bodisi prek sms-ov, elektronskih sporočil), temveč tudi vsebino te komunikacije ter tudi dostop do namerno prikrite komunikacije oziroma vsebine (primerjaj šesti odstavek 219.a člena ZKP) ter podobne vsebine (tako npr. tudi vsebino komunikacij prek različnih aplikacij za sporazumevanje). Ne nazadnje elektronske naprave vsebujejo tudi druge vsebine – dokumente, občutljive osebne podatke), dejansko še toliko bolj razkrijejo profil osebe, kot to velja za prometne podatke. Preiskava elektronske naprave torej predstavlja tako poseg v 35. člen Ustave, ki vsebuje splošno pravilo, da ima vsakdo pravico do zasebnosti in da je zasebnost nedotakljiva, kot tudi v prvi odstavek 37. člena Ustave, s katerim je zagotovljena tajnost pisem in drugih občil.

Glede na navedeno bi morali biti za preiskavo elektronske naprave predpisani strožji pogoji kot pa to velja za pridobitev prometnih podatkov, saj ukrep sicer ne bi prestal preizkusa sorazmernosti v ožjem pomenu.

1.6 Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022²² (zahteva za varstvo zakonitosti in predlog za odložitev ali prekinitve izvršitve zaporne kazni)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022 ugotovilo, da je ZKP v neskladju z Ustavo, ker obsojencu ne omogoča, da v zvezi z vloženo zahtevo za varstvo zakonitosti predlaga odlog ali prekinitve izvršitve kazni zapora.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v obrazložitvi zapisalo, da Ustava ne zagotavlja pravice do izrednih pravnih sredstev, zato je obseg varstva, ki ga v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi daje prvi odstavek 23. člena Ustave, odvisen od ureditve tega postopka ter od namenov in ciljev zakonodajalca pri uvedbi sistema izrednih pravnih sredstev. Namen zahteve za varstvo zakonitosti, ki se vložijo zoper pravnomočno obsodilno sodbo, naj bi bil še vedno dvojen – zagotoviti enotno uporabo zakonskega prava in odpraviti kršitve zakona, storjene s pravnomočno sodno odločbo ali s sodnim postopkom. Ustavno sodišče Republike Slovenije je svojo odločbo utemeljilo na drugem namenu, torej na obsojenčevem individualnem interesu.

Ker je osebna svoboda vrednota par excellence, je kazen odvzema prostosti dopustno uporabiti le kot skrajno sredstvo in le za najkrajše še potrebno obdobje. Če obsojenec na podlagi izpodbijane pravnomočne sodbe že nastopi prestajanje zaporne kazni, pa se posledice kršitev zakona, ki so

¹⁴ Št. C-140/20, z dne 5. 4. 2022.

¹⁵ Št. C-511/18, C-512/18 in C-520/18, z dne 6. 10. 2020.

¹⁶ Št. C-293/12 z dne 16. 5. 2014 (združeni zadevi C-293/12 in C-594/12).

¹⁷ Št. C-203/15 z dne 21. 12. 2016 (združeni zadevi C-203/15 in C-698/15).

¹⁸ Št. 47143/06 z dne 4. 12. 2015.

¹⁹ Št. 37138/14 z dne 12. 1. 2016.

²⁰ Št. 62357/24 z dne 24. 4. 2018.

²¹ Uradni list RS, št. 54/2014 in OdlUS XX, 27.

²² Uradni list RS, št. 7/2023.

rezultirale v neupravičeni obsodbi, z morebitno naknadno razveljavitvijo ali spremembo sodne odločbe ne morejo povsem odpraviti.

V skladu z veljavno ureditvijo sodišče ne izda sklepa v primeru neizpolnenosti pogojev za zadržanje ali prekinitve izvršitve zaporne kazni, kar pomeni, da obsojenec ne more ugotoviti, ali je sodišče sploh preverilo izpolnjenost teh pogojev, niti ne more v zvezi s tem od sodišča zahtevati odločitve. To pa pomeni, da mu ni zagotovljen položaj aktivnega udeleženca pred sodiščem. S tem pa je zaradi pomena, ki ga ima zadržanje izvršitve zaporne kazni za učinkovitost postopka z zahtevo za varstvo zakonitosti, poseženo v njegovo pravico do učinkovitega sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave (tč. 27). Ureditev, po kateri obsojencu, pri katerem ne obstajajo priporni razlogi, ni omogočeno, da bi zaradi vsebine zahteve za varstvo zakonitosti predlagal začasno zadržanje izvršitve zaporne kazni, zato ne pomeni nujnega ukrepa za doseganje učinkovitosti postopka s tem pravnim sredstvom, za čim hitrejšo izvršitev prisojene zaporne kazni oziroma za spoštovanje pravnomočnosti. Posledično gre za prekomeren poseg v obsojenčevo pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je določilo enoletni rok za odpravo protiuslavnosti. Ni pa določilo načina izvršitve odločbe, saj je ocenilo, da gre za sistemsko in ne posamično spremembo v sistemu pravnih sredstev, ki jo je treba temu ustrezno umestiti v pravila kazenskega postopka in ustavnosodnega varstva.

1.7 Redakcijski in drugi manjši popravki

a) pravna podlaga za vodenje kazenskih evidenc je v ZKP pomanjkljiva (135. člen).

b) uvedba možnosti tolmačenja prek videokonference (8. člen ZKP) terja določene redakcijske prilagoditve

c) v praksi sta se izoblikovali dve službi za podporo oškodovancem, in sicer pri največjih dveh okrožnih sodiščih v državi (v Ljubljani in Mariboru). Smiselno bi bilo razmisliti, ali naj tovrstne službe dobijo možnost izdelave oziroma dopolnitve individualne ocene ogroženosti oškodovancev.

č) odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022, zaradi katerega bo treba obsojencu omogočiti, da v zvezi z vloženo zahtevo za varstvo zakonitosti predlaga odlog ali prekinitve izvršitve kazni zopora, terja tudi določene redakcijske in manjše popravke ZKP.

d) uresničitev odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 (prometni in bančni podatki) terja tudi nekatere redakcijske popravke.

e) smiselno bi bilo razmisliti o tem, kako povečati razumevanje kazenskih postopkov za ranljive udeležence

f) pri pravni ureditvi izvrševanja pripora bi bilo smiselno preučiti možnost za bolj jasno ureditev opravljanja del pripornikov ter možnost zagotavljanja nočnih obiskov

g) pooblastilo pregleda osebe iz 52. člena ZNPPol bi bilo glede na sodno prakso in uporabo v predkazenskem postopku smiselno prenesti v ZKP

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj Predloga zakona je uskladitev ZKP z v prejšnji točki navedenimi odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, dokumenti pravnega reda Evropske unije, in redakcijsko izboljšati določena besedila členov.

2.2 Načela

V predlogu zakonu je upoštevano načelo pravne države (2. člen) oziroma sta upoštevana načeli jasnosti in določnosti pravnih predpisov, ki sta vključeni v prej omenjeno ustavno načelo (npr. pri urejanju 149.a, 149.b, 149.c, 149.č, 156. in 219.a člena, torej pri ureditvi invazivnih posegov, ki zadevajo prometne in bančne podatke ter pregled elektronskih naprav – 219.a člen ZKP ter pri spremembi 422. in 423. člena ZKP, v delu, v katerem se bolj jasno zapiše, da gre že po veljavni ureditvi za odločanje *ex officio*). Smiselno enako velja za možnost nezavezujoče obrazložitve odločb, ki so pisane v t. i. lahkem branju (nov 143.d člen ZKP), saj večje razumevanje utrjuje zaupanje v pravno državo. Prav tako k večji jasnosti prispeva sprememba 213.a člena ZKP, ki ureja opravljanje del pripornikov. Nenazadnje pa k večji (pravni) varnosti pripomore tudi zahteva po varnem prenosu podatkov pri izvedbi videokonference.

Načelo pravne varnosti (kot del načela pravne države) pa se uresničuje s prilagoditvijo veljavne ureditve odločbam Ustavnega sodišča Republike Slovenije in pravnemu redu Evropske unije.

Načelo spoštovanje človeške osebnosti in dostojanstva (21. člen Ustave) se krepi s tem, ko se osebam, ki so zadržane zaradi pričanja, zagotavlja pravice pridržanih oseb (kar med drugim vključuje tudi pravico do medicinske pomoči ter pravico do prehrane, dostopa do pitne vode in sanitarij, gibanja ter počitka) ter z možnostjo, da individualno oceno ogroženosti oškodovanca izdelajo ali posodobijo službe za podporo oškodovancem oziroma osebe, ki jih določi sodišče (sprememba 143.č člena ZKP). Pripornikom se v okviru možnosti zavoda dovoljujejo nočni obiski (213.b člen ZKP). Navedeno načelo se krepi tudi z možnostjo nezavezujoče obrazložitve odločb, ki so pisane v t. i. lahkem branju (nov 143.d člen ZKP).

Hkrati se z možnostjo tolmačenja prek videokonference (sprememba 8. člena ZKP) ob ustreznih varovalkah krepi pravica do uporabe svojega jezika (62. člen Ustave).

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1. Implementacija Direktive 2013/48/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2013 o pravici do dostopa do odvetnika v kazenskem postopku in v postopkih na podlagi evropskega naloga za prijetje ter pravici do obvestitve tretje osebe ob odvzemu prostosti in do komunikacije s tretjimi osebami in konzularnimi organi med odvzemom prostosti

V 148. členu ZKP je predlagan popravek šestega odstavka, in sicer tako, da se primer, ko osumljenec izjavi, da si bo pred policijo vzel zagovornika, slednji pa ne pride v roku, ki ga je določila policija, zaslišanje preloži, ali pa se v skladu s petim odstavkom 148. člena ZKP odloži do prihoda drugega izbranega zagovornika. Ni torej možno, da se od osumljenca v takšnem primeru zberejo obvestila in o tem naredi uradni zaznamek. Predlagatelj ob tem poudarja, da gre za v praksi redke situacije, saj osumljenec, ki se želi zagovarjati z zagovornikom, s slednjim že pride na zaslišanje, primeri, ko policija med zbiranjem obvestil ugotovi, da ima pred sabo osumljenca, pa so redki – še toliko bolj pa so redki tisti primeri, ko si potem osumljenec izbere zagovornika, ta pa ne pride v določenem roku.

V 157. členu ZKP je predlagana nekoliko drugačna rešitev, ob upoštevanju tega, da je osebi odvzeta prostost. Če izbrani zagovornik ne pride v roku dveh ur (tega roka glede na odvzem prostosti že po veljavni ureditvi ni mogoče podaljšati), policija osumljenca bodisi nemudoma pelje k preiskovalnemu sodniku (ki ga potem zasliši, pri čemer je obvezna obramba) ali pa policija, kolikor želi osumljenca zaslišati sama, zaslišanje odloži do prihoda drugega izbranega zagovornika. Ni torej možno, da se od

osumljenca v takšnem primeru zberejo obvestila in o tem naredi uradni zaznamek. Tudi tu je predlagatelj upošteval, da gre za primere, ki so v praksi redki.

Veljavni prvi odstavek 178. člena ZKP predvideva možnost, da preiskovalni sodnik odredi obvezno navzočnost zagovornika in državnega tožilca pri zaslišanju obdolženca. Glede na zahteve direktive 2013/48/EU je predlagana sprememba prvega odstavka, in sicer tako, da je obveznost zagovornika (kolikor ga obdolženec ima) že *ex lege* obvezna. V šestem odstavku 178. člena ZKP pa se ureja možnost, ko v takšnem primeru zagovornik ne pride na zaslišanje obdolženca – zaslišanje se potem preloži, razen če bi potekel rok iz drugega odstavka 203. člena ZKP (torej 48 urni rok za zaslišanje pred preiskovalnim sodnikom). V tem primeru preiskovalni sodnik zahteva od obdolženca, naj si takoj vzame drugega zagovornika. Če obdolženec tega ne stori, mu zagovornika brez škode za obrambo postavi preiskovalni sodnik. Posebej je dodan pogoj – brez škode za obrambo – navedeno pomeni, da mora imeti zagovornik dovolj časa, da se pripravi in posvetuje z obdolžencem (pri čemer je treba upoštevati tudi 48 urni rok iz drugega odstavka 203. člena ZKP). Tudi tu gre za primere, ki so v praksi redki.

Posledično se spreminja tudi deveti odstavek 227. člena ZKP. Obdolženec torej sme biti zaslišan brez zagovornika le, če se je izrecno odpovedal tej pravici, obramba pa ni obvezna, črta pa se možnost zaslišanja, če zagovornik ni navzoč, čeprav je bil obvešččen o zaslišanju – ta izjema se je nanašala na zaslišanje obdolženca kot preiskovalno dejanje, torej na 178. člen ZKP (glede na določbo 308. člena ZKP, ki ureja situacijo, ko vabljeni zagovornik ne pride na glavno obravnavo).

2.3.2 Implementacija Direktive EU 2016/800

S predlaganimi spremembami se določbe XXVII. poglavja ZKP dopolnjujejo tako, da se:

- a) v skladu s prvim pododstavkom prvega odstavka 4. člena Direktive (EU) 2016/800 doda pravica mladoletnika, da je takoj, ko je seznanjen z dejstvom, da je osumljena ali obdolžena oseba v kazenskem postopku, nemudoma obvešččen ne le o svojih pravicah, kot je bilo urejeno doslej, temveč tudi o splošnih vidikih poteka postopka (sprememba drugega odstavka 452.c člena ZKP);
- b) v skladu z zahtevo iz točke (c) drugega pododstavka prvega odstavka 4. člena Direktive (EU) 2016/800, ki ureja pouk o pravici do posebne obravnave v času odvzema prostosti se dopolnjujejo določbe o vsebini pouka o pravici do posebne obravnave v času policijskega pridržanja (sprememba prvega odstavka 452.d člena) in dodaja posebna določba glede pouka o pravici do posebne obravnave v času pripora (novi sedmi odstavek 473. člena ZKP). Slednje doslej ni bilo izrecno urejeno.
- c) v skladu z zahtevo tretjega odstavka 4. člena Direktive (EU) 2016/800, ki določa, da mora pisno obvestilo o pravicah v skladu z Direktivo 2012/13/EU, vsebovati pravice mladoletnika iz te direktive, se bolj jasno uredi pravico do pisnega pouka o pravicah ob odvzemu prostosti (sprememba prvega odstavka 452.d člena ZKP in novi sedmi odstavek 473. člena ZKP);
- d) v skladu z zahtevami določbe petega odstavka 8. člena Direktive 2016/800/EU) se zaradi večje jasnosti izrecno določa pravica, da se ponovno opravi zdravniški pregled, kadar okoliščine to zahtevajo (sprememba šestega odstavka 452.d člena ZKP).
- e) dodatno implementira zahtevo iz prvega stavka tretjega pododstavka petega odstavka 12. člena Direktive (EU) 2016/800, ki državam članicam nalaga zagotovitev zdravja ter duševnega in mentalnega razvoja in zagotovitev svobode veroizpovedi ali prepričanja tudi v primeru odvzema prostosti, ki ni pripor (novi sedmi odstavek 452.d člena ZKP).

2.3.3 Zadržanje prič in tolmačenje preko videokonference (149., 8. in 84.a člen ZKP)

Predlagana je rešitev (sprememba prvega odstavka 149. člena ZKP), s katero se omogoča dejansko učinkovito podaljšanje šesturnega zadržanja oseb (za najkrajši potreben čas, največ za 12 ur), katerih

zaslišanje bi bilo v prihodnje težje izvedljivo. Predlog sicer ne spreminja maksimalne dolžine zadržanja, temveč zgolj omogoča njegovo dejansko koriščenje.

Poleg tega se zagotavlja humano ravnanje z zadržanimi osebami, in sicer tako, da bo policija takšnim osebam zagotovila smiselno enake pravice, kot jih ima pridržana oseba, kar med drugim pomeni tudi pravico do medicinske pomoči ter pravico do prehrane, dostopa do pitne vode in sanitarij, gibanja ter počitka.

Ne nazadnje se v izjemnih primerih dopušča ustno tolmačenje prek videokonference (sprememba 8. člena ZKP), pri čemer so predvidene ustrezne varovalke, in sicer:

- da ni mogoče pravočasno zagotoviti neposrednega ustnega tolmačenja,
- da je to nujno potrebno zaradi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka in
- da je tudi na ta način zagotovljeno uresničevanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku. Ta rešitev bo posredno prispevala tudi k skrajšanju zadržanja oseb, ki bi jih bilo v prihodnje težko zaslišati.

Poleg tega se zagotavlja, da mora biti prenos podatkov pri videokonferenci varen (sprememba 84.a člena ZKP), videokonferenca pa se lahko uporabi tudi za zaupni pogovor zagovornika s pripornikom (74. člen ZKP).

2.3.4 Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-i-418/18, Up-920/18 z dne 5. 11. 2020 (predlog za nadomestno izvršitev kazni zapora)

Predlagana rešitev predvideva specialno ureditev suspenzivnosti predloga za nadomestno izvršitev kazni zapora, če je obsojenec na prostosti (v tem primeru je predlog vedno suspenziven) in nesuspenzivnosti pritožbe zoper sklep, s katerim je bilo takšnemu predlogu ugodeno (v tem primeru pritožba v škodo obsojenca ni suspenzivna) oziroma suspenzivnosti pritožbe zoper sklep, s katerim je bil takšen predlog zavrnjen ali zavržen (v tem primeru je pritožba v korist obsojenca suspenzivna). Navedena pravila se smiselno uporabljajo tudi za odločanje o izvršitvi kazni zaradi kršitve pravil hišnega zapora ali zaradi kršitve obveznosti iz dela v splošno korist (peti odstavek 129.a člena ZKP).

Predlog rešitve torej *ex lege* in specialno ureja suspenzivnost v zgoraj navedenih primerih in na ta način sodišču olajšuje dela (saj mu ni treba posebej odločati o odložitvi izvršitve kazni zapora v zvezi z nadomestno izvršitvijo kazni zapora, ko gre za v praksi manj pogoste primere, torej, kadar obsojenec ob pravnomočnosti obsodilne zaporne sodbe ne bo v priporu).

2.3.5 Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023²³ (prometni in bančni podatki); pregled elektronske naprave

149.b člen ZKP

Seznam kaznivih dejanj

Veljavna ureditev predvideva enak seznam (katalog) kaznivih dejanj za prikriti preiskovalni ukrep tajnega opazovanja po 149.a členu ZKP in za pridobivanje obstoječih prometnih podatkov po 149.b členu ZKP. Predlog sprememb ohranja to enakost katalogov, poleg tega pa tudi sicer še bolj zbližuje oba ukrepa.

Predlog ureditve ne posega v 1. točko četrtega odstavka 149.a člena ZKP, ki v katalog uvršča kazniva dejanja, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petih ali več let (torej težja kazniva dejanja). Ta skupina naj bi pomenila približno 149 kaznivih dejanj ali njihovih modalitet (od približno 275 členov posebnega dela KZ-1. Predlog prav tako ne posega v tisti del kataloga kaznivih dejanj, ki se sklicuje na

²³ Uradni list RS št. 89/23 z dne 11. 8. 2023.

katalog iz 2. točke drugega odstavka 150. člena ZKP. Predlog tako znatno poseže v kazniva dejanja, ki so taksativno naštet v 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP, hkrati pa je predlagano črtanje kaznivih dejanj pomoči storilcu po 282. člena KZ-1 (3. točka četrtega odstavka 149.a člena ZKP). Ob tem je treba še posebej izpostaviti, da je uporaba kataloga kaznivih dejanj za prometne podatke dopustna šele ob istočasnem obstoju novega pogoja (ki je enak pogoje za tajno opazovanje, in sicer, da je »mogoče utemeljeno sklepati, da z drugimi ukrepi tega dejanja ni mogoče odkriti, preprečiti ali dokazati oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami« - sprememba prvega odstavka 149.b člena ZKP).

Predlagatelj je ob upoštevanju kriterijev iz odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije (teža kaznivega dejanja in narava izvršitve kaznivega dejanja, zaradi katere je pridobitev prometnih podatkov nujna za izsleditev storilca in izvedbo kazenskega postopka) ter prejetih utemeljitev državnega tožilstva in policije oblikoval ožji katalog kaznivih dejanj. Pri tem ni upošteval tistih predlogov obeh gradnikov, ki bodisi niso bili statistično izkazani bodisi kvalitativna obrazložitev ni presegala navedb, da komunikacija udeležencev večkrat poteka preko elektronskih naprav (saj navedeno ni konkretizirano za določena kazniva dejanja).

Predlagatelj je v katalogu kaznivih dejanj po 2. točki 149.a člena ZKP ohranil naslednja kazniva dejanja:

1. zalezovanje po 134.a členu KZ-1
2. grožnje po 135. členu KZ-1
3. zlorabe osebnih podatkov po tretjem, četrtem, petem, in šestem in sedmem odstavku 143. člena KZ-1
4. goljufije po prvem, tretjem in četrtem odstavku 211. člena KZ-1
5. napada na informacijski sistem po drugem, tretjem in četrtem odstavku 221. člena KZ-1
6. zlorabe informacijskega sistema po 237. členu KZ-1
7. javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po 297. členu KZ-1
8. prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1
9. mučenja živali po drugem, tretjem in četrtem odstavku 341. člena KZ-1.

Dokazni standard in pogoji za odreditev

Predlagatelj je sledil obrazložitvi Ustavnega sodišča Republike, prav tako evoluciji dokaznih standardov (zlasti ob upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-25/95 z dne 27. 11. 1997, Uradni list RS, št. 5/98 in Odl. US VI, 158, s katero so bili razveljavljeni takratni prikriti preiskovalni ukrepi in kateri je sledilo oblikovanje utemeljenih razlogov za sum – zlasti tč. 53. in 54.). Utemeljeni razlogi za sum so se torej kot standard, ki je blizu utemeljenega suma (in ki je temu primerno artikulabilen, specifičen, konkreten in vnaprejšen), uveljavili za primerljive prikrite posege v zasebnost (vključno s tajnim opazovanjem po 149.a členu ZKP). Glede na navedeno je predlagatelj v prvem odstavku 149.b člena ZKP »razloge za sum« zamenjal z »utemeljenimi razlogi za sum«, in pri tem sledil razlogovanju Ustavnega sodišča Republike Slovenije, da je ta dokazni standard lahko vezan le na znanega storilca (zlasti tč. 43 in pritrtilno ločeno mnenje sodnice dr. Šugman Stubbs).

Poleg tega je predlagatelj celoten ukrep pridobitve prometnih podatkov po 149.b členu ZKP še bolj približal tajnemu opazovanju po 149.a členu ZKP, in sicer tako, da je pridobitev podatkov vezal na to, da je »mogoče utemeljeno sklepati, da z drugimi ukrepi tega dejanja ni mogoče odkriti, preprečiti ali dokazati oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami.« - pogoj se nanaša na vse osebe, zoper katere se ukrep lahko odredi.

Obdobje pridobivanja

Predlagatelj je upoštevaljoč navedeno obrazložitev dolžino hrambe prometnih podatkov za potrebe njihovega pridobivanja za namene kazenskega postopka po 149.b členu ZKP zamejil na 3 mesece (s

čemer se preprečuje, da bi podatki, ki se v praksi hranijo dlje, kljub prenehanju pogojev za komercialno hrambo, lahko uporabili za namene kazenskega postopka).

149.c člen ZKP

Dokazni standard

Predlagatelj je sledil obrazložitvi Ustavnega sodišča Republike Slovenije in tudi za ukrep po 149.c členu predvidel dokazni standard »utemeljeni razlogi za sum«.

Katalog kaznivih dejanj

Predlagatelj je sledil obrazložitvi Ustavnega sodišča Republike Slovenije in katalog kaznivih dejanj omejil na kazniva dejanja iz drugega odstavka 150. člena ZKP (torej na kazniva dejanja, za katera je sicer možno odrediti prisluškovanje).

Obdobje izvajanja ukrepa

Zakonodajalec je sledeč obrazložitvi Ustavnega sodišča Republike Slovenije predvidel odreditev ukrepa za en mesec in njegovega (večkratnega) podaljšanja za en mesec.

149.č člen ZKP

Predlagatelj zakona je razlago Ustavnega sodišča Republike Slovenije ubesedil skozi izrecno prepoved pridobivanja naročniških podatkov po 149.č členu ZKP, če gre za naročniške podatke, ki omogočajo identifikacijo osebe prek enolične označbe, ki ni javno objavljena oziroma glede katere je podano upravičeno pričakovanje zasebnosti (prva alineja četrtega odstavka 149.č člena ZKP).

156. člen ZKP

Predlagatelj zakona je:

- peti odstavek 156. člena ZKP razdelil na dva dela,
- prvi del ob dokaznem standardu razlogi za sum in upravičenih subjektih za pridobitev (državni tožilci in policija) brez sodne odredbe ohranil omejen na pridobitev naročniških podatkov pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost (peti odstavek),
- za pridobitev podatkov iz petega odstavka 156. člena ZKP, kolikor se ti nanašajo na posameznike, je potrebna sodna odredba (izdana na predlog državnega tožilca); nov šesti odstavek 156. člena ZKP. Sodna odredba se izda, »če je mogoče utemeljeno sklepati, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je podatke treba pridobiti za preprečitev ali odkritje tega kaznivega dejanja ali storilca«,
- »Naročniške podatke« o posamezniku je moč pridobiti s sodno odredbo, ob tem pa je treba upoštevati invazivnost ukrepov po prvem in tretjem odstavku 156. člena ZKP (ter horizontalno skladnost pogojev za odreditev približno enako invazivnih ukrepov, pri bančnih podatkih se to nanaša zlasti na primerjavo s prometnimi podatki). Predlagatelj je v celoti upošteval tudi stališče ustavne sodnice dr. Šugman Stubbs. Pridobitev podatkov o stanju in prometu na računu je vezal na dokazni standard utemeljenih razlogov za sum, ki so opredeljeni glede na znanega storilca,

- v novem osmem odstavku izrecno določil pravno podlago za pridobivanje naročniških podatkov iz registra transakcijskih računov (ki sicer že obstaja v ZPlaSSIED, vendar pa so se v praksi pojavljala vprašanja, ali je takšna ureditev sploh skladna s 156. členom ZKP). Novi osmi odstavek 156. člena ZKP tako določa: »Če se podatki, ki se pridobivajo na podlagi 156. člena ZKP, vodijo tudi v registru, jih upravičenci lahko pridobijo tudi iz registra, kolikor so izpolnjeni pogoji iz 156. člena ZKP in zakona, ki ureja takšen register.« »Pri posredovanju podatkov iz registra omejitve (glede seznanitve s podatki – sedaj sedmi odstavek 156. člena ZKP) zavezujejo upravitelja registra.
- Glede na to, da pridobitev naročniških podatkov posameznikov ne bo več možna brez sodne odredbe, bosta morala AJPES in Policija dostop do podatkov iz registra transakcijskih računov do začetka uporabe spremenjenih določb 156. člena ZKP urediti na način, ki bo spoštoval nove dodatne omejitve.

Pregled elektronske naprave (219.a člen ZKP)

Veljavna ureditev preiskave elektronskih naprav ne zahteva osredotočenosti dokaznega standarda, kot ga je razlagalo Ustavno sodišče Republike Slovenije pri »utemeljenih razlogih za sum« (zlasti tč. 43 in pritrdilno ločeno mnenje sodnice Ustavnega sodišča dr. Šugman Stubbs). Posledično omogoča odreditev ukrepa tudi za odkritje storilca. Prav tako ne postavlja dodatnih pogojev, ki bi omejevali uporabo ukrepa, ne nazadnje pa terja zgolj obstoj »verjetnosti«, da elektronska naprava vsebuje sledove oziroma dokazila v zvezi s kaznivim dejanje oziroma uporabe ukrepa ne veže na katalog kaznivih dejanj.

Ob tem je treba upoštevati, da ne gre za ukrep, ki bi imel časovno trajanje ter dejstvo, da se zaseg tovrstnih naprav največkrat izvede v okviru hišne preiskave. Ne nazadnje tudi iz pojasnil Ministrstva za notranje zadeve oziroma policije v zvezi s prometnimi podatki sledi, da se v praksi večkrat najprej pridobijo prometni podatki, potem pa se zaseže še povezana elektronska naprava.

Upoštevajoč vse navedeno je predlagatelj zakona:

- Dokaznemu standardu »utemeljenih razlogov za sum« dodal osredotočenost suma
- Dodal pogoj za uporabo ukrepa, ki je enak kot pri prikritem preiskovalnem ukrepu po 150. členu ZKP (da je »mogoče utemeljeno sklepati, da se z drugimi ukrepi ne bi dalo zbrati dokazov oziroma bi njihovo zbiranje lahko ogrozilo življenje ali zdravje ljudi«)
- »Verjetnost« zamenjal z »utemeljenim sumom«, da elektronska naprava vsebuje elektronske sledove oziroma dokazila
- Na podlagi visoko določenega dokaznega standarda pustil katalog kaznivih dejanj precej odprt, in sicer ga je zamejil zgolj na uradno pregonljiva kazniva dejanja.
- Poleg tega dopustil uporabo ukrepa za iskanje določenega osumljenca.

2.3.6 Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022 (zahteva za varstvo zakonitosti in predlog za odložitev ali prekinitve izvršitve zaporne kazni)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v obrazložitvi zakonodajalcu podalo jasne usmeritve za uresničitev odločbe. Tako je zapisalo, da ima zakonodajalec pri oblikovanju postopka s predlogom začasni ukrep na voljo široko polje proste presoje, v katerem mora upoštevati ustavne pravice udeležencev v postopku, javno varnost in zahtevo po učinkovitem delovanju sodišč. Ker je tak predlog povezan z vsebino zahteve za varstvo zakonitosti, je lahko vlaganje predloga časovno zamejeno enako kot pri tej zahtevi. Ker sodišče, ki odloča o pravnem sredstvu, najlažje presodi, ali bi to pravno sredstvo lahko bilo uspešno, je primerno, da o predlogu odloči Vrhovno sodišče. Za hitrejše odločanje o predlogu pa se lahko določi, da Vrhovno sodišče odloča v ožji sestavi kot o zahtevi. Standard, ki se zahteva za

morebitno zadržanje pravnomočne obsodilne sodbe, je lahko enak trenutnemu standardu iz četrtega odstavka 423. člena ZKP, lahko pa se določi tudi drugačen standard. V okviru poslovanja sodišč je treba tudi zagotoviti, da Vrhovno sodišče predlog z zahtevo za varstvo zakonitosti čim prej prejme od sodišča prve stopnje, tako da lahko o predlogu čim prej odloči (tč. 35).

Na podlagi usmeritev Ustavnega sodišča Republike Slovenije so pripravljene rešitve, v skladu s katerimi se dopušča možnost vložitve predloga za odložitev ali prekinitve izvršitve pravnomočne sodne odločbe, s katero je bila obdolžencu, ki je na prostosti, izrečena zaporna kazen. O takšnem predlogu bo odločal senat treh sodnikov Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (sprememba 25. člena ZKP), v korist obdolženca ga bo moč podati v zahtevi za varstvo zakonitosti (421. člen ZKP), V takšnih postopkih pa bo treba postopati posebej hitro (nov 421.a člen ZKP). Predlagana rešitev ohranja možnost *ex offo* odložitve ali prekinitve izvršitve pravnomočne sodne odločbe (glede na vsebino oziroma utemeljenost zahteve za varstvo zakonitosti), za ugoditev predlogu, ki bo podan v korist obdolženca, pa bo poleg drugih pogojev potrebno izpolniti nižji standard vsebinske prepričljivosti – zahteva za varstvo zakonitosti namreč ne bo smela biti očitno neutemeljena (423. člen ZKP).

2.3.7 Redakcijski in drugi manjši popravki

a) V 135. členu ZKP se med kazenske evidence, ki jih vodi Ministrstvo za pravosodje dodaja še evidenca izbrisanih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost.

b) uvedba možnosti tolmačenja prek videokonference (8. člen ZKP) terja določene redakcijske prilagoditve (spremembe 8. in 74. člena ZKP). V 8. členu ZKP gre za preštevilčenje odstavkov zaradi uvedbe novega odstavka, v 74. členu ZKP pa tudi za možnost tolmačenja preko videokonference za potrebe zaupnega pogovora pripornika z odvetnikom.

c) uvaja se možnost, da individualno oceno ogroženosti oškodovanca izdelajo ali posodobijo službe za podporo oškodovancem oziroma osebe, ki jih določi sodišče (sprememba 143.č člena ZKP).

č) uvedba možnosti odložitve ali prekinitve izvršitve pravnomočne sodne odločbe, s katero je bila obsojencu, ki je na prostosti, izrečena kazen zopora, terja določene redakcijske in podobne manjše popravke (predvideno je odločanje tričlanskega senata – 25. člen ZKP, v 422. in 423. členu ZKP pa se bolj jasno zapiše, da gre pri že obstoječi možnosti odložitve ali prekinitve izvršitve tovrstne sodne odločbe za odločanje *ex offo*).

d) Zaradi izvedbe odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 (prometni in bančni podatki) so bili potrebni tudi nekateri redakcijski popravki:

- prvi odstavek 149.a člena ZKP se redakcijsko usklajuje z drugimi določbami, ki urejajo prikrite preiskovalne ukrepe (kjer pogoji niso napisani z izpostavljenim subjektom).
- iz seznama (kataloga) kaznivih dejanj po 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP se je redakcijsko črtalo kaznivo dejanje Goljufije na škodo EU (229. člen KZ-1), ker glede na spremembe, ki so bile vnesene z novelo KZ-1I, v katalog glede na višino zagrožene kazni v celoti spada že po 1. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP.
- Glede na način normiranja, ki sledi ustaljenemu za kataloge kaznivih dejanj, se je v katalog kaznivih dejanj po 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP dodal tudi sedmi odstavek 143. člena KZ-1 (kaznivo dejanja Zlorabe osebnih podatkov). Ta odstavek sicer pride v poštev že po 1. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP
- v 149.b členu ZKP se je upoštevanje sorazmernosti pri predlogu in odredbi redakcijsko uskladilo z 149.c členom ZKP
- Soglasje zakonitega uporabnika komunikacijskega sredstva, ki je v veljavni ureditvi v prvem odstavku 149.c člena suspendiralo kaznovalni okvir, je predlagatelj poskusil izraziti bolj jasno in ga je posledično

prestavi v drugi odstavek 149.c člena ZKP. Hkrati je v drugega odstavka 149.c člena ZKP brisal določbo, da je pridobitev lokacijskih podatkov možno zahtevati samo za katalog po četrtem odstavku 149.a členu ZKP, ki ga je Ustavno sodišče Republike Slovenije razglasilo za neustavnega. Posebna določba o lokacijskih podatkih glede na nov, strožji katalog kaznivih dejanj, ki je identičen katalogu za prisluškovanje, namreč ni več potrebna.

- v 153. in 154. členu ZKP, ki urejata ravnanje z gradivi iz prikritih preiskovalnih ukrepov, so se navedli tudi bančni podatki iz 156. člena ZKP, ki prav tako spadajo pod prikrite preiskovalne ukrepe. Poleg tega se bolj jasno zapisalo, v kakšni obliki so gradiva iz prikritih preiskovalnih ukrepov.

- v 156. členu ZKP je bilo zaradi novega šestega odstavka treba preštevilčiti ostale odstavke.

- v 219.a členu ZKP je bilo treba redakcijsko popraviti vsebino predloga in odredbe, ob upoštevanju formulacije, ki sicer velja pri prometnih podatkih (podatkom, ki omogočajo identifikacijo elektronske naprave, ki se bo preiskala, se je dodalo »in ki morajo biti dovolj natančni, da zahtevki omejujejo na vnaprej omejen in določljiv seznam imetnikov oziroma uporabnikov«); dodana je tudi zahteva po obrazložitvi sorazmernosti.

e) V skladu s sodobnimi trendi se sedaj dopušča tudi možnost, da se odločbam, ki se izdajajo po ZKP, priloži obrazložitev v t. i. lahkem branju, s pojasnilom, da ni pravno zavezujoča. Na ta način se bo povečalo razumevanje postopkov in posledično zaupanje v pravo (2. člen Ustave), ne nazadnje pa tudi spoštovanje človekove osebnosti in dostojanstva (21. člen Ustave).

f) Vzpostavlja se jasna pravna podlaga, da lahko pripornik opravlja dela, ki vključujejo čiščenje skupnih prostorov, ki jih sam uporablja. Na navedeno nejasnost v veljavnem členu je opozoril Varuh človekovih pravic. Poleg tega se uvaja pravna podlaga za možnost nočnih obiskov pripornikov (kolikor gre seveda za dovoljene obiske). Zavod za prestajanje kazni zapora pa tovrstne obiske zagotavlja v skladu z možnostmi. Z navedeno rešitvijo se krepi spoštovanje človekove osebnosti in dostojanstva (21. člen Ustave).

g) Z novim a.148.a členom ZKP se ureja pooblastilo pregleda osebe, ki ga je do sedaj urejal 52. člen ZNPPol. Razlog za prenos pooblastila v ZKP sta dva:

- praksa kaže, da se pooblastilo uporablja izključno za kazenske in prekrškovne postopke (na podlagi prvega odstavka 67. člena ZP-1 se določbe ZKP glede zasega predmetov uporabljajo tudi v rednem sodnem postopku o prekrških)
- upoštevanje privilegija zoper samoobtožbo.

Posledično se redakcijsko popravlja 220. člen ZKP.

- variantne rešitve, ki so bile proučevane, in utemeljitev predlagane rešitve: /

a) Način reševanja:

- vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom:

Kot je navedeno v prejšnjih točkah uvodne obrazložitve, gre za uresničitev odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije, nadalje za dopolnitve implementacije dokumentov pravnega reda Evropske unije, ki urejajo različna področja in druge manj zahtevne popravke veljavne zakonodaje.

- vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati: /

- vprašanja, ki se bodo urejala drugače, navedite kako (npr. s kolektivnimi pogodbami): /

- vprašanja, v katera ni mogoče poseči s predpisi: /

- vprašanja, ki jih ni treba več urejati s predpisi: /

- vprašanja, ki se bodo urejala s predpisi ter v zvezi s katerimi so bili predhodno opravljeni poskusi in testi, da se ugotovi, ali je ukrepanje primerno: /

b) Normativna usklajenost predloga zakona:

- z veljavnim pravnim redom:

Predlog zakona je skladen z določbami Ustave s področja kazenskega prava (in odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije), s področno zakonodajo in navedenimi direktivami.

- s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo:

Predlog zakona pomeni predvsem dodatno uskladitev ZKP z navedenimi direktivami Evropske unije.

- s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati: /

č) Usklajenost predloga zakona:

- s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:

Uskladitev ni predvidena.

- s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj):

- s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti):

/

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

– ocena finančnih sredstev za državni proračun:

Predlog zakona ne bo imel posledic za državni proračun.

– ocena drugih javnih finančnih sredstev:

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga javna finančna sredstva.

– predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna:

Zaradi Predloga zakona ni predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna.

– predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva:

Zaradi Predloga zakona ni predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva.

- **predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva:**

Prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva niso predvideni.

- **sredstva bodo zagotovljena z zadolževanjem (poročta):**

Zaradi predloga zakona ni potrebno zadolževanje.

- **v naslednjem proračunskem obdobju bodo sredstva zagotovljena:**

V naslednjem proračunskem obdobju dodatnih sredstev zaradi predloga zakona ni treba zagotavljati.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

- **prikaz ureditve v pravnem redu EU:**

Predlog zakona je prilagojen pravnemu redu Evropske Unije, saj v naš pravni red dopolnilno prenaša naslednji direktivi:

- Direktivo 2013/48/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2013 o pravici do dostopa do odvetnika v kazenskem postopku in v postopkih na podlagi evropskega naloga za prijete ter pravici do obvestitve tretje osebe ob odvzemu prostosti in do komunikacije s tretjimi osebami in konzularnimi organi med odvzemu prostosti
- Direktivo EU 2016/800.

Prilagojenost pravnemu redu Evropske unije izhaja iz 1. točke te uvodne obrazložitve in tam predstavljenih direktiv.

- **prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU:**

Pridobitev prometnih podatkov

Nemčija

V Nemčiji je prometne podatke s področja elektronskih komunikacij mogoče zahtevati le na podlagi odredbe sodišča, izdane na predlog državnega tožilca. Ponudniki storitev niso dolžni hraniti podatkov za potrebe kazenskega pregona.

Italija

V Italiji lahko policija podatke pridobi na odredbo državnega tožilca (s tem, da so državni tožilci del enotne magistrature).

Avstrija, Poljska, Francija

V večjem številu evropskih držav sme podatke dobiti policija brez odredbe tožilca ali sodišča, vendar se ureditve razlikujejo glede pooblastil znotraj organa. V Avstriji lahko takšno zahtevo za izročitev podatkov izda katerikoli policist, ki preiskuje dejanje, na Poljskem se zahteva soglasje predstojnika, na Irskem smejo odredbo izdajati policisti na višjih hierarhičnih položajih, v Franciji pa so izdajo odredbe pooblaščenec le določene osebe v policiji.

Prometne podatke je mogoče zahtevati ne glede na težo kaznivega dejanja v Franciji in na Poljskem.

V Avstriji je mogoče odredbo za podatke izdati le, če je to nujno za potek kazenskega postopka. V Franciji pa se zraven tega zahteva tudi sorazmernost posega v pravice osebe, na katero se podatki nanašajo.

V Avstriji ponudniki storitev niso dolžni hraniti podatkov za potrebe kazenskega pregona.

Bančni podatki

Španija

Izročitev ali zaseg bančnih podatkov sme v Španiji odrediti le sodišče, ki odloča po načelu sorazmernosti, kar velja tako za podatke o imetništvu računov kot za podatke o stanju na računih in transakcijah. Če so podatki pridobljeni brez sodne odredbe, na njih ni mogoče opreti sodbe. Podatke, ki se zbirajo za potrebe preprečevanja pranja denarja in terorizma, lahko policija v primeru preiskovanja določenih hujših kaznivih dejanj pridobi brez odredbe, vendar to velja zgolj za podatke, ki se nanašajo na imetništvo računov.

Avstrija

V skladu z avstrijsko zakonodajo je mogoče bančne podatke v kazenskem postopku pridobiti le, če je to nujno za izvedbo postopka in na podlagi odredbe tožilstva. Kadar se podatki nanašajo na podatke o stanju na računu oziroma finančne transakcije, sme tožilstvo odredbo izdati le s soglasjem sodišča (tožilstvo lahko torej samostojno pridobi zgolj podatke o imetništvu računa). Enaka ureditev velja za pridobitev obstoječih podatkov kot tudi za sprotno spremljanje finančnih transakcij. Banka ali druga finančna institucija, na katero se odredba tožilstva nanaša, sme zoper odločitev vložiti pravno sredstvo, ki odloži izvršitev.

Romunija

V skladu z romunsko zakonodajo je mogoče informacije o transakcijah na bančnem računu pridobiti, če je to nujno za izvedbo kazenskega postopka in na podlagi odredbe sodišča (posebnega sodnika za pravice in svoboščine). V nujnih primerih lahko zahtevo poda sam tožilec, vendar jo mora naknadno odobriti sodišče. Navedeno velja tako glede podatkov o preteklih transakcijah kot tudi za sprotno spremljanje transakcij. Na drugi strani sme podatke o imetništvu računa in podatke o stanju na računu zahtevati državni tožilec sam, prav tako pa v teh primerih veljajo manj strogi kriteriji za izdajo odredbe.

Zadržanje pravnomočne zaporne kazni²⁴

Pristojnost sodišča, da zadrži izvršitev pravnomočne zaporne kazni, ko odloča o pravnem sredstvu, ki ni suspenzivno, je mogoče najti v pravnih redih Nemčije, Združenih držav Amerike in Kanade, ki so

---

²⁴ Jaklič, K., Setnikar, M., Zadržanje kazni zapora – ustavnopravni vidik, v: Odvetnik, št. 2 (85), 2018, str. 12, 13.

predstavljeni v nadaljevanju. Pri tem so kriteriji, po katerih sodišče odloči o zadržanju, kadar niso podani priporni razlogi (begosumnost, ponovitvena nevarnost, in nevarnost vplivanja na priče) – tako kot tudi pri nas – bolj kot od ureditve v predpisih odvisni od pravne prakse, ki so jo izoblikovala sodišča.

Nemčija

Po nemški zakonodaji ustavna pritožba ni suspenzivno pravno sredstvo, vendar pa lahko Zvezno ustavno sodišče zadrži izvrševanje pravnomočne kazenske obsodilne sodbe. V skladu z ustaljeno doktrino sodišče osebnosti svobodi (prostosti) pripisuje posebno težo, kazni zapora pa šteje kot enega izmed najhujših posegov v navedeno dobro, ki je že po svoji naravi nepopravljiv. Kadar je predlagano začasno zadržanje, sodišče predlogu praviloma ugodi, in sicer tudi kadar pritožnik razen posega v osebnostno svobodo ne navaja morebitnih drugih škodljivih posledic, ki bi lahko nastale zaradi izvršitve odločbe, ki se kasneje izkaže kot protipravna. Sodišče pri tem ne upošteva verjetnosti uspeha v postopku s pravnim sredstvom. Do zavrnitev predloga za začasno zadržanje, na drugi strani, pride le izjemoma, če to narekujejo specifične okoliščine konkretnega primera.

Združene države Amerike

Zvezna sodišča Združenih držav Amerike pri odločanju o zadržanju izvrševanja kazni upoštevajo predvsem verjetnost, da bo vlagatelj s pravnim sredstvom uspel, ter naravo oziroma resnost kršitev, ki se očitajo sodišču. Statistična analiza kaže, da sodišča izvrševanje kazni zadržijo v približno polovici primerov, kaže pa tudi, na določen vpliv narave kaznivega dejanja, saj se s povečevanjem njegove teže manjša delež primerov, v katerih je bilo izvrševanje kazni zadržano.

Kanada

Teža kaznivega dejanja pogosto predstavlja odločilni dejavnik tudi v praksi kanadskih sodišč. Slednja pri odločanju o začasnem zadržanju zaporne kazni namreč tehtajo med posegi v pravice in svoboščine obsojenca in javnim interesom za izvršitev kazni, na drugi strani. Prav teža kaznivega dejanja pa je element, zaradi katerega sodišča praviloma odločijo v korist zaščite javnega interesa.

- **izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti EU in korelacijska tabela pri prenosu direktiv:**

Korelacijska tabela v zvezi z dopolnilno implementacijo za Direktivo 2013/48/EU in Direktivo EU 2016/800 je priložena.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- **razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel:**

Predlog zakona ne uvaja nobenih novih postopkov ali administrativnih bremen.

- **ukinitvev postopka ali odprava administrativnih bremen:**

Predlog zakona ne ukinja ali odpravlja administrativnih bremen.

- ***spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti:***

Vsebina, ki jo ureja ZKP, ter razdelitev pristojnosti v kazenskem postopku ne omogočata spoštovanja načela »vse na enem mestu«.

- ***podatki oziroma dokumenti, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter način njihovega pridobivanja:***

Glede na to, da Predlog zakona ne uvaja novih postopkov, tudi ne bodo potrebni dodatni podatki oziroma dokumenti.

- ***ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitve obstoječih organov:***

Predlog zakona ne predvideva ustanovitve novih organov, reorganizacije ali ukinitve obstoječih organov.

- ***ali bodo zaradi izvajanja postopkov in dejavnosti potrebne nove zaposlitve, ali so izvajalci primerno usposobljeni, ali bodo potrebna dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva:***

Predlog zakona ne uvaja novih postopkov, torej tudi nove zaposlitve, usposabljanja (razen standardnih predstavitev novele ZKP) ter finančna in materialna sredstva ne bodo potrebna.

- ***ali se bodo zaradi ukinitve postopkov in dejavnosti zmanjšala število zaposlenih ter finančna in materialna sredstva:***

Predlog zakona ne ukinja nobenega postopka.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- ***dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov:***

Zaradi določb Predloga zakona se ne bo povečal ali zmanjšal obseg dokumentacije, ki bi jo morala stranka predložiti.

- ***stroški, ki jih bo imela stranka, ali razbremenitev stranke:***

Predlog zakona ne predvideva povečanja stroškov strank ali njihove razbremenitve.

- ***čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo:***

Predlog zakona ne vpliva na čas urejanja zadev strank.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

- ***zaposlenost in trg dela:***

S Predlogom zakona ne bodo nastale neposredne posledice za zaposlenost in trg dela.

- ***sodno varstvo in učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin:***

S predlaganimi spremembami bo zagotovljeno učinkovitejše sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo neposrednih posledic za druga področja, razen kolikor predlaganimi rešitvami za višjo raven človekovih pravic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

- ***ciljnim skupinam (seminarji, delavnice):***

Sprejeti zakon bo v skladu z ustaljeno prakso predstavljen državnim tožilcem in sodnikom na usposabljanjih, ki jih organizira Center za izobraževanje v pravosodju.

- ***širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve):***

Predlog zakona je bil hkrati s strokovnim in medresorskim usklajevanjem objavljen na spletnem portalu »e-demokracija«. Drugačna predstavitev sprejetega zakona širši javnosti glede na vsebino ni potrebna.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

- ***zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,***
- ***organi, civilna družba,***
- ***metode za spremljanje doseganja ciljev,***
- ***merila za ugotavljanje doseganja ciljev:***

Ministrstvo za pravosodje bo v skladu s svojimi pristojnostmi spremljalo izvajanje predpisa na podlagi objavljene sodne prakse ter v sodelovanju s pristojnimi organi na podlagi njihovih ugotovitev pri izvajanju določb v praksi. Del sprememb kazenske procesne zakonodaje je namreč vedno povezan z ugotovitvami v praksi policije, državnega tožilstva in sodišča pri obravnavi konkretnih zadev. Prav tako je za področje kazenske procesne zakonodaje pomemben razvoj obravnavanega področja v mednarodnem pravnem redu in pravnem redu Evropske unije, saj mednarodni dokumenti in dokumenti Evropske unije zaradi načela zakonitosti v kazenskem pravu v notranjem pravnem redu ne morejo biti neposredno uporabljivi. Pomembne pa so tudi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije in nadsodnih sodišč (Evropsko sodišče za človekove pravice, Sodišče Evropske unije idr.).

- ***časovni okvir spremljanja za pripravo poročil:***

Glede na vsebino Predloga zakona ne bo potrebna priprava poročil. Če bodo v praksi ugotovljene pomanjkljivosti predlaganih določb, bo Ministrstvo za pravosodje to ugotovilo v sodelovanju s pristojnimi organi.

– *roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih:*

Glede na vsebino predloga poročila o izvajanju zakona in doseženih ciljih niso potrebna.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Zunanji strokovnjaki oziroma predstavniki pristojnih organov so sodelovali v strokovnem usklajevanju Predloga zakona, za kar niso prejeli plačila. Pravne osebe kot take niso sodelovale pri pripravi Predloga zakona.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

/

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki oziroma predstavniki pristojnih organov so sodelovali v strokovnem usklajevanju Predloga zakona. Gre za pripombe in predloge v postopkih usklajevanja predloga predpisa, za katere niso bila izvedena nikakršna plačila. Pravne osebe kot take niso sodelovale pri pripravi Predloga zakona.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

- dr. Dominika ŠVARC PIPAN, ministrica za pravosodje,
- dr. Igor ŠOLTES, državni sekretar,
- mag. Nina KOŽELJ, generalna direktorica Direktorata za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje,
- g. Peter PAVLIN, vodja Sektorja za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje,
- g. Jernej KOSELJ, sekretar, Ministrstvo za pravosodje.

II. BESEDILO ČLENOV:

1. člen

V Zakonu o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US, 2/23 – odl. US in 89/23 – odl. US) se v 8. členu za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Ustno tolmačenje se lahko izjemoma zagotovi z uporabo tehničnih sredstev za prenos slike in glasu (videokonferenca), če ni mogoče pravočasno zagotoviti neposrednega ustnega tolmačenja, če je to nujno potrebno zaradi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka in če je tudi na ta način zagotovljeno uresničevanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku. Ustno tolmačenje se lahko v skladu s tem odstavkom preko videokonference zagotovi tudi v predkazenskem postopku pred policijo in državnim tožilcem (drugi in tretji odstavek 74. člena).«.

V dosedanjem petem odstavku, ki postane šesti odstavek, se besedilo »drugega in tretjega odstavka tega člena« nadomesti z besedilom »drugega, tretjega in petega odstavka tega člena«.

Dosedanji šesti do osmi odstavek postanejo sedmi do deveti odstavek.

V dosedanjem devetem odstavku, ki postane deseti odstavek, se beseda »osmega« nadomesti z besedo »devetega«.

2. člen

V 25. členu se v osmem odstavku prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »O predlogu za odložitev ali prekinitve izvršitve pravnomočne sodne odločbe v zvezi z zahtevo za varstvo zakonitosti (šesti odstavek 421. in peti odstavek 423. člena) in o predlogu za zavrnitev zahteve za varstvo zakonitosti kot očitno neutemeljene (drugi odstavek 421. in drugi odstavek 425. člena) odloča vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki.«.

3. člen

V 74. členu se v četrtem odstavku besedilo »od sedmega do devetega odstavka 8. člena tega zakona« nadomesti z besedilom »petega, osmega, devetega in desetega odstavka 8. člena tega zakona«.

4. člen

V 84.a členu prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Zaslišanje, predobravnavni narok in narok glavne obravnave ter seja senata se pod pogoji iz 244.a in 304.a člena tega zakona in če je zagotovljen varen prenos podatkov opravijo tudi z uporabo tehničnih sredstev za prenos slike in glasu (videokonferenca).«.

5. člen

V 129.a členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Če je obsojenec na prostosti, vložitev predloga iz prvega odstavka tega člena zadrži izvršitev kazni zapora.«.

Dosedanji tretji odstavek postane peti odstavek.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek se na koncu doda besedilo, ki se glasi: »Pritožba zoper sklep, s katerim se predlog za nadomestno izvršitev kazni zapora zavrže ali zavrne in ki je vložena v korist obsojenca, ki je na prostosti, zadrži izvršitev sklepa. Pritožba zoper sklep, s katerim se predlogu za nadomestno izvršitev kazni zapora ugotovi in ki jo v škodo obsojenca, ki je na prostosti, vložil državni tožilec, ne zadrži izvršitve sklepa.«.

Dosedanji peti in šesti odstavek postaneta šesti in sedmi odstavek.

6. člen

V 135. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Kazensko evidenco, evidenco izrečenih vzgojnih ukrepov in evidenco izbranih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje.«.

7. člen

V 143.č členu se peti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(5) Individualna ocena se posodablja, če se bistveno spremenijo njeni elementi. Policija pripravi in posodobi individualno oceno do vložitve kazenske ovadbe ali dokler ne pošlje poročila po desetem odstavku 148. člena tega zakona, državno tožilstvo pa v nadaljevanju predkazenskega in kazenskega postopka oziroma v primeru, če je oškodovanec vložil ovadbo na državno tožilstvo. Individualno oceno lahko v nadaljevanju kazenskega postopka pripravi ali posodobi tudi služba za podporo oškodovancem ali oseba, ki je za podporo oškodovancem določena na sodišču. Zaradi izdelave individualne ocene se oškodovanca lahko vabi na policijsko postajo, državno tožilstvo oziroma na sodišče. Pri izdelavi ali posodobitvi ocene se lahko pridobi in preuči tudi mnenje pristojnega centra za socialno delo.«.

8. člen

Za 143.č členom se doda nov 143.d člen, ki se glasi:

»143.d člen

Odločbam, ki se izdajajo po tem zakonu, se lahko priloži obrazložitev v lahkem branju s pojasnilom, da ni pravno zavezujoča.«.

9. člen

V 148. členu se v drugem odstavku za besedilom »potrebna obvestila od oseb;« doda besedilo »opraviti pregled osebe;«.

V šestem odstavku se črta besedilo »ali če izbrani zagovornik ne pride v roku, ki ga je določila policija«, na koncu pa se doda besedilo, ki se glasi: »Če izbrani zagovornik ne pride v roku, ki ga je določila policija, se zaslišanje preloži, ali pa se v skladu s prejšnjim odstavkom odloži do prihoda drugega izbranega zagovornika.«.

10. člen

Za 148.a členom se doda nov a.148.a člen, ki se glasi:

»a.148.a člen

(1) Policisti smejo zaradi zasega predmeta opraviti pregled osebe, če na podlagi njihove neposredne zaznave obstaja velika verjetnost, da ima oseba pri sebi predmet, ki ga je skladno z zakonom treba zaseči, ker gre za dokaz v kazenskem postopku in obstaja velika verjetnost, da ga bo oseba sicer odvrгла, skrila ali uničila.

(2) Pred začetkom pregleda policisti pozovejo osebo, naj sama izroči predmet, razen če z njim neposredno ogroža varnost ljudi ali premoženja ali če ga poskuša skriti ali uničiti. Če gre za predmet, ki mora biti zasežen osumljencu v predkazenskem postopku, policisti povedo osumljencu, katerega kaznivega dejanja je osumljen in kaj je podlaga za sum ter ga poučijo, da ni dolžan izročiti predmeta ter da se bo, če ga izroči, v predkazenskem oziroma kazenskem postopku uporabil zoper njega.

(3) Če oseba v primerih iz prejšnjega odstavka izjavi, da predmeta ne bo izročila, jo policisti pregledajo, če za to obstajajo pogoji iz prvega odstavka tega člena.

(4) Pregled osebe mora opraviti oseba istega spola, razen če s pregledom ni mogoče odlašati.

(5) Pregled osebe ne obsega telesnega pregleda ali osebne preiskave. Pri pregledu policisti z rokami pretipajo oblačila osebe in pregledajo vsebino predmetov, ki jih ima oseba pri sebi oziroma s sabo. Policisti pri pregledu stvari ne smejo s silo odpirati zaprtih predmetov.

(6) Če se oseba iz prvega odstavka tega člena nahaja v ali ob vozilu in so policisti neposredno zaznali, da je bil predmet skrit ali odvržen v vozilo ali se nahaja v vozilu, smejo pregledati tudi notranjost vozila, razen njegovih skritih delov.«.

11. člen

V 149. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Policija lahko napoti osebe, ki jih najde na kraju storitve kaznivega dejanja ali osebe, ki imajo bivališče v tujini, k preiskovalnemu sodniku ali jih zadrži do njegovega prihoda, če bi mogle dati za kazenski postopek pomembne podatke in če je verjetno, da jih pozneje ne bi bilo mogoče zaslišati ali da bi bilo to povezano s precejšnjim zavlačevanjem ali z drugimi težavami. Zadržanje takih oseb ne sme trajati več kot šest ur. Preiskovalni sodnik lahko na predlog državnega tožilca in ob upoštevanju okoliščin primera odredi, da mu policija privede take osebe oziroma, da se čas za njihovo zadržanje oziroma privedbo na zaslišanje podaljša za najkrajši potreben čas, vendar ne več kot za dvanajst ur. Če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti, lahko preiskovalni sodnik izjemoma ustno odredi privedbo oziroma podaljšanje zadržanje, najpozneje v dveh urah od ustne odreditve pa mora izdati še pisno odredbo. Pisna odredba mora biti osebi izročena takoj, ko je to mogoče, najpozneje pa ob zaslišanju. Policija zadržanim osebam zagotavlja smiselno enako pravice kot pridržanim osebam.«.

12. člen

V 149.a členu se v prvem členu črta beseda »policisti«, besedilo »ne morejo« pa se nadomesti z besedilom »ni mogoče«.

V četrtem odstavku se:

- 2. točka spremeni tako, da se glasi:

»2) kazniva dejanja iz 2. točke drugega odstavka 150. člena tega zakona in kazniva dejanja zalezovanja po 134.a členu, grožnje po 135. členu, zlorabe osebnih podatkov po tretjem, četrtem, petem, šestem in sedmem odstavku 143. člena, goljufije po prvem, tretjem in četrtem odstavku 211. člena, napada na informacijski sistem po drugem, tretjem in četrtem odstavku 221. člena, zlorabe informacijskega sistema

po 237. členu, javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po 297. členu, prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu ter mučenja živali po drugem, tretjem in četrtem odstavku 341. člena Kazenskega zakonika;«,

- 3. točka se črta.

13. člen

V 149.b členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, da izvršuje ali pripravlja oziroma organizira izvršitev kaznivega dejanja iz četrtega odstavka prejšnjega člena, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da z drugimi ukrepi tega dejanja ni mogoče odkriti, preprečiti ali dokazati oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, da pristojnemu organu sporoči potrebne podatke o prometu v zvezi s komunikacijo osumljenca ali oškodovanca ali oseb iz drugega odstavka prejšnjega člena, ki obstajajo v času izdaje odredbe in niso starejši od treh mesecev. Preiskovalni sodnik v odredbi opredeli kategorije podatkov, ki jih zahteva. Odredba se operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe vroča v delu, ki se nanaša nanj.«.

14. člen

V 149.c členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja oziroma organizira izvršitev kaznivega dejanja iz drugega odstavka 150. člena tega zakona pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da z drugimi ukrepi tega dejanja ni mogoče odkriti, preprečiti ali dokazati oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, da začne z zavarovanjem potrebnih podatkov o prometu v zvezi s komunikacijo osumljenca, oškodovanca ali oseb iz drugega odstavka 149.a člena tega zakona ter sporočanjem le-teh pristojnemu organu. Preiskovalni sodnik mora v odredbi natančno opredeliti kategorije podatkov, ki jih zahteva, in obdobje, za katero se ukrep odreja in ki ne sme biti daljše od enega meseca. Preiskovalni sodnik lahko z novo odredbo odredi podaljšanje izvajanja ukrepa za največ en mesec, skupaj za največ šest mesecev. Če je zoper komunikacijsko sredstvo odrejen tudi ukrep po 150. členu tega zakona lahko sodnik odreja ukrepe po tem členu za ves čas izvrševanja ukrepov iz 150. člena tega zakona zoper to komunikacijsko sredstvo. Odredba se operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe vroča v delu, ki se nanaša nanj.«.

V drugem odstavku se za besedilom »uporabo ukrepa,« doda besedilo »vključno z obrazložitvijo sorazmernosti«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Če je podano soglasje zakonitega uporabnika komunikacijskega sredstva, je mogoče z odredbo zahtevati posredovanje podatkov iz prvega odstavka tega člena tudi za kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, ki niso navedena v drugem odstavku 150. člena tega zakona.«.

15. člen

V 149.č členu se četrti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(4) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti:

- podatkov, ki omogočajo identifikacijo osebe prek enolične označbe, ki ni javno objavljena oziroma glede katere je podano upravičeno pričakovanje zasebnosti;
- prometnih podatkov, ki se nanašajo na katero koli določljivo komunikacijo, ali podatkov, za pridobitev katerih je potrebna obdelava podatkov, ki se lahko pridobijo samo na podlagi 149.b in 149.c člena tega zakona ali
- podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.«.

16. člen

V 153. členu se v prvem odstavku za besedilom »155.« beseda »in« nadomesti z vejico, za besedilom »155.a« pa se doda besedilo »in 156.«.

17. člen

V 154. členu se v prvem odstavku za besedilom »155.« črta beseda »in« in doda se vejica, za besedilom »155.a« pa se doda besedilo »in 156.«.

V drugem odstavku se za besedilom »155.« črta beseda »in« in doda se vejica, za besedilom »155.a« pa se doda besedilo »in 156.«.

V četrtem odstavku se besedilo »prvi odstavek 156. člena« nadomesti z besedilom »prvi in šesti odstavek 156. člena«.

V šestem odstavku se za besedilom »155.« črta beseda »in« in doda se vejica, za besedilom »155.a« pa se doda besedilo »in 156.«.

18. člen

V 156. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja oziroma organizira izvršitev kaznivega dejanja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, in je za preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali zaradi zasega predmetov ali zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi oziroma premoženja v vrednosti premoženjske koristi treba pridobiti zaupne podatke oziroma dokumentacijo o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih ali drugih poslih osumljenca, obdolženca in drugih oseb, za katere je mogoče utemeljeno sklepati, da so udeležene v finančnih transakcijah ali poslih osumljenca ali obdolženca, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi banki, hranilnici, plačilni instituciji, družbi za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnici ali zastopniku, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar, ali družbi za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, da mu, lahko pa tudi pristojnemu organu, sporoči zahtevane zaupne podatke oziroma pošlje dokumentacijo.«

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja treba pridobiti podatke o imetniku ali pooblaščenca določenega ali določljivega plačilnega računa, hranilne vloge, denarnice za hrambo virtualne valute ali denarnega depozita, najemniku ali pooblaščenca sefa ter o času, v katerem so bili oziroma so v uporabi, ali podatke o obstoju pogodbenega oziroma poslovnega razmerja z osumljeno osebo, ki ne zajemajo podatkov o premoženjskem stanju osumljenca oziroma o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih

oziroma denarnici virtualne valute, lahko državni tožilec ali policija od banke, hranilnice, plačilne institucije, družbe za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnice ali zastopnika, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar, ali družbe za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, pisno zahteva, da tudi brez privolitve pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, na katerega se ti podatki nanašajo, brez odlašanja sporoči te podatke oziroma posreduje dokumentacijo, ki vsebuje te podatke, če ne vsebuje tudi podatkov o premoženjskem stanju osumljenca oziroma o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih.«.

Za petim odstavkom se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

(6) Kadar se podatki iz prejšnjega odstavka nanašajo na posameznika, njihovo pridobitev oziroma posredovanje dokumentacije, ki vsebuje te zaupne podatke, odredi preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca, če je mogoče utemeljeno sklepati, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je podatke treba pridobiti za preprečitev ali odkritje tega kaznivega dejanja ali storilca. Zahtevani zaupni podatki oziroma dokumentacija, ki vsebuje te zaupne podatke, se v skladu z odredbo brez odlašanja posredujejo preiskovalnemu sodniku in pristojnemu organu.

Dosedanji šesti odstavek postane sedmi odstavek.

Za sedmim odstavkom se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Če se podatki, ki se pridobivajo na podlagi tega člena, vodijo tudi v registru, jih upravičenci lahko pridobijo tudi iz registra, kolikor so izpolnjeni pogoji iz tega člena in zakona, ki ureja takšen register. Pri posredovanju podatkov iz registra omejitve iz prejšnjega odstavka zavezujejo upravitelja registra.«.

19. člen

V 157. členu se v četrtem odstavku črta besedilo »ali če izbrani zagovornik ne pride v roku dveh ur,«, na koncu pa se doda besedilo, ki se glasi: »Če izbrani zagovornik ne pride v roku dveh ur, policija ravna po prvem odstavku tega člena ali pa v skladu s tem odstavkom zaslišanje odloži do prihoda drugega izbranega zagovornika.«.

20. člen

V 178. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Pri zaslišanju obdolženca je lahko navzoč državni tožilec, mora pa biti navzoč zagovornik, če ga obdolženec ima. Če preiskovalni sodnik oceni, da je navzočnost državnega tožilca v posameznem primeru potrebna, lahko odredi, da se zaslišanje opravi v njegovi obvezni navzočnosti.«.

Šesti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(6) Če tisti, ki mu je bilo poslano obvestilo o preiskovalnem dejanju, ne pride, se dejanje lahko opravi tudi v njegovi nenavzočnosti. Če preiskovalni sodnik odredi obvezno navzočnost državnega tožilca, ta pa na zaslišanje obdolženca ne pride, se zaslišanje praviloma preloži, razen če bi potekel rok iz drugega odstavka 203. člena tega zakona oziroma če preiskovalni sodnik glede na spremenjene okoliščine oceni, da obvezna navzočnost ni več potrebna. Če na zaslišanje obdolženca ne pride zagovornik, se zaslišanje preloži, razen če bi potekel rok iz drugega odstavka 203. člena tega zakona. V tem primeru preiskovalni sodnik zahteva od obdolženca, naj si takoj vzame drugega zagovornika. Če obdolženec tega ne stori, mu zagovornika brez škode za obrambo postavi preiskovalni sodnik. O preložitvi oziroma

izostanku z zaslišanja preiskovalni sodnik obvesti Vrhovno državno tožilstvo oziroma odvetniško zbornico.«.

21. člen

V 213.a členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Pripornik sme opravljati dela, ki so potrebna za vzdrževanje reda in čistoče v njegovem prostoru in v skupnih prostorih, ki uporablja.«.

22. člen

V 213.b členu se za prvim stavkom doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Zavod v skladu z možnostmi v okviru obiska zagotavlja bivanje čez noč.«.

23. člen

V 219.a členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Preiskava elektronskih in z njo povezanih naprav ter nosilcev elektronskih podatkov (elektronska naprava), vključno s preko omrežja povezanimi in dosegljivimi informacijskimi sistemi, kjer so shranjeni podatki, se zaradi pridobitve podatkov v elektronski obliki lahko opravi, če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba storila kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da se z drugimi ukrepi ne bi dalo zbrati dokazov oziroma bi njihovo zbiranje lahko ogrozilo življenje ali zdravje ljudi in je podan utemeljen sum, da elektronska naprava vsebuje elektronske podatke:

- na podlagi katerih je mogoče osumljenca ali obdolženca prijete ali odkriti sledove kaznivega dejanja, ki so pomembni za kazenski postopek, ali
- ki jih je mogoče uporabiti kot dokaz v kazenskem postopku.«.

V tretjem odstavku se:

- v prvi alineji se na koncu črta dvopičje in doda besedilo »in ki morajo biti dovolj natančni, da zahtevek omejujejo na vnaprej omejen in določljiv seznam imetnikov oziroma uporabnikov;«
- v četrti alineji se na koncu pika nadomesti z vejico in doda se besedilo »vključno z obrazložitvijo sorazmernosti.«.

24. člen

V 220. členu se v četrtem odstavku za besedilom »148.« doda vejica in besedilo »a.148.«.

25. člen

V 227. členu se v devetem odstavku črta besedilo »ali če zagovornik ni navzoč, čeprav je bil obveščen o zaslišanju (178. člen)«.

26. člen

V 421. členu se za petim odstavkom doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Če je obdolženec na prostosti, se v zahtevi za varstvo zakonitosti, ki je v njegovo korist vložena zoper pravnomočno sodno odločbo, s katero je bil končan kazenski postopek in s katero mu je bila izrečena kazen zapora, lahko predlaga, da se izvršitev te odločbe odloži ali prekine.«.

Na koncu drugega odstavka se doda besedilo, ki se glasi: »Obdolženec, zagovornik in osebe iz drugega odstavka 367. člena tega zakona lahko v zahtevi za varstvo zakonitosti zoper sodno odločbo, s katero je bil končan kazenski postopek in s katero je bila obdolžencu izrečena kazen zapora, predlagajo, da se njena izvršitev odloži ali prekine, če je obdolženec na prostosti.«.

27. člen

Za 421. členom se doda nov 421.a člen, ki se glasi:

»421.a

Če je podan predlog, da se izvršitev pravnomočne sodne odločbe, s katero je bil končan kazenski postopek, odloži ali prekine (šesti odstavek 421. člena) oziroma, če je izvršitev pravnomočne sodne odločbe odložena oziroma prekinjena (četrti in peti odstavek 423. člena)) morajo vsa sodišča in organi postopati posebej hitro.«.

28. člen

V 422. členu se v tretjem odstavku za besedo »zakonitosti« doda besedilo »po uradni dolžnosti«.

29. člen

V 423. členu se v četrtem odstavku za besedo »sodišče« doda besedilo »po uradni dolžnosti«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Če je podan predlog za odložitev ali prekinitve izvršitve pravnomočne sodne odločbe (šesti odstavek 421. člena), vrhovno sodišče o njem odloči s sklepom, predlogu pa ugotovi, če zahteve za varstvo zakonitosti ne zavrže (drugi odstavek 423. člena), če zahteva za varstvo zakonitosti ni očitno neutemeljena (šesti odstavek 425. člena) in če so podani pogoji iz drugega odstavka 421. člena tega zakona.«.

30. člen

V 452.c členu se v drugem odstavku za besedo »nemudoma« doda besedilo »obvesti o splošnih vidikih poteka postopka in ga«.

31. člen

V 452.d členu se v prvem odstavku za besedilo »mora biti« doda besedilo »ustno in pisno«, beseda »šestega« se nadomesti z besedo »sedmega«, za besedilo »tega člena« pa se doda vejica in besedilo »o spoštovanju svobode veroizpovedi oziroma prepričanja«.

V šestem odstavku se za prvim stavkom dodajo novi drugi do peti stavek, ki se glasijo: »Če tako zahtevajo okoliščine, se zdravniški pregled kadarkoli med odvzemom prostosti ponovno opravi. Ponovnega zdravniškega pregleda ni potrebno opraviti, če sta v kratkem času podani dve ali več zahtev in je očitno, da od zadnjega pregleda do podaje nove zahteve ni prišlo do sprememb v zdravstvenem stanju mladoletnika. O zahtevi za ponovni zdravniški pregled, razlogih zanjo in o razlogih, zaradi katerih

se pregled ne opravi, policist oziroma pristojna oseba v zavodu, v katerem se izvršuje pripor, sestavi uradni zaznamek. Pisni izvid o opravljenem zdravniškem pregledu se upošteva pri presoji, ali je mladoletnik sposoben za zaslišanje ali za sodelovanje pri drugih procesnih dejanjih, pri katerih je lahko navzoč.«.

Doda se novi sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Mladoletniku se, ob upoštevanju trajanja pridržanja in v skladu z omejitvami, potrebnimi za zagotavljanje varnosti in ohranitve reda, ter v skladu z omejitvami, ki izhajajo iz razlogov za pridržanje, zagotovi skrb za njegovo zdravje ter za njegov telesni in duševni razvoj.«.

32. člen

V 473. členu se za šestim odstavkom doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Ob sprejemu v zavod se mladoletnika ustno in pisno pouči tudi o:

- pravici, da je nameščen ločeno od polnoletnih v skladu s prvim do tretjim odstavkom tega člena;
- pravici do zagotavljanja in ohranitve zdravja ter telesnega in duševnega razvoja mladoletnika v skladu z 209., 213.a in 213.b, šestim odstavkom 452.d členom tega zakona in petim odstavkom tega člena;
- pravici do izobraževanja in usposabljanja v skladu s četrtem odstavkom tega člena;
- pravici do zagotovitve rednega in učinkovitega družinskega življenja v skladu prvim in četrtem odstavkom 213.b člena tega zakona, in
- spoštovanju svobode veroizpovedi oziroma prepričanja v skladu s 24. členom zakona, ki ureja versko svobodo.«.

PREHODNE DOLOČBE IN KONČNA DOLOČBA

33. člen

(1) Podatki, ki so bili na podlagi 149.b, 149.c, 149.č in 156. člena zakona pridobljeni pred začetkom uporabe tega zakona, se ne izločijo iz spisov, če je mogoče ugotoviti, da so v času pridobitve izpolnjevali pogoje za pridobitev po tem zakonu.

(2) Za ukrepe, ki se na dan začetka uporabe tega zakona izvajajo na podlagi do sedaj veljavnih 149.b, 149.c, 149.č, 156. in 219.a člena zakona je potrebno v roku treh mesecev po začetku uporabe tega zakona pridobiti odredbo pristojnega organa v skladu z določbami zakona.

34. člen

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati 52. člen Zakona o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr., 10/17, 46/19 – odl. US, 47/19 in 153/21 – odl. US).

(2) Določbe iz prejšnjega odstavka se uporabljajo do začetka uporabe tega zakona.

35. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne tri mesece po njegovi uveljavitvi, razen spremenjenih in novih določb 149.a člena, 149.b člena, 149.c člena, 149.č člena, 153. člena, 154. člena, 156. člena in 219.a člena zakona, ki se začnejo uporabljati 12. avgusta 2024.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (8. člen ZKP)

Na predlog Ministrstva za notranje zadeve oziroma Policije se zagotavlja pravna podlaga za ustno tolmačenje prek videokonference v izjemnih primerih, kolikor so kumulativno izpolnjeni še trije pogoji, in sicer:

- da ni mogoče pravočasno zagotoviti neposrednega ustnega tolmačenja,
- da je to nujno potrebno zaradi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka in
- da je tudi na ta način zagotovljeno uresničevanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku.

Zadnji pogoj je ključen, saj zagotavlja, da mora biti tolmačenje tudi prek videokonference takšno, da v celoti omogoča uresničevanje posameznikovih pravic (kar ne nazadnje vključuje tudi varnost prenosa podatkov). Kršitev pravice do uporabe jezika predstavlja kršitev ustavne pravice (62. člen Ustave), nenazadnje pa tudi absolutno bistveno kršitev postopka (3. točka prvega odstavka 371. člena ZKP). Ob tem velja dodati, da je že po veljavni ureditvi ustno tolmačenje namenjeno govorni komunikaciji, le izjemoma pa tudi dokumentom (tretji in četrti odstavek 8. člena ZKP). Glede na navedeno bo treba pri tolmačenju preko videokonference še posebej skrbno zagotoviti, da bodo udeleženci v celoti razumeli gradivo, postopek in njim zastavljena vprašanja.

Z navedenimi varovalkami je po mnenju predlagatelja zagotovljeno, da se bo nova rešitev uporabljala zgolj izjemoma. Uporabljena naj bi bila zlasti v povezavi s pričami, ki se jih po prvem odstavku 149. člena ZKP zadrži do prihoda preiskovalnega sodnika, ali se jih k njemu napoti oziroma privede, kolikor bi bilo sicer znatno oteženo njihovo zaslišanje v nadaljnjem postopku (predlagana rešitev je torej povezana tudi s spremembo prvega odstavka 149. člena ZKP). Največkrat bo šlo torej za priče kaznivega dejanja Prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države iz 308. člena KZ-1, torej za tujce, ki večkrat govorijo jezik, za katerega ni na razpolago veliko tolmačev. V praksi se pogosto zgodi, da so ti redki tolmači že zasedeni (npr. na drugi policijski postaji na območju Republike Slovenije), ali pa so težko dosegljivi (npr. v nočnem času) oziroma živijo na drugem koncu države. Vse navedeno znatno oteži že izvedbo osnovnih postopkov, kot je npr. ugotavljanje identitete, saj tujci pogosti nimajo nobenih dokumentov. Tujci so poleg tega v tovrstnih primerih lahko tudi pod vplivom groženj organizatorjev in se bojijo morebitnega maščevanja njim ali njihovim družinam v matičnih državah, kar pomeni, da se njihove zgodbe bistveno razlikujejo med seboj. Začetek vseh postopkov je torej pogojen s hitrim prihodom tolmača. Kolikor bo omogočeno tudi tolmačenje prek videokonference, se bodo postopki skrajšali, kar pomeni, da bodo tudi posegi v pravice prič, krajši. Smiselno enako velja tudi za tolmačenje v primeru osumljencev in obdolžencev (pri čemer je, kot že rečeno, morebitno nekorektno tolmačenje v njihovem primeru še bolj usodnega pomena za sam postopek).

Navedena rešitev je torej predvidena za izjemne primere, pri čemer je upoštevano, da bo v zgoraj opisanih primerih isti tolmač sodeloval tako v postopku pred policijo, nadalje pri morebitnih pogajanjih z državnim tožilcem (če bo šlo za osumljenca), kot tudi v postopku pred sodiščem (zaslihanje priče kot preiskovalno dejanje ali osumljenca na pripornem naroku). Poleg tega se bo rešitev lahko uporabila tudi za zaupni pogovor priprtega obdolženca z odvetnikom, kolikor bo seveda zagotovljena zaupnost (74. člen ZKP). Prav tako je možno, da bo takšno tolmačenje v drugih primerih izjemoma uporabljeno zgolj za sodno fazo postopka (če bo npr. tolmač v tujini ipd.).

Posebej je treba izpostaviti, da sprememba 8. člena ZKP ne naslavlja oprave zaslihanja preko videokonference (244.a člen ZKP) oziroma oprave naroka preko videokonference (304.a člen ZKP), ampak se nanaša na situacijo, ko je zgolj tolmač tisti, ki svoje delo opravi preko videokonference. Pri tem pa ni mogoče izključiti možnosti, da bo v praksi prišlo tudi do kombinacije obeh rešitev (ob zagotavljanju vseh predpisanih varovalk).

Ostale spremembe 8. člena so redakcijske narave.

K 2. členu (25. člen ZKP)

Osmi odstavek 25. člena ZKP ureja senatno odločanje Vrhovnega sodišča Republike Slovenije v zvezi z zahtevo za varstvo zakonitosti. V skladu z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022 se ureja možnost, da se v primeru, ko je zahteva za varstvo zakonitosti vložena zoper pravnomočno sodno odločbo, s katero je končan kazenski postopek, obdolžencu pa je izrečena zaporna kazen, slednji pa je na prostosti, v zahtevi za varstvo zakonitosti predlaga odložitev ali prekinitve izvršitve takšne pravnomočne sodne odločbe. Ustavno sodišče Republike Slovenije je v obrazložitvi ocenilo, da je primerno, da o predlogu odloči Vrhovno sodišče. Za hitrejše odločanje o predlogu pa se lahko določi, da Vrhovno sodišče odloča v ožji sestavi kot o zahtevi (tč. 35). Navedeno določa predlagana rešitev (torej senat treh sodnikov Vrhovnega sodišča Republike Slovenije).

Sprememba 25. člena je povezana s spremembo 421., 422. in 423. člena ZKP ter z novim 421.a členom ZKP.

K 3. členu (74. člen ZKP)

Zaradi sprememb 8. člena ZKP se redakcijsko popravlja 74. člen ZKP, pri čemer se omogoča tudi tolmačenje prek videokonference za zaupni pogovor zagovornika s pripornikom.

K 4. členu (84.a člen ZKP)

V praksi se je uporaba videokonferenc precej razširila. Predlog te prakse ne omejuje, vendar pa terja dodaten varnostni pogoj in sicer, da se videokonferenca lahko opravi, če je zagotovljen varen prenos podatkov. Sprememba je povezana tudi s spremembo 8. in 74. člena ZKP.

K 5. členu (129.a člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo št. U-I-418/18, Up-920/18 z dne 5. 11. 2020 ugotovilo, da je ZKP v neskladju z Ustavo, ker ne vsebuje mehanizma za izključitev nevarnosti, da je pravnomočna odločitev o ugoditvi predlogu za nadomestno izvršitev kazni zapora (s t. i. vikend zaporom, hišnim zaporom ali delom v splošno korist), vložnem v korist obsojenca, ki je na prostosti, sprejeta šele, ko obsojenec že prestaja kazen zapora v zavodu za prestajanje kazni, in nevarnosti, da zaradi poteka časa vsebinska odločitev o predlogu sploh ne bo sprejeta. Glede na navedeno je ZKP v nasprotju s pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je predvidelo enoletni rok za odpravo protiuustavnosti, za vmesni čas pa je določilo začasni režim, v skladu s katerim smeta sodišče prve stopnje, ki odloča o predlogu za nadomestno izvršitev kazni zapora, vložnem v korist obsojenca na prostosti, in sodišče druge stopnje, ki odloča o pritožbi zoper sklep o zavrnitvi predloga za nadomestno izvršitev kazni zapora, odrediti, da se izvršitev kazni zapora odloži do pravnomočne odločitve o predlogu za nadomestno izvršitev kazni zapora.

Predlagana rešitev predvideva specialno ureditev suspenzivnosti predloga za nadomestno izvršitev kazni zapora, če je obsojenec na prostosti (v tem primeru je predlog vedno suspenziven) in

nesuspensivnosti pritožbe zoper sklep, s katerim je bilo takšnemu predlogu ugodeno (v tem primeru pritožba v škodo obsojenca ni suspensivna) oziroma suspensivnosti pritožbe zoper sklep, s katerim je bil takšen predlog zavrnjen ali zavržen (v tem primeru je pritožba v korist obsojenca suspensivna). Navedena pravila se smiselno uporabljajo tudi za odločanje o izvršitvi kazni zaradi kršitve pravil hišnega zapora ali zaradi kršitve obveznosti iz dela v splošno korist (peti odstavek 129.a člena ZKP).

Predlog rešitve torej *ex lege* in specialno ureja suspensivnost v zgoraj navedenih primerih in na ta način sodišču olajšuje dela (saj mu ni treba posebej odločati o odložitvi izvršitve kazni zapora v zvezi z nadomestno izvršitvijo kazni zapora, ko gre za v praksi manj pogoste primere, torej, kadar obsojenec ob pravnomočnosti obsodilne zaporne sodbe ne bo v priporu).

V vseh ostalih primerih iz prvega odstavka 129.a člena ZKP (torej, kadar gre za nadomestitev denarne kazni z delom v splošno korist in o izvršitvi denarne kazni s plačilom v obrokih) pa veljajo splošna pravila (predlog ni suspensiven, vložitev pritožbe pa zadrži izvršitev sklepa, zoper katerega je pritožba podana (401. in 404. člen ZKP).

K 6. členu (135. člen ZKP)

Ministrstvo za pravosodje vodi naslednje kazenske evidence:

- kazensko evidenco
- evidenco vzgojnih ukrepov in
- evidenco izbranih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost.

Vse navedene kazenske evidence bolj podrobno urejata 250.a in 250.b člena ZIKS-1. V 135. členu ZKP je torej določena zgolj splošna podlaga za vodenje kazenskih evidenc, v kateri pa sedaj manjka evidenca izbranih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, zaradi česar se člen redakcijsko popravlja.

K 7. členu (143.č člen ZKP)

S predlagano spremembo se omogoča, da individualno oceno ogroženosti žrtve lahko izdelajo ali posodablajo tudi službi za pomoč oškodovancem, ki so se v praksi razvile na dveh največjih okrožnih sodiščih (v Ljubljani in Mariboru). Navedeni službi imajo neposreden stik z oškodovanci, kar jim omogoča tudi, da izdelajo individualno oceno ogroženosti (če slučajno pred tem še ne bila izdelana) oziroma jo posodobijo (če so se v vmesnem času spremenili njeni bistveni elementi). Vprašanje pomoči in podpore žrtvam na sodiščih v Republiki Sloveniji sicer v tem trenutku še ni sistemsko urejeno, v predlogu Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami 2023-2028 (EVA 2018-2611-0056) je kot eden izmed ukrepov predvidena tudi »Preučitev možnosti za ustanovitev podpornih služb za pomoč žrtvam kaznivih dejanj na vseh okrožnih sodiščih in imenovanje kontaktnih oseb za pomoč žrtvam na vseh okrajnih sodiščih in vseh okrožnih državnih tožilstvih ter specializiranem državnem tožilstvu.« Predlog spremembe 143.č člena upošteva tudi drugo možnost, torej, da bodo *de lege ferenda* (gre za področje, ki ga ureja Sodni red) obstajale tudi kontaktne osebe na posameznih izpostavah sodišč.

K 8. členu (nov 143.d člen ZKP)

ZKP že določa, da je treba med predkazenskim in kazenskim postopkom še posebej skrbno in obzirno ravnati z oškodovanci, osumljenci, obdolženci in obsojenci, kadar je to potrebno zaradi njihove ranljivosti, kot na primer starosti, zdravja, nebogljenosti, ali druge podobne okoliščine (18.a člen ZKP).

V skladu s sodobnimi trendi se sedaj dopušča tudi možnost, da se odločbam, ki se izdajajo po ZKP, priloži obrazložitev v t. i. lahkem branju, s pojasnilom, da ni pravno zavezujoča. Na ta način se bo povečalo razumevanje postopkov in posledično zaupanje v pravo (2. člen Ustave), ne nazadnje pa tudi spoštovanje človekove osebnosti in dostojanstva (21. člen Ustave).

K 9. in 19. členu (148. in 157. člen ZKP)

Evropska komisija je po prvem odstavku 258. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije Republiki Sloveniji izdala obrazloženo mnenje zaradi nepravilnega prenosa člena 3(6) Direktive 2013/48/EU (odstopanja od pravice do dostopa do odvetnika), in sicer ker člen 148(5) in (6) ter člen 157(4) ZKP določata dvourni čakalni rok za prihod zagovornika ter ker člen 227(9) in člen 178(6) ZKP preiskovalnemu sodniku omogočata, da obdolženca zasliši brez zagovornika, če zagovornik ni navzoč, čeprav je bil o zaslišanju obveščen.

Evropska komisija navaja, da peti in šesti odstavek 148. člena ter četrti odstavek 157. člena ZKP določajo dvourni čakalni rok za zagovornika, po katerem se lahko zaslišanje osumljenca začne tudi v nenavzočnosti zagovornika. To naj bi izhajalo iz šestega odstavka 148. člena ZKP, ki se nanaša na „izjavo“ osumljenca v nenavzočnosti zagovornika. Peti in šesti odstavek 148. člena ter četrti odstavek 157. člena ZKP naj bi torej jasno določali odstopanje od pravice do dostopa do odvetnika, za katero ne veljajo stroge omejitve iz člena šestega odstavka 3. člena Direktive 2013/48/EU. Kadar ni razlogov iz šestega odstavka 3. člena, niso dopustna odstopanja, t. j. sistemske možnosti odstopanja, ki bi bile izrecno določene v zakonu. Zato naj bi bila slovenska zakonodaja v nasprotju z Direktivo 2013/48/EU. Poleg tega iz uporabe v sodnem postopku ne izključuje nadaljnjih dokazov, zbranih na podlagi takih informacij.

Glede na navedeno je potrebno prilagoditi določbe 148. in 157. člena ZKP.

Predlagan je popravek šestega odstavka 148. člena ZKP, in sicer tako, da se primer, ko osumljenec izjavi, da si bo pred policijo vzel zagovornika, slednji pa ne pride v roku, ki ga je določila policija, zaslišanje preloži, ali pa se v skladu s petim odstavkom 148. člena ZKP odloži do prihoda drugega izbranega zagovornika. Ni torej možno, da se od osumljenca v takšnem primeru zberejo obvestila in o tem naredi uradni zaznamek. Predlagatelj ob tem poudarja, da gre za v praksi redke situacije, saj osumljenec, ki se želi zagovarjati z zagovornikom, s slednjim že pride na zaslišanje, primeri, ko policija med zbiranjem obvestil ugotovi, da ima pred sabo osumljenca, pa so redki – še toliko bolj pa so redki tisti primeri, ko si potem osumljenec izbere zagovornika, ta pa ne pride v določenem roku.

Poleg navedenega se v drugem odstavku 148. člena ZKP dodaja možnost oprave pregleda osebe (gre za prenos pooblastila iz 52. člena ZNPPol, ki ga sedaj ureja a.148.a člen ZKP).

V 157. členu ZKP je predlagana nekoliko drugačna rešitev, ob upoštevanju tega, da je osebi odvzeta prostost. Če izbrani zagovornik ne pride v roku dveh ur (tega roka glede na odvzem prostosti že po veljavni ureditvi ni mogoče podaljšati), policija osumljenca bodisi nemudoma pelje k preiskovalnemu sodniku (ki ga potem zasliši, pri čemer je obvezna obramba) ali pa policija, kolikor želi osumljenca zaslišati sama, zaslišanje odloži do prihoda drugega izbranega zagovornika. Ni torej možno, da se od osumljenca v takšnem primeru zberejo obvestila in o tem naredi uradni zaznamek. Tudi tu je predlagatelj upošteval, da gre za primere, ki so v praksi redki.

K 10. členu (a.148.a člen ZKP)

Z novim a.148.a členom ZKP se ureja pooblastilo pregleda oseba, ki ga je do sedaj urejal 52. člen ZNPPol. Razlog za prenos pooblastila v ZKP sta dva:

- praksa kaže, da se pooblastilo uporablja izključno za kazenske in prekrškovne postopke (na podlagi prvega odstavka 67. člena ZP-1 se določbe ZKP glede zasega predmetov uporabljajo tudi v rednem sodnem postopku o prekrških)
- upoštevanje privilegija zoper samoobtožbo.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št. I Ips 41786/2016 z dne 26. 11. 2020 privilegij zoper samoobtožbo razložilo glede na edicijsko dolžnost. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v navedeni odločbi med drugim zapisalo (tč. 16): »Če se izročitev predmeta ali listine po pomenu, ki ga ima za dokazovanje kaznivega dejanja, tako približa obdolženčevi izjavi, s katero bi se obremenil, ni najti prepričljivega razloga, da obdolženca privilegij zoper samoobtožbo v takih primerih ne bi ščitil. Podporo za tako stališče je mogoče najti tudi v odločbah Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) in Ustavnega sodišča RS, ki se sicer o tem vidiku privilegija zoper samoobtožbo izrecno nista izrekli, sta pa nekatera stališča podali v kontekstu širše razprave o privilegiju zoper samoobtožbo. ESČP je tako zapisalo, da se v pravnih sistemih podpisnic Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: EKČP) in drugod pravica do molka ne razteza na tiste fizične dokaze, ki jih lahko oblastni organi od obdolženca pridobijo neodvisno od njegove volje, t. j. listine, ki jih pridobijo na podlagi ustrezne odredbe, ali npr. vzorce sape, krvi, urina, tkiv za potrebe DNK testiranja. Po nasprotnem razlogovanju to ne velja za dokaze, ki jih ima obdolženec v svoji posesti, pa je za njihovo pridobitev s strani policije potrebno njegovo sodelovanje oziroma volja. Očitno je, da taki dokazi zahtevajo drugačno obravnavo. Podobno je Ustavno sodišče RS v odločbi št. Up-1678/08 z dne 14. 10. 2010 razlikovalo med fizičnimi dokazi, ki izvirajo iz ali od telesa obdolženca, ki jih je od njega mogoče pridobiti neodvisno od njegove volje in med fizičnimi dokazi – predmeti, ki jih ima obsojenec v svoji posesti in utegnejo biti zanj obremenilni.

Dolžnost izročitve predmetov oziroma edicijska dolžnost pa ne velja za domnevne storilce kaznivih dejanj (in po analogiji niti za domnevne storilce prekrškov) od trenutka, ko je zoper njih osredotočen sum. Pod grožnjo zaporne ali denarne kazni jih ni dopustno siliti v izročitev predmetov. Takšno postopanje bi povsem izničilo pomen privilegija zoper samoobtožbo, ki varuje obdolženčevo oziroma storilčevo pravico, da v postopku ne postane vir dokazov zoper sebe in tako ne dopušča prisile k izročitvi predmetov, ki bi ga obremenjevali v dokaznem postopku (tč. 17.).

Da postopek z izročitvijo predmeta ne bo pomenil kršitve privilegija zoper samoobtožbo, mora biti izročitev prostovoljna. Pri presoji prostovoljnosti pa je ključno, da je obdolženec (oziroma kršitelj) ustrezno poučen in da takšna izročitev ne temelji na izrabljanju njegove nevednosti. Pogoj za prostovoljnost obdolženčeve odločitve je namreč ravno njegova seznanjenost s pravicami iz določbe četrtega odstavka 148. člena ZKP oziroma, ko gre za kršitelja pa s pravicami iz 1. alineje drugega odstavka 55. člena ZP-1, ki kot že rečeno, v prvi vrsti zajemata pouk o pravici do privilegija zoper samoobtožbo.«.

Predlagatelj je sledil obrazložitvi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in temu ustrezno uredil predlog policijskega pooblastila v predkazenskem postopku (dodal je pouk o privilegiju zoper samoobtožbo).

Kot sledi iz ZKP in tudi sodne prakse, je zaseg v (pred)kazenskem postopku brez sodne odredbe izjema. Zato ne zadošča zgolj neposredna zaznava policista, ampak mora biti izkazana tudi nujnost (ta del predlagane določbe je oblikovan po osebni preiskavi brez sodne odredbe – četrti odstavek 218. člena ZKP).

Še drugače povedano: pregled osebe je lahko smiselno vključen kot policijsko pooblastilo v predkazenskem postopku (kot blažja oblika posega v integriteto osebe v primerjavi z osebno preiskavo brez odredbe), če je zamejen na:

- nedvoumne in
- nujne situacije.

Nevarni predmeti (ki niso dokazilo v kazenskem postopku) v to pooblastilo niso vključeni, ker se lahko zasežejo na podlagi varnostnega pregleda (torej tudi po ZNPPol).

Če imajo policisti osebo pred sabo, potem »zgolj« nevarnost, da se predmet lahko skriva ali uniči ali nevarnost ogrožanja, ne odtehta tega, da ni pravnega pouka, ogrožanje mora biti neposredno (drugi odstavek a.148.a člena ZKP).

Dokazni standard, ki se uporablja (velika verjetnost) se zgleduje po ureditvi v ZNPPol, od koder pooblastilo izvira. Velika verjetnost je podana, ko je pričakovanje, da bo ogrožanje ali škodna posledica nastala, bistveno večje od pričakovanja, da ne bo nastala (6. točka 3. člena ZNPPol).

K 11. členu (149. člen ZKP)

Veljavna ureditev se spreminja na predlog Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije in Ministrstva za notranje zadeve oziroma Policije, ki sta izpostavila kratek šest (6) urni zakonski rok za izvedbo zaslišanja prič, ki jih policija najde na kraju storitve kaznivega dejanja, ali ki imajo bivališče v tujini in za katere je verjetno, da jih pozneje ne bo več mogoče zaslišati ali da bi bilo to povezano s precejšnjim zavlačevanjem ali z drugimi težavami. Šesturni rok je določen v prvem odstavku 149. člena ZKP.

Šesturni rok se v praksi kaže kot problematičen predvsem v povezavi s kaznivim dejanjem iz 308. člena KZ-1 (prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države), katerega priče so tujci iz tretjih držav, ki so nezakonito prečkali državno mejo. Veljavna ureditev sicer dopušča podaljšanje časa za njihovo zadržanje oziroma za njihovo privedbo na zaslišanje k preiskovalnemu sodniku, in sicer za največ 12 ur, vendar je to podaljšanje vezano na odvzem prostosti v drugem postopku (gre za rešitev, ki jo je prinesla novela ZKP-N). Kot že rečeno, pa gre v praksi zlasti za primere tujcev iz tretjih držav, ki sicer nezakonito prečkajo državno mejo, vendar ob tem praviloma izrazijo namero, da bi vložili prošnjo za mednarodno zaščito, kar pomeni, da se (prekrškovno) ne obravnavajo zaradi nezakonitega prehoda državne meje (35. člen ZMZ-1). Navedeno pomeni, da možnost dvanajsturnega podaljšanja v praksi ne pride v poštev.

Šesturni rok za zadržanje ali privedbo k preiskovalnemu sodniku pa je prekratek, da bi bilo mogoče izpeljati vse postopke. Od odkritja tujcev, ki so prečkali mejo, do njihovega prevoza na policijsko postajo, zagotovitve tolmačenja, postopka identifikacije, oprave razgovorov z njimi, priprave pobude za zaslišanje prič, ki se praviloma ne opravljajo v nočnem čas, nadalje izvedbe samega zaslišanja bodisi preko videokonference bodisi na samem sodišču – vsa ta opravila terjajo več časa, kot pa jih zagotavlja prej omenjeni šesturni rok .

Po oceni predlagatelja je torej pri predlagani ureditvi treba upoštevati ne le kratkotrajni poseg v varstvo osebne svobode iz 19. člena Ustave prej navedenih oseb, temveč tudi spoštovanje njihove osebnosti in dostojanstva iz 21. člena Ustave, ki bi bilo prizadeto, kolikor bi se postopki z njimi za vsako ceno vodili prehitro, ponoči, na kraju kaznivega dejanja ipd. Predlagatelj ocenjuje, da je treba zagotoviti pošten postopek, ki sicer terja nekoliko več časa, vendar je še vedno časovno omejen, hkrati pa tudi bistveno bolj human. Tako bo mogoče šesturno zadržanje oziroma čas za privedbo podaljšati za najkrajši potrebni čas, vendar ne več kot za 12 ur, torej skupno na največ 18 ur (maksimalni rok torej ostaja enako dolg kot po veljavni ureditvi, le da ga bo sedaj v praksi mogoče dejansko koristiti). Poleg tega po predlagani rešitvi policija takšni osebi zagotavlja smiselno enake pravice, kot jih ima pridržana oseba, kar med drugim pomeni tudi pravico do medicinske pomoči ter pravico do prehrane, dostopa do pitne vode in sanitarij, gibanja ter počitka (71. člen ZNPPol). Rešitev se v tem delu zgleduje po drugem odstavku 32. člena ZNDM, pri čemer po predlagateljevemu mnenju ni mogoče kombinirati obeh

navedenih rešitev, kadar gre za tujce, ki so izrazili namero, da bi vložili prošnjo za mednarodno zaščito in ki so hkrati priče kaznivega dejanja po 308. členu KZ-1.

K 12. členu (149.a člen ZKP)

Prvi odstavek 149.a člena ZKP se redakcijsko usklajuje z drugimi določbami, ki urejajo prikrite preiskovalne ukrepe (kjer pogoji niso napisani z izpostavljenim subjektom).

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 med drugim ocenilo, da pridobivanje prometnih podatkov za nazaj po prvem odstavku 149.b člena Zakona o kazenskem postopku pomeni poseg v pravico do komunikacijske zasebnosti iz prvega odstavka 37. člena Ustave in da zasleduje ustavno dopusten cilj (t. j. učinkovita izvedba kazenskega postopka). Ustavno sodišče Republike Slovenije se ni spuščalo v presojo tega, ali je obravnavani poseg zakonodajalca nujen in primeren (ukrep) za zagotovitev zasledovanega cilja in je ocenilo, da ta poseg ne prestane preizkusa sorazmernosti v ožjem pomenu, ker teža posledic ukrepa ob obstoju nizkega dokaznega standarda razlogov za sum, odsotnosti časovne omejitve izpodbijanega ukrepa ter ob obstoječem preširokem katalogu kaznivih dejanj pretehta koristi ukrepa.

Katalog kaznivih dejanj

Ustavno sodišče Republike Slovenije je menilo, da je zakonodajalec zlasti s taksativno določenimi kaznivimi dejanji iz 2. točke četrtega odstavka 149.a člena ZKP preširoko opredelil katalog kaznivih dejanj za ukrep po prvem odstavku 149.b člena ZKP. Pri nekaterih kaznivih dejanjih njihova teža ne upravičuje posega v komunikacijsko zasebnost iz prvega odstavka 37. člena Ustave, pri drugih kaznivih dejanjih pa narava oziroma vsebina posega in podatkov iz 149.b člena ZKP nima nobene razvidne povezave s kaznivim dejanjem. Nesorazmernost kataloga kaznivih dejanj je po mnenju Ustavnega sodišča Republike Slovenije še bolj razvidna ob upoštevanju dejstva, da je mogoče ukrep po 149.b členu ZKP izvršiti za širok nabor dejanj: ne le za že izvršena kazniva dejanja, temveč tudi za kazniva dejanja, ki se izvršujejo (torej so vsaj v fazi kaznivega poskusa), ali celo za kazniva dejanja v fazi kaznivih pripravljalnih dejanj ali organizacije, in to zoper tri skupine oseb (osumljenca, oškodovanca in osebe iz četrtega odstavka 149.a člena ZKP) – vse ob istem dokaznem standardu (razlogi za sum); tč. 59.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je zapisalo, da bo moral zakonodajalec pri oblikovanju novega kataloga kaznivih dejanj upoštevati v prvi vrsti težo kaznivega dejanja v smislu opredelitve hudega kaznivega dejanja iz ustaljene ustavnosodne presoje ter prakse SEU in ESČP. Poleg tega pa sme v navedeni katalog vključiti tudi določena sicer blažja kazniva dejanja, pri katerih bi bila zaradi narave izvršitve kaznivega dejanja pridobitev prometnih podatkov nujna za izsleditev storilca in izvedbo kazenskega postopka (tč. 60).

Predlagatelj je v postopku priprave rešitev pridobil kvantitativne in kvalitativne podatke s strani Vrhovnega državnega tožilstva in Ministrstva za notranje zadeve oziroma policije (kvantitativni podatki se nanašajo na obdobje 2019-2022).

Vrhovno državno tožilstvo je predložilo statistične podatke o ukrepih, ki pa niso bili strukturirani po posameznih kaznivih dejanjih ter tudi kvalitativno oceno za nekatera izmed kaznivih dejanj. Gre za naslednje podatke:

1. Število zadev, v katerih so bili pridobljeni podatki po 149.b členu ZKP: 2.429.
2. Število zadev, v katerih so bili pridobljeni (zavarovani) podatki po 149.c členu ZKP: 108.
3. Število zadev, v katerih so bili pridobljeni oziroma zavarovani podatki po 149.b in 149.c členu ZKP: 2.537.
4. Skupno število predlogov po 149.b členu ZKP: 2.772.

5. Število zavrnjenih predlogov (neizdaja odredbe) po 149.b členu ZKP: 123.
6. Število zadev, v katerih so bili pridobljeni podatki po 149.c členu ZKP: odgovor pod 2. točko.
7. Število predlogov po 149.c členu ZKP: 511.
8. Število zavrnjenih predlogov (neizdaja odredbe) po 149.c členu ZKP: 30.1
9. – 12.: Skupno število predlogov po 156. členu ZKP: 1.911, število zavrnjenih predlogov (neizdanih odredb sodišč): 76.
13. Podatka o številu predlogov za ukrepe po 149.b, 149.c in 156. členu ZKP iz tujine ali v tujino ni mogoče pridobiti iz statističnih podatkov v tožilskih vpisnikih, državna tožilstva, ki so lahko napravila približno oceno obsega teh predlogov, pa ocenjujejo, da je bilo takšnih predlogov približno med 10 in 20 %.

Državni tožilci so izkustveno ocenili, da bi ukrep pridobivanja prometnih podatkov potrebovali pri naslednjih kaznivih dejanjih:

- uboj po 115. členu KZ-1,
- huda telesna poškodba po 123. členu KZ-1,
- zalezovanje po 134.a členu KZ-1,
- grožnja po 135. členu KZ-1,
- neupravičeno prisluškovanje in zvočno snemanje po 137. členu KZ-1,
- zloraba osebnih podatkov po 143. členu KZ-1
- posilstvo po 170. členu KZ-1,
- spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let po 173. členu KZ-1,
- prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva po 176. členu KZ-1,
- neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi in postopki v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po 186. členu KZ-1,
- nasilje v družini po 191. členu KZ-1,
- zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje po 192. členu KZ-1,
- tatvina po 204. členu KZ-1,
- velika tatvina po 205. členu KZ-1,
- rop po 206. členu KZ-1,
- zatajitev po 208. členu KZ-1,
- poneverba po 209. členu KZ-1,
- goljufija po 211. členu KZ-1,
- izsiljevanje po 213. členu KZ-1,
- prikrivanje po 217. členu KZ-1,
- napad na informacijski sistem po 221. členu KZ-1,
- požig po 222. členu KZ-1,
- ponareditev ali uničenje poslovnih listin po 235. členu KZ-1,
- izdaja in neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti po 236. členu KZ-1,
- zloraba informacijskega sistema po 237. členu KZ-1,
- ponarejanje denarja po 243. členu KZ-1,
- pranje denarja po 245. členu KZ-1,
- zloraba negotovinskega plačilnega sredstva po 246. členu KZ-1,
- uporaba ponarejenega negotovinskega sredstva po 247. členu KZ-1,
- tihotapstvo po 250. členu KZ-1,
- ponarejanje listin po 251. členu KZ-1,
- zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1,
- izdaja tajnih podatkov po 260. členu KZ-1,
- jemanje podkupnine po 261. členu KZ-1,
- dajanje podkupnine po 262. členu KZ-1,

- kriva ovadba po 283. členu KZ-1,
- oviranje pravosodnih in drugih državnih organov po 286. členu KZ-1,
- javno spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu KZ-1,
- preprečitev uradnega dejanja ali maščevanja uradni osebi po 299. členu KZ-1,
- nedovoljena proizvodnje in prometa orožja ali eksploziva po 307. členu KZ-1,
- prepovedano prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1,
- zloraba znamenj za pomoč in nevarnost po 309. členu KZ-1,
- povzročitev splošne nevarnosti po 314. členu KZ-1 in
- obremenjevanje in uničevanje okolja po 332. členu KZ-1.

Ministrstvo za notranje zadeve in Policija sta v svojem odgovoru navedla tako število predlogov za ukrepe po 149.b členu ZKP v zaprosenem obdobju (strukturirano po kaznivih dejanjih), kot tudi utemeljitev, zakaj bi določena kazniva dejanja ostala v katalogu.

Število zadev v katerih so bili pridobljeni podatki po 149. b členu ZKP:

LETO	ODREDBE
2019	392
2020	479
2021	386
2022	381

1. Število zadev, v katerih so bili pridobljeni podatki po 149. c členu ZKP

LETO	ODREDBE
2019	75*
2020	195
2021	140
2022	122

*Podatek o odredbah se ne nanaša na celoletno obdobje ampak od veljavnosti novele ZKP-N oz. vzpostavitve evidence v začetku septembra 2019

Med kaznivimi dejanji, ki naj bi ostala v katalogu Ministrstvo za notranje zadeve in Policija navajata:

- spletne goljufije, ki se v največji meri preiskujejo v povezavi z naslednjimi kaznivimi dejanji iz KZ-1:
  - Zloraba osebnih podatkov po 143. členu,
  - Goljufija po 211. členu,
  - Napad na informacijski sistem po 221. členu,
  - Pranje denarja po 245. členu,
- Pranje denarja po četrtem odstavku 245. členu KZ-1
- t. i. Korupcijska kazniva dejanja po 261-264. členu KZ-1
- Zlorab osebnih podatkov po 143. členu KZ-1
- Neupravičena uporaba tuje oznake ali modela po 233. čl KZ-1 ter Preslepitev kupcev po 232. členu KZ-1

- t. j. organiziranje denarnih verig in nedovoljeno prirejanje iger na srečo po prvem in drugem odstavku 212. člena KZ-1
- Goljufije na škodo Evropske unije iz 229. člena KZ-1 in z njo povezana kazniva dejanja
- Ponarejanje listin po 251. členu KZ-1 in Posebni primeri ponarejanja listin po 252 členu KZ-1
- Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti iz 240. člena KZ-1
- Izdaja in neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti iz 236. člena KZ-1
- Izdaja tajnih podatkov iz 260. člena KZ-1
- Napad na informacijski sistem iz 211. člena KZ-1 in Zlorabe informacijskega sistema 237. člena KZ-1
- Spolni napad na osebo mlajšo od 15 let na podlagi 173. člena KZ-1,
- Pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene na podlagi 173.a člena KZ-1 in
- Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva na podlagi 176. člena KZ-1.
- Prikrivanje po 217. členu KZ-1
- Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi in postopki v športu ter predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po 186. členu KZ-1
- Omogočanje uživanja ali uporabe prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi ali postopkov v športu po 187. členu KZ-1
- Trgovina z ljudmi po 113. členu KZ-1
- Zloraba prostitucije po 175. členu KZ-1
- Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države po šestem v zvezi s tretjim odstavkom 308. člena KZ-1
- Ugrabitev po 134. členu KZ-1;
- Izsiljevanje po 213. členu KZ-1;
- Nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali razstrelilnih snovi po 307. členu KZ-1;
- Protipravnega odvzema prostosti po 133. členu KZ-1;
- Grožnje po 135. členu KZ-1;
- Javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po 297. členu KZ-1
- Terorizem po 108 členu KZ-1;
- Potovanje v tujino z namenom terorizma po členu 108. a členu KZ-1;
- Financiranje terorizma po 109. členu KZ-1;
- Ščuvanje in javno povečevanje terorističnih dejanj po 110. členu KZ-1;
- Novačenje in usposabljanje za terorizem po 111. členu KZ-1.
- v določenih primerih kazniva dejanja zoper čast in dobro ime, ki se preganjajo na zasebno tožbo.

Veljavna ureditev predvideva enak katalog kaznivih dejanj za prikriti preiskovalni ukrep tajnega opazovanja po 149.a členu ZKP in za pridobivanje obstoječih prometnih podatkov po 149.b členu ZKP. Predlog sprememb ohranja to enakost katalogov, poleg tega pa tudi sicer še bolj zbližuje oba ukrepa.

Predlog ureditve ne posega v 1. točko četrtega odstavka 149.a člena ZKP, ki v katalog uvršča kazniva dejanja, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petih ali več let (torej težja kazniva dejanja). Ta skupina naj bi pomenila približno 149 kaznivih dejanj ali njihovih modalitet (od približno 275 členov posebnega dela KZ-1. Predlog prav tako ne posega v tisti del kataloga kaznivih dejanj, ki se sklicuje na katalog iz 2. točke drugega odstavka 150. člena ZKP. Predlog tako znatno poseže v kazniva dejanja, ki so taksativno naštet v 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP, hkrati pa je predlagano črtanje kaznivih dejanj pomoči storilcu po 282. členu KZ-1 (3. točka četrtega odstavka 149.a člena ZKP). Ob tem je treba še posebej izpostaviti, da je uporaba kataloga kaznivih dejanj za prometne podatke dopustna šele ob istočasnem obstoju novega pogoja (ki je enak pogoje za tajno opazovanje, in sicer, da je »mogoče utemeljeno sklepati, da z drugimi ukrepi tega dejanja ni mogoče odkriti, preprečiti ali dokazati oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami« - sprememba prvega odstavka 149.b člena ZKP).

Predlagatelj je ob upoštevanju kriterijev iz odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije (teža kaznivega dejanja in narava izvršitve kaznivega dejanja, zaradi katere je pridobitev prometnih podatkov nujna za izsleditev storilca in izvedbo kazenskega postopka) ter prejetih utemeljitev državnega tožilstva in policije oblikoval ožji katalog kaznivih dejanj. Pri tem ni upošteval tistih predlogov obeh gradnikov, ki bodisi niso bili statistično izkazani bodisi kvalitativna obrazložitev ni presegala navedb, da komunikacija udeležencev večkrat poteka preko elektronskih naprav (saj navedeno ni konkretizirano za določena kazniva dejanja).

Predlagatelj je posledično iz kataloga kaznivih dejanj po 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP črtal kazniva dejanja:

- protipravnega odvzema prostosti po 133. členu KZ-1
- zaposlovanja na črno po drugem in tretjem odstavku 199. člena KZ-1
- prikrivanja po prvem, drugem in tretjem odstavku 217. člena KZ-1
- ponareditve ali uničenja poslovnih listin po 235. členu KZ-1
- neupravičene pridobitve poslovne tajnosti po prvem, drugem in tretjem odstavku 236. člena KZ-1
- zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1
- ponarejanja listin po 251. členu KZ-1
- posebnega primera ponarejanja listin po 252. členu KZ-1
- zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1
- izdaje tajnih podatkov po 260. členu KZ-1
- onesnaženja pitne vode po prvem, tretjem, četrtem in šestem odstavku 336. člena KZ-1
- onesnaženja živil in krme po prvem, tretjem, četrtem in šestem odstavku 337. člena KZ-1.

Predlagatelj pojasnjuje, da je iz kataloga po 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP črtal tudi kaznivo dejanje Goljufije na škodo EU (229. člen KZ-1), vendar zgolj redakcijsko, ker glede na spremembe, ki so bile vnesene z novelo KZ-11, v katalog glede na višino zagrožene kazni v celoti spada že po 1. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP.

Vseeno pa od navedenih kaznivih dejanj v katalogu ostajajo naslednje oblike črtanih kaznivih dejanj (upoštevajoč višino predpisane kazni pet ali več let zapora po 1. točki četrtega odstavka 149.a člena KZ-1):

- Protipravni odvzem prostosti (četrti odstavek 133. člena KZ-1)
- Prikrivanje (peti odstavek 217. člena KZ-1)
- Izdaja in neupravičena pridobitev poslovne tajnosti (tretji odstavek 236. člena KZ-1)
- Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti (prvi in drugi odstavek 240. člena KZ-1)
- Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic (tretji, četrti in peti odstavek 257. člen KZ-1)
- Izdaja tajnih podatkov (peti odstavek 260. člena KZ-1)
- Onesnaženje pitne vode (prvi in drugi odstavek v zvezi s tretjim odstavkom, prvi in drugi odstavek v zvezi s petim odstavkom 336. člena KZ-1)
- Onesnaženje živil ali krme (prvi in drugi odstavek v zvezi s tretjim odstavkom, prvi in drugi odstavek v zvezi s petim odstavkom 336. člena KZ-1).

V katalogu kaznivih dejanj po 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP tudi po predlogu zakona še naprej ostajajo kazniva dejanja:

- zalezovanje po 134.a členu KZ-1 (tako kot pri grožnji je pomemben način storitve prek elektronskih sredstev, gre tudi za kazniva dejanja, kjer so prometni podatki v praksi pogosto pridobljeni, njuno ohranitev v katalogu predlagata MNZ in VDT),

- grožnje po 135. členu KZ-1 (smiselno enako kot pri zalezovanju)
- zlorabe osebnih podatkov po tretjem, četrtem, petem, in šestem in sedmem odstavku 143. člena KZ-1 (način storitve – preko telefonskega klica ali socialnega omrežja, po četrtem odstavku je predhodno kaznivo dejanje za spletno goljufijo; gre tudi za kazniva dejanja, kjer so prometni podatki v praksi pogosto pridobljeni, njegovo ohranitev v katalogu predlagata MNZ in VDT; glede na način normiranja, ki sledi ustaljenemu za kataloge kaznivih dejanj, je dodan tudi sedmi odstavek, ki sicer pride v poštev že po 1. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP; razlogi za tak način normiranja so večja jasnost in preglednost)
- goljufije po prvem, tretjem in četrtem odstavku 211. člena KZ-1 (verjetno najbolj pogosto kaznivo dejanje, pri katerem se v praksi pridobivajo prometni podatki, inkriminacija po tretjem odstavku, kjer je visoka zagrožena kazen, v praksi predstavljajo 4 % vseh kaznivih dejanj goljufije. Ostale inkriminacije z nižjo kaznijo pa predstavljajo veliko večino vseh goljufij, pri čemer je način storitve večkrat povezan s spletom in elektronskim sredstvi; njegovo ohranitev v katalogu predlagata MNZ in VDT),
- napada na informacijski sistem po drugem, tretjem in četrtem odstavku 221. člena KZ-1 (v primerih kaznivih dejanj, ko je tako predmet storitve, kot tudi sredstvo napada informacijski sistem, nastajajo predvsem relevantni elektronski dokazi in relativno malo tradicionalnih sledi, na ta način se pridobivajo prometni podatki za nazaj, torej v konkretnem času storitve samega kaznivega dejanja, preiskave elektronski naprav pa se opravijo po storitvi, statistika kaže, da so prometni podatki pogosto pridobljeni za potrebe preiskovanja kaznivega dejanja, njegovo ohranitev v katalogu predlagata MNZ in VDT)
- zlorabe informacijskega sistema po 237. členu KZ-1 (smiselno enako kot pri prejšnji alineji),
- javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po 297. členu KZ-1 (potrebno zlasti zaradi kvalificirane oblike, ki vključuje objavo v medijih, ki se lahko pojavi v povezavi z vsemi ostalimi odstavki, statistika kaže, da so prometni podatki pogosto pridobljeni za potrebe preiskovanja kaznivega dejanja; njegovo ohranitev v katalogu predlagata MNZ in VDT),
- prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1 (dokazovanje je možno na podlagi pridobitve lokacijskih podatkov o prehodu meje, prav tako gre za dejavnost, ki praviloma poteka v okviru organiziranih združb, ki aktivno komunicirajo prek elektronskih sredstev v času storitve kaznivega dejanja, statistika kaže, da so prometni podatki pogosto pridobljeni za potrebe preiskovanja kaznivega dejanja; njegovo ohranitev v katalogu predlagata MNZ in VDT).
- mučenja živali po drugem, tretjem in četrtem odstavku 341. člena KZ-1 (Vrhovno državno tožilstvo navaja, da se (čedalje pogostejše) kaznivo dejanje mučenja živali večkrat izvede na način, da storilec z elektronsko napravo posname kaznivo dejanje, nato pa posnetek objavi na spletu, brez prometnih podatkov pa storilca posledično ni mogoče izslediti).

K 13. členu (149.b člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 med drugim ocenilo, da pridobivanje prometnih podatkov za nazaj po prvem odstavku 149.b člena Zakona o kazenskem postopku pomeni poseg v pravico do komunikacijske zasebnosti iz prvega odstavka 37. člena Ustave in da zasleduje ustavno dopusten cilj (t. j. učinkovita izvedba kazenskega postopka). Ustavno sodišče Republike Slovenije se ni spuščalo v presojo tega, ali je obravnavani poseg

zakonodajalca nujen in primeren (ukrep) za zagotovitev zasledovanega cilja in je ocenilo, da ta poseg ne prestane preizkusa sorazmernosti v ožjem pomenu, ker teža posledic ukrepa ob obstoju nizkega dokaznega standarda razlogov za sum, odsotnosti časovne omejitve izpodbijanega ukrepa ter ob obstoječem preširokem katalogu kaznivih dejanj pretehta koristi ukrepa.

Dokazni standard in pogoji za odreditev

Po mnenju Ustavnega sodišča Republike Slovenije lahko pridobitev prometnih podatkov (kot samostojen ukrep) ustvari bogat podatkovni profil določene osebe, kar lahko v določenih primerih pomeni celo hujši poseg v zasebnost kot nadzor vsebine informacij. Iz skupka prometnih podatkov, četudi torej ne omogočajo vpogleda v vsebino komunikacije, je mogoče izluščiti številne podrobnosti iz življenja posameznika oziroma informacije o mnogih vidikih zasebnega življenja zadevnih oseb, vključno z občutljivimi informacijami, kot so spolna usmerjenost, politična mnenja, verska, filozofska, družbena ali druga prepričanja in zdravstveno stanje. Na njihovi podlagi je mogoče izpeljati zelo natančne ugotovitve o zasebnem življenju oseb, katerih podatki so bili pridobljeni, kot so vsakodnevne navade, kraji stalnega ali začasnega prebivališča, dnevne ali druge poti, dejavnosti, družbeni odnosi in okolja, ki jih obiskujejo.

Pridobitev prometnih podatkov je poleg tega mogoče odrediti ne le zoper osumljenca, ampak tudi zoper oškodovanca in zoper osebe iz drugega odstavka 149.a člena ZKP (t. j. zoper osebo, ki ni osumljenec). ZKP-N je razširil tudi obseg zavezancev za posredovanje prometnih podatkov, tudi na ponudnike storitev informacijske družbe po ZEPT. Obseg je poleg tega proaktiven, saj je njegov namen proaktivno odzivanje na kriminaliteto že v najzgodnejši fazi do kaznivega dejanja, in je prikrite narave, zaradi katere oseba ne ve, da se zoper njo izvršuje ukrep. Velika spoznavna, pa tudi dokazna vrednost pridobitve prometnih podatkov za kazenski postopek tako lahko pomeni intenziven poseg v komunikacijsko zasebnost oseb, zoper katere se ukrep izvaja, pa tudi drugih oseb, ki so se zgolj "ujele" v njihovo komunikacijsko mrežo.

Zahteva po sodni odločbi pa po ustaljeni ustavnosodni presoji ne pomeni zgolj formalne zahteve po sodni odločbi, ampak tudi vsebinsko zahtevo po obrazloženi sodni odločbi. Dokazni standard razlogi za sum pa po svoji naravi pomeni zgolj minimalno obvestilo o kaznivem dejanju, ki lahko temelji zgolj na občutku policista, izkušnjah ali intuiciji. V svojem bistvu so namreč razlogi za sum opredeljeni kot dokazni standard, katerega obstoja pogosto ni mogoče, predvsem pa niti ni treba obrazložiti. Zato sta ustavna in zakonska zahteva po sodni kontroli, ki vsebuje tudi vsebinsko obrazloženost takšne odločbe, pojmovno nezdružljivi z obstojem tega dokaznega standarda. Pojem pisne in obrazložene sodne odredbe je logično povezan zgolj s tistimi dokaznimi standardi, ki jih je mogoče obrazložiti. To pa so dokazni standardi, ki imajo izrazljivo, konkretizirano in specifično vsebino: utemeljeni razlogi za sum, utemeljen sum in dokazni standard za izrek obsodilne sodbe.

Dokazni standard razlogov za sum, ki je v prvem odstavku 149.b člena ZKP predpisan za odreditev izpodbijanega ukrepa, torej predstavlja nesorazmeren poseg v pravico do komunikacijske zasebnosti (tč. 41-49).

Predlagatelj je sledil obrazložitvi Ustavnega sodišča Republike, prav tako evoluciji dokaznih standardov (zlasti o upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-25/95 z dne 27. 11. 1997, Uradni list RS, št. 5/98 in Odl. US VI, 158, s katero so bili razveljavljeni takratni prikriti preiskovalni ukrepi in kateri je sledilo oblikovanje utemeljenih razlogov za sum – zlasti tč. 53. in 54.). Utemeljeni razlogi za sum so se torej kot standard, ki je blizu utemeljenega suma (in ki je temu primerno artikulabilen, specifičen, konkreten in vnaprejšen),²⁵ uveljavili za primerljive prikrite posege v zasebnost (vključno s

---

²⁵ Tako Ustavno sodišče Republike Slovenije v op. št. 6 prej navedene odločbe: »V odločbi št. Up-171/01(15. in 16. točka obrazložitve) je Ustavno sodišče zavzelo stališče, da mora biti 'utemeljen sum' podan, preden se odredi pripor (predhodnost), v odločbi št. U-I-18/93 (48. točka obrazložitve) pa, da morajo biti podani tudi elementi jasne izraženosti in obrazloženosti

tajnim opazovanjem po 149.a členu ZKP). Glede na navedeno je predlagatelj v prvem odstavku 149.b člena ZKP »razloge za sum« zamenjal z »utemeljenimi razlogi za sum«, in pri tem sledil razlogovanju Ustavnega sodišča Republike Slovenije, da je ta dokazni standard lahko vezan le na znanega storilca (zlasti tč. 43 in pritrdilno ločeno mnenje sodnice dr. Šugman Stubbs).²⁶

Poleg tega je predlagatelj celoten ukrep pridobitve prometnih podatkov po 149.b členu ZKP še bolj približal tajnemu opazovanju po 149.a členu ZKP, in sicer tako, da je pridobitev podatkov vezal na to, da je »mogoče utemeljeno sklepati, da z drugimi ukrepi tega dejanja ni mogoče odkriti, preprečiti ali dokazati oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami.« - pogoj se nanaša na vse osebe, zoper katere se ukrep lahko odredi.

Obdobje pridobivanja podatkov

Ustavno sodišče Republike Slovenije je poleg tega v sistemski odločbi zapisalo, da na abstraktni ravni sicer je v področni zakonodaji, ne pa tudi v ZKP, zamejeno obdobje hrambe podatkov in posledično tudi časovni obseg podatkov, ki jih je mogoče pridobiti na podlagi prvega odstavka 149.b člena ZKP. Hkrati tudi v konkretnem primeru iz načela sorazmernosti izhaja zahteva, da lahko državni tožilec na podlagi prvega odstavka 149.b člena ZKP zahteva, preiskovalni sodnik pa odobri zgolj pridobitev prometnih podatkov za relevantno obdobje pred izdajo sodne odredbe, torej za obdobje, ki je vsebinsko upoštevno in nujno potrebno za konkretno (pred)kazensko zadevo.

Ne glede na navedeno pa po stališču Ustavnega sodišča abstraktna omejitev, navedena v področni nekazenski zakonodaji, in omejitev, ki v konkretnem primeru izhaja iz načela sorazmernosti (2. člen Ustave), t. j. da je možna le pridobitev podatkov za obdobje, ki je vsebinsko upoštevno in nujno potrebno za konkretno (pred)kazensko zadevo, ne zadoščata (pri tem se Ustavno sodišče Republike Slovenije sklicuje na prakso SEU, zlasti na zadevo *The Commissioner of the Garda Síochána*). ZKP bi moral na podlagi drugega odstavka 37. člena Ustave sam določati jasno abstraktno časovno omejitev kazenskopravnega posega v komunikacijsko zasebnost s pridobivanjem prometnih podatkov oziroma dostopom do njih, ob upoštevanju načela sorazmernosti in niansiranega pristopa k posegom v človekove pravice in temeljne svoboščine, medtem ko ZEKom-2 že ureja časovne omejitve hrambe prometnih podatkov, do katerih se z izpodbijanim ukrepom dostopa. S tem bi bilo mogoče preprečiti tudi morebitno pridobivanje podatkov, ki po ZEKom-2 sicer ne bi smeli biti več hranjeni, pa vseeno obstajajo. Opustitev določitve časovne omejitve za dostop do prometnih podatkov po stališču Ustavnega sodišča Republike Slovenije torej predstavlja nesorazmeren poseg v komunikacijsko zasebnost., preprečiti ali dokazati oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami (tč. 50-54).

Predlagatelj je upoštevajoč navedeno obrazložitev dolžino hrambe prometnih podatkov za potrebe njihovega pridobivanja za namene kazenskega postopka po 149.b členu ZKP zamejil na 3 mesece (s čemer se preprečuje, da bi podatki, ki se v praksi hranijo dlje, kljub prenehanju pogojev za komercialno hrambo, lahko uporabili za namene kazenskega postopka).

V drugem odstavku je redakcijsko popravljena vsebina predloga in odredbe, in sicer na način, da vključuje tudi obrazložitev sorazmernosti (s čemer se usklajuje z obstoječo zahtevo po drugem odstavku 149.c členu ZKP).

(artikulabilnost), nanašati se mora na določeno osebo, ki je v interese družbe posegla na določen način (konkretnost), in ne sme temeljiti na splošnih oz. verjetnostnih kriterijih (specifičnost).«

²⁶ Ravno zaradi neosredotočenosti razlogov za sum, se lahko ti nanašajo bodisi zgolj na kaznivo dejanje ali pa zgolj na storilca. Ta dokazni standard lahko torej razpade na dve podkategoriji: imamo lahko zgolj 'razloge za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje', ali pa zgolj 'razloge za sum, da je neka oseba storila kaznivo dejanje'. Šele ko sum (ali stopnja verjetnosti) preraste v 'utemeljene razloge za sum' ali celo v 'utemeljen sum', pride do osredotočenosti preiskovanja (na določenega obdolženca in na določeno kaznivo dejanje). Šele takrat verjetnost postane specifična, konkretizirana in izrazljiva (artikulabilna).

K 14. členu (149.c člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je tudi glede ukrepa po 149.c členu ZKP odločilo smiselno enako kot glede ukrepa po 149.b členu ZKP (tč. 80-98). Tako je ocenilo, da ta tudi ta poseg ne prestane preizkusa sorazmernosti v ožjem pomenu (tč. 99). Smiselno enako je obrazložilo neustavnost dokaznega standarda (tč. 100) in kataloga kaznivih dejanj (tč. 101).

Dokazni standard

Predlagatelj je sledil obrazložitvi Ustavnega sodišča Republike Slovenije in tudi za ukrep po 149.c členu predvidel dokazni standard »utemeljeni razlogi za sum«.

Seznam (katalog) kaznivih dejanj

Pri katalogu kaznivih dejanj je Ustavno sodišče Republike Slovenije dodalo še, da je SEU v sodbi v združenih zadevah *La Quadrature du Net in drugi* posebej obravnavalo pridobivanje prometnih podatkov v realnem času in pri tem močno poudarilo omejenost kataloga kaznivih dejanj. Dostop do avtomatske analize in do zbiranja prometnih in lokacijskih podatkov v realnem času ter do takega zbiranja tehničnih podatkov glede lokacije uporabe terminalske opreme je dopustilo, med drugim, če 1) je avtomatska analiza omejena na situacije, v katerih se država članica sooča z grožnjo nacionalni varnosti, ki je resna in obstoječa, in 2) je pridobivanje prometnih in lokacijskih podatkov v realnem času omejeno na osebe, v zvezi s katerimi obstajajo veljavni razlogi za sum, da so na neki način vpletene v teroristično dejavnost.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je ocenilo, da je ukrep po 149.d členu ZKP bolj osredotočen kot ukrep po 149.b členu ZKP, saj se v realnem času zavarujejo le prometni oziroma lokacijski podatki osebe, ki je predmet nadzora. Vendar ni mogoče zanemariti, da se vzporedno prometni podatki ostalih oseb še vedno neselektivno hranijo na (komercialni) pravni podlagi in jih je kot take še vedno mogoče pridobiti na podlagi prvega odstavka 149.b člena ZKP. Le podatki osebe, zoper katero je odrejen ukrep po 149.c členu ZKP, se še dodatno zavarujejo in sporočajo na podlagi prvega in tretjega odstavka 149.c člena ZKP. Poleg tega je že za ukrep po 149.b členu ZKP velja, da je iz prometnih podatkov, pridobljenih za nazaj, mogoče izoblikovati celosten profil nadzorovane osebe. To še toliko bolj velja za sledenje prometnim in lokacijskim podatkom v realnem času. V razmerju do osebe, zoper katero je ukrep odrejen, je tako ukrep po 149.c členu ZKP intenzivnejši kot ukrep po 149.b členu ZKP. V vseh teh primerih kakovosten in časovno daljši nadzor ustvari podobo posameznikovega življenja. Bistveni sta torej kakovost in intenzivnost posega, ki omogoča izoblikovanje profila nadzorovane osebe. Nadzor podatkov v realnem času pa tudi omogoča policiji, da prilagaja izvrševanje svojih pooblastil in na podlagi izsledkov tega nadzora takoj poda pobudo za odreditev novih pooblastil. Take hitre reakcije ukrep po prvem odstavku 149.b člena ZKP ne omogoča. Tudi po stališču ESČP in SEU je treba razlikovati med dostopom do podatkov v realnem času in pridobivanjem podatkov za nazaj. Prvi ukrep naj bi bil bolj invaziven, ker omogoča praktično popoln nadzor nad osebo. Ustavno sodišče Republike Slovenije je torej odločilo, da sta kataloga kaznivih dejanj iz prvega in tretjega odstavka 149.c člena ZKP opredeljena preširoko in omogočata nesorazmeren poseg v pravici iz prvega odstavka 37. člena oziroma prvega odstavka 38. člena Ustave (tč. 101-105).

Predlagatelj je sledil obrazložitvi Ustavnega sodišča Republike Slovenije in katalog kaznivih dejanj omejil na kazniva dejanja iz drugega odstavka 150. člena ZKP (torej na kazniva dejanja, za katera je sicer možno odrediti prisluškovanje).

Obdobje izvajanja ukrepa

Ustavno sodišče Republike Slovenije je ocenilo, da glede na pomen trajanja ukrepa za njegovo sorazmernost in glede na težo posega v primeru 149.c člena ZKP ni sporno najdaljše skupno možno

trajanje ukrepa. Pri tem se je sklicevalo na odločbo št. U-I-272/98 z dne 8. 5. 2003²⁷ in navedlo, da je milejše in še vedno učinkovito sredstvo za doseg sicer ustavno dopustnega cilja, ki pa bi v večji meri jamčilo spoštovanje zahteve, da smejo ukrepi trajati najkrajši potrebni čas, določitev krajšega dopustnega trajanja ukrepa z možnostjo večkratnega podaljšanja. Zato sta sporni začetno obdobje odreditve (t. j. tri mesece) in obdobje, za katero se ukrep lahko podaljša (spet tri mesece). Taka ureditev ni sorazmerna z zasledovanim ciljem. Zakonodajalec bo moral urediti krajše obdobje začetne odreditve ukrepa in obdobja enkratnega podaljšanja ukrepa, pri čemer je glede na intenzivnost ukrepa na podlagi prvega in tretjega odstavka 149.c člena ZKP sorazmerno obdobje odreditve ukrepa za en mesec in njegovega (večkratnega) podaljšanja za en mesec.

Predlagatelj zakona je tudi pri času odreditve ukrepa in možnostih podaljšanja v celoti sledil natančnim usmeritvam Ustavnega sodišča Republike Slovenije.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v obrazložitvi systemske odločbe o prometnih podatkih precej natančno pojasnilo ustavno dopustni pomen veljavnega prvega odstavka 149.c člena ZKP, in sicer glede tega, kateri pogoj iz prvega odstavka 149.c člena ZKP naj bi bil nadomeščen s pogojem "ali že zakoniti uporabnik komunikacijskega sredstva s tem soglaša". Zaradi namena ZKP je po mnenju Ustavnega sodišča Republike Slovenije možna le razlaga, da se s soglasjem uporabnika nadomešča pogoj, da gre za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je predpisana kazen enega ali več let zapor. Ker nadomestitev pogoja uradne pregonljivosti ni smiselna (bila bi v nasprotju z namensko razlago), saj je upravičeni predlagatelj tega ukrepa le državni tožilec, ne pa tudi zasebni tožilec ali oškodovanec kot tožilec, soglasje uporabnika lahko nadomesti le pogoj, s katerim je določen kaznovalni okvir (za katerega je predpisana kazen enega ali več let zapor). To izhaja tudi iz zakonodajnega gradiva, po katerem naj bi izpodbijani zakonski pogoj pokrival statistično pogoste primere tatvine ali zatajitve mobilnega telefona, v katerih naj bi oškodovanci (t. j. zakoniti imetniki mobilnega telefona) dali privolitev za pridobivanje podatkov. Šlo naj bi za alternativo katalogu kaznivih dejanj iz 149.a člena ZKP. Ustavno sodišče je zaključilo, da je pomen zakonskega besedila določljiv z ustaljenimi metodami razlage (v konkretnem primeru zlasti z jezikovno, namensko in logično), zato predlagatelju ocene ustavnosti ni uspelo izkazati neskladja z načelom jasnosti in pomenske določljivosti predpisov iz 2. člena Ustave (tč. 70-75).

Predlagatelj zakona je kljub temu navedeno soglasje zakonitega uporabnika komunikacijskega sredstva poskusil izraziti bolj jasno in ga je posledično prestavil v drugi odstavek 149.c člena ZKP. Hkrati je v drugega odstavka 149.c člena ZKP brisal določbo, da je pridobitev lokacijskih podatkov možno zahtevati samo za katalog po četrtem odstavku 149.a členu ZKP, ki ga je Ustavno sodišče Republike Slovenije razglasilo za neustavnega. Posebna določba o lokacijskih podatkih glede na nov, strožji katalog kaznivih dejanj, ki je identičen katalogu za prisluškovanje, namreč ni več potrebna.

K 15. členu (149.č člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je glede 149.č člena ZKP zapisalo, da je z ustaljenimi metodami razlage mogoče ugotoviti vsebino izpodbijanih pojmov (naročniški podatek, podatek o obstoju in vsebini pogodbenega razmerja ter razlogi za postopek po drugem odstavku 149.č člena ZKP), zaradi česar 149.č člen ZKP ni v neskladju z načelom jasnosti in pomenske določljivosti iz 2. člena Ustave (tč. 188).

V obrazložitvi pa je izpostavilo naslednje. Ker izpodbijana ureditev 149.č člena ZKP izrecno ne predvideva sodne odredbe (kot *a contrario* v razmerju do 149.b člena ZKP), je treba za ustavnoskladno razlago naročniških podatkov iz prvega odstavka 215. člena ZEKom-2 in posledično prvega odstavka 149.č člena ZKP upoštevati 37. člen Ustave oziroma upravičeno pričakovanje komunikacijske zasebnosti ter predstavljeno prakso ESČP in SEU. Na podlagi prvega odstavka 149.č člena ZKP ni

²⁷ Uradni list RS, št. 48/03 in OdlUS XII, 42.

mogoče pridobiti nobenih podatkov, čeprav so po vsebini to naročniški podatki, ki omogočajo neposredno ali posredno identifikacijo imetnika komunikacijskega sredstva, na primer pridobivanje podatkov, kdo se skriva za kakršnokoli enolično identifikacijsko oznako, ki jo posameznik uporablja za komunikacijo prek komunikacijskega sredstva. Na podlagi izpodbijane določbe torej ni mogoče pridobiti podatkov, ki omogočajo identifikacijo naročnika oziroma uporabnika kateregakoli komunikacijskega sredstva prek katerekoli enolične označbe, ki ni javno objavljena oziroma glede katere ni podano upravičeno pričakovanje zasebnosti (elektronski naslov, telefonska številka, psevdonim, uporabljen v spletnem komentiranju, itd.).

Predlagatelj zakona je navedeno razlago ubesedil skozi izrecno prepoved pridobivanja naročniških podatkov po 149.č členu ZKP, če gre za naročniške podatke, ki omogočajo identifikacijo osebe prek enolične označbe, ki ni javno objavljena oziroma glede katere je podano upravičeno pričakovanje zasebnosti (prva alineja četrtega odstavka 149.č člena ZKP).

K 16. in 17. členu (153. in 154. člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 med drugim označilo pridobitev bančnih podatkov za prikriti preiskovalni ukrep (tč. 117).

Predlagatelj zakona je posledično redakcijsko spremenil 153. in 154. člen, ki urejata ravnanje z gradivi iz prikritih preiskovalnih ukrepov. 156. člen ZKP je bila v preteklosti že naveden v 154. člen ZKP, vendar pa je bil z novelo ZKP-N tam črtan.

Predlagatelj zakona je poleg tega v prvem odstavku 153. člena ZKP dodal besedo »dokumentov«, da bi z njo bolj natančno opisal nekatera gradiva iz prikritih preiskovalnih ukrepov, vključno z dokumenti z bančnimi podatki.

K 18. člen (156. člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 med drugim razveljavilo peti odstavek 156. člena ZKP in šesti odstavek 156. člena ZKP, kolikor se nanaša na peti odstavek 156. člena ZKP.

Ob tem je zapisalo, da ukrep iz petega odstavka 156. člena ZKP pomeni poseg v informacijsko zasebnost iz prvega odstavka 38. člena Ustave, ki zasleduje ustavno dopusten cilj (t. j. odpravljanje administrativnih in časovnih ovir pri preiskovanju kaznivih dejanj, s katerimi je bila pridobljena protipravna premoženjska korist, in pranja denarja, učinkovitejšega preiskovanja finančnih tokov in povezav ter izvorov sumljivega premoženja prek drugih računov ter učinkovitega (pred)kazenskega postopka v splošnem). Zaupne podatke po petem odstavku 156. členu ZKP lahko policija in državni tožilec pridobita neposredno od zavezancev brez predhodne sodne odredbe in brez jamstev, ki jih zagotavlja. Glede na zaupnost in vsebinski pomen teh podatkov, teža posega v varstvo osebnih podatkov oseb, na katere se ti nanašajo (t. j. imetniki in pooblaščenici) brez predhodne sodne odločbe, po oceni Ustavnega sodišča Republike Slovenije pretehta koristi ukrepa, zato pomeni ukrep iz petega odstavka 156. člena ZKP nesorazmeren poseg v pravico do informacijske zasebnosti (prvi odstavek 38. člena Ustave).

Predhodna sodna odločba ima po mnenju Ustavnega sodišča Republike Slovenije dvojno vlogo: 1) zagotavlja, da izvršilna oblast pred neodvisno sodno oblastjo *ex ante* upraviči ustavnost in zakonitost posega, s čimer preprečuje ireverzibilne arbitrarne posege izvršilne oblasti v zasebnost posameznikov; in 2) zagotavlja naknadno presojo ustavnih in zakonskih pogojev za poseg v pravico do zasebnosti, kar je še posebej pomembno pri preiskovalnih dejanjih, katerih uspeh je odvisen od učinka presenečenja in

ki torej ne prenesejo, da bi se o njihovi utemeljenosti odločalo v predhodnem kontradiktornem postopku. Zahteva po vnaprejšnji sodni odločbi je torej izrazito v funkciji varstva pravic tistega, v čigar zasebnost se posega, in v tem pogledu bistveno pripomore k sorazmernosti posega (tč. 138).

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v delu obrazložitve, ki se sicer nanaša na prometne podatke, zapisalo, da so razlogi za sum v svojem bistvu opredeljeni kot dokazni standard, katerega obstoja pogosto ni mogoče, predvsem pa niti ni treba obrazložiti. Zato sta ustavna in zakonska zahteva po sodni kontroli, ki vsebuje tudi vsebinsko obrazloženost takšne odločbe, pojmovno nezdržljivi z obstojem tega dokaznega standarda (tč. 48).

Ob upoštevanju vsega navedenega je predlagatelj zakona:

- peti odstavek 156. člena ZKP razbil na dva dela
- prvi del ob dokaznem standardu razlogi za sum in upravičenih subjektih za pridobitev (državni tožilci in policija) brez sodne odredbe ostaja omejen na pridobitev naročniških podatkov pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost (peti odstavek)
- za pridobitev podatkov iz petega odstavka 156. člena ZKP, kolikor se ti nanašajo na posameznike, je potrebna sodna odredba²⁸ (izdana na predlog državnega tožilca); nov šesti odstavek 156. člena ZKP. Sodna odredba se izda, »če je mogoče utemeljeno sklepati, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je podatke treba pridobiti za preprečitev ali odkritje tega kaznivega dejanja ali storilca«. Glede na to, da se podatki pridobivajo v fazi, ko sum še ni osredotočen, saj so lahko potrebni tudi za odkritje storilca, predlagatelj zakona ni mogel predvideti katerega od obstoječih dokaznih standardov (npr. utemeljene razloge za sum), pri tem pa je ocenil, da uvedba povsem novega dokaznega standarda samo za ta ukrep, ne bi bila smiselna. Posledično je določil pogoj, ki je po veljavni ureditvi sicer potreben za pridobitev podatkov o stanju na računu oziroma za spremljanje prometa na računu (prvi in tretji odstavek 156. člena ZKP) in ob tem ocenil, da bo na tak način še vedno zadoščeno temu, da bo sodna odredba lahko obrazložena (ob upoštevanju zgodnje faze postopka in dejstva, da bodo šele tako pridobljeni podatki omogočali naslednje, bolj invazivne ukrepe, kot sta production in monitoring order).
- »Naročniške podatke« o posamezniku je moč pridobiti s sodno odredbo, ob tem pa je treba upoštevati invazivnost ukrepov po prvem in tretjem odstavku 156. člena ZKP (ter horizontalno skladnost pogojev za odreditev približno enako invazivnih ukrepov, pri bančnih podatkih se to nanaša zlasti na primerjavo s prometnimi podatki – tako npr. Ustavno sodišče Republike Slovenije v obrazložitvi tč. 44. in 152. za oba ukrepa jasno zapiše, kako se z njima lahko razkrije občutljive osebne podatke o posamezniku, o njegovih političnih in verskih prepričanjih, zdravstvenih težavah ipd.). Tudi ustavna sodnica dr. Šugman Stubbs je v svojem pritrdilnem ločenem mnenju izpostavila, da je predlagatelj (žal) izpodbijal samo peti in šesti odstavek 156. člena ZKP, pri tem pa se zdita že na prvi pogled še bolj problematična prvi in tretji odstavek tega člena – gre za najbolj pogosto spreminjano določbo ZKP. Dokazni standard za ta ukrep je nihal od razlogov za sum, preko utemeljenih razlogov za sum do sedanje ubeseditve, ki dokaznega standarda sploh ne pozna več. In to kljub temu, da gre za mnogo bolj invazivna ukrepa (production in monitoring order), kot je presojeni ukrep iz petega oziroma šestega odstavka 156. člena ZKP. Predlagatelj je v celoti upošteval tudi stališče ustavne sodnice dr.

---

²⁸ Glejte tudi Uvod v varstvo osebnih podatkov (Kraigher Mišič, Klemen, ur.), Lexpera, GV Založba, Ljubljana, 2024 – poglavje 1.1. Zgodovinski pregled varstva osebnih podatkov (Pavlin, Peter), str. 35, poglavje 4.11. Sodstvo (Komac Adlešič, Mojca), str. 226-227 ter poglavje 4.5. Bančništvo (Vrhovec, Tajda), str. 197-198.

Šugman Stubbsove. Pridobitev podatkov o stanju in prometu na računu je vezal na dokazni standard utemeljenih razlogov za sum, ki so opredeljeni glede na znanega storilca.

- Iz formulacije veljavnega 156. člena ZKP bi bilo moč zaključiti, kot da policija in državni tožilci naročniške bančne podatke pridobivajo neposredno od bank. Dejansko jih v veliki večini primerov pridobivajo:
  - v skladu s petim odstavkom 195. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih na podlagi Dogovora o neposrednem elektronskem dostopu do podatkov o transakcijskih računih fizičnih oseb iz registra transakcijskih računov preko zalednih aplikacij Policije,
  - preko obstoječe spletne aplikacije Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve eRTR z uporabo certifikata,
  - v določenih primerih pa še vedno tudi s pisnimi zaprosili, naslovljenimi na AJPES.

Glede na navedeno je predlagatelj zakona v novem osmem odstavku izrecno določil pravno podlago za takšno pridobivanje (ki sicer že obstaja v ZPlaSSIED, vendar pa so se v praksi pojavljala vprašanja, ali je takšna ureditev sploh skladna s 156. členom ZKP). Nov osmi odstavek 156. člena ZKP tako določa: »Če se podatki, ki se pridobivajo na podlagi 156. člena ZKP, vodijo tudi v registru, jih upravičenci lahko pridobijo tudi iz registra, kolikor so izpolnjeni pogoji iz 156. člena ZKP in zakona, ki ureja takšen register.« »Pri posredovanju podatkov iz registra omejitve (glede seznanitve s podatki – sedaj sedmi odstavek 156. člena ZKP) zavezujejo upravitelja registra.

Glede na to, da pridobitev naročniških podatkov posameznikov ne bo več možna brez sodne odredbe, bosta morala AJPES in Policija dostop do podatkov iz registra transakcijskih računov do začetka uporabe spremenjenih določb 156. člena ZKP urediti na način, ki bo spoštoval nove dodatne omejitve.

K 20. in 25. členu (178. in 227. člen ZKP)

Evropska komisija je po prvem odstavku 258. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije Republiki Sloveniji izdala obrazloženo mnenje zaradi nepravilnega prenosa člena 3(6) Direktive 2013/48/EU (odstopanja od pravice do dostopa do odvetnika), in sicer ker člen 148(5) in (6) ter člen 157(4) ZKP določata dvourni čakalni rok za prihod zagovornika ter ker člen 227(9) in člen 178(6) ZKP preiskovalnemu sodniku omogočata, da obdolženca zasliši brez zagovornika, če zagovornik ni navzoč, čeprav je bil o zaslišanju obveščen.

Evropska komisija navaja, da deveti odstavek 227. člena in šesti odstavek 178. člena ZKP določata, da se zaslišanje obdolženca lahko začne, če izbrani zagovornik ne pride. Torej jasno določata odstopanje od pravice do dostopa do odvetnika, za katero ne veljajo stroge omejitve iz šestega odstavka 3. člena Direktive 2013/48/EU. Ta naj bi bil izčrpen v smislu, da razen v jasno opredeljenih scenarijih, ki sta v njem določena, zaslišanje ni dovoljeno. Poleg tega morajo zaščitne ukrepe iz direktiv zagotoviti države članice, ne pa pravni poklic (možnost odvetnika substituta). Vendar to ne pomeni, da bi bile nacionalne določbe o obvezni obrambi vprašljive. Zaslišanje se lahko še vedno izvede, če se osumljenec odpove pravici do dostopa do odvetnika v skladu z zahtevami iz 9. člena Direktive 2013/48/EU, kar je mogoče, razen če je v nacionalnem pravu določena obvezna obramba.

Glede na navedeno je potrebno spremeniti 178. in 227. člen ZKP.

Veljavni prvi odstavek 178. člena ZKP predvideva možnost, da preiskovalni sodnik odredi obvezno navzočnost zagovornika in državnega tožilca pri zaslišanju obdolženca. Glede na zahteve direktive 2013/48/EU je predlagana sprememba prvega odstavka, in sicer tako, da je obveznost zagovornika (kolikor ga obdolženec ima) že *ex lege* obvezna. V šestem odstavku 178. člena ZKP pa se ureja možnost, ko v takšnem primeru zagovornik ne pride na zaslišanje obdolženca – zaslišanje se potem

preloži, razen če bi potekel rok iz drugega odstavka 203. člena ZKP (torej 48 urni rok za zaslišanje pred preiskovalnim sodnikom). V tem primeru preiskovalni sodnik zahteva od obdolženca, naj si takoj vzame drugega zagovornika. Če obdolženec tega ne stori, mu zagovornika brez škode za obrambo postavi preiskovalni sodnik.

Predlagana rešitev torej naslavlja situacijo, ko zagovornik ne pride na zaslišanje obdolženca (predpostavka je torej, da obdolženec že ima zagovornika) in jo je kot takšno treba ločiti od situacije po tretjem odstavku 203. člena ZKP, ki določa, da sodišče po uradni dolžnosti postavi zagovornika tistemu, ki mu je odvzeta prostost in ki si ne vzame zagovornika v štiriindvajsetih urah od ure, ko je bil poučen o tej pravici, ali izjavi, da si zagovornika ne bo vzel. Kolikor obdolženčev zagovornik ne pride, si lahko obdolženec takoj vzame drugega zagovornika, ali pa mu ga postavi preiskovalni sodnik. Posebej je dodan pogoj – brez škode za obrambo – navedeno pomeni, da mora imeti zagovornik dovolj časa, da se pripravi in posvetuje z obdolžencem (pri čemer je treba upoštevati tudi 48 urni rok iz drugega odstavka 203. člena ZKP). Tudi tu gre za primere, ki so v praksi redki.

Posledično se spreminja tudi deveti odstavek 227. člena ZKP. Obdolženec torej sme biti zaslišan brez zagovornika le, če se je izrecno odpovedal tej pravici, obramba pa ni obvezna, črta pa se možnost zaslišanja, če zagovornik ni navzoč, čeprav je bil obveščen o zaslišanju – ta izjema se je nanašala na zaslišanje obdolženca kot preiskovalno dejanje, torej na 178. člen ZKP (glede na določbo 308. člena ZKP, ki ureja situacijo, ko vabljeni zagovornik ne pride na glavno obravnavo).

K 21. členu (213.a člen ZKP)

Vzpostavlja se jasna pravna podlaga, da lahko pripornik opravlja dela, ki vključujejo čiščenje skupnih prostorov, ki jih sam uporablja. Na navedeno nejasnost v veljavnem členu je opozoril Varuh človekovih pravic.

K 22. členu (213.b člen ZKP)

Uvaja se pravna podlaga za možnost nočnih obiskov pripornikov (kolikor gre seveda za dovoljene obiske). Zavod takšne obiske zagotavlja v skladu z možnostmi. Z navedeno rešitvijo se krepi spoštovanje človekove osebnosti in dostojanstva (21. člen Ustave).

K 23. členu (219.a člen ZKP)

Predlagatelj zakona je posegel tudi v ureditev preiskave elektronske naprave, četudi se odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 tega strogo formalno ne zahteva. Seveda pa implementacija vsake odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije terja umestitev sprememb na način, ki je sistemsko skladen (tč. 63).

Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023 je treba preučiti tudi z vidika sistemske skladnosti drugih ukrepov, ki jih dopušča veljavna ureditev (zlasti navedeno velja za pregled elektronske naprave po 219.a členu ZKP). Pregled elektronskih naprav predstavlja bolj invaziven ukrep, kot to velja za pridobitev prometnih podatkov. Elektronske naprave tako lahko vsebujejo ne zgolj prometne podatke o komunikaciji imetnika (bodisi prek sms-ov, elektronskih sporočil), temveč tudi vsebino te komunikacije ter tudi dostop do namerno prikrite komunikacije oziroma vsebine (primerjaj šesti odstavek 219.a člena ZKP) ter podobne vsebine (tako npr. tudi vsebino komunikacij prek različnih aplikacij za sporazumevanje). Ne nazadnje elektronske naprave vsebujejo tudi druge vsebine – dokumente, občutljive osebne podatke, dejansko še toliko bolj razkrijejo profil osebe, kot to velja za prometne podatke. Preiskava elektronske naprave torej predstavlja tako poseg v

35. člen Ustave, ki vsebuje splošno pravilo, da ima vsakdo pravico do zasebnosti in da je zasebnost nedotakljiva, kot tudi v prvi odstavku 37. člena Ustave, s katerim je zagotovljena tajnost pisem in drugih občil.

Glede na navedeno bi morali biti za preiskavo elektronske naprave predpisani strožji pogoji kot pa to velja za pridobitev prometnih podatkov, saj ukrep sicer ne bi prestal preizkusa sorazmernosti v ožjem pomenu. Ob tem je treba upoštevati, da ne gre za ukrep, ki bi imel časovno trajanje ter dejstvo, da se zaseg tovrstnih naprav največkrat izvede v okviru hišne preiskave. Ne nazadnje tudi iz pojasnil Ministrstva za notranje zadeve oziroma policije v zvezi s prometnimi podatki sledi, da se v praksi večkrat najprej pridobijo prometni podatki, potem pa se zaseže še elektronska naprava.

Veljavna ureditev preiskave elektronskih naprav ne zahteva osredotočenosti dokaznega standarda, kot ga je razlagalo Ustavno sodišče Republike Slovenije pri »utemeljenih razlogih za sum« (zlasti tč. 43 in pritrdilno ločeno mnenje sodnice dr. Šugman Stubbs). Posledično omogoča odreditev ukrepa tudi za odkritje storilca. Prav tako ne postavlja dodatnih pogojev, ki bi omejevali uporabo ukrepa, ne nazadnje pa terja zgolj obstoj »verjetnosti«, da elektronska naprava vsebuje sledove oziroma dokazila v zvezi s kaznivim dejanjem oziroma uporabe ukrepa ne veže na katalog kaznivih dejanj.

Upoštevajoč vse navedeno je predlagatelj zakona:

- Dokaznemu standardu »utemeljenih razlogov za sum« dodal osredotočenost suma
- Dodal pogoj za uporabo ukrepa, ki je enak kot pri prikitem preiskovalnem ukrepu po 150. členu ZKP (da je »mogoče utemeljeno sklepati, da se z drugimi ukrepi ne bi dalo zbrati dokazov oziroma bi njihovo zbiranje lahko ogrozilo življenje ali zdravje ljudi«)
- »Verjetnost« zamenjal z »utemeljenim sumom«, da elektronska naprava vsebuje elektronske sledove oziroma dokazila
- Na podlagi visoko določenega dokaznega standarda pustil katalog kaznivih dejanj precej odprt, in sicer ga je zamejil zgolj na uradno pregonljiva kazniva dejanja.
- Poleg tega dopustil uporabo ukrepa za iskanje določenega osumljenca.
- Redakcijsko popravil vsebino predloga in odredbe, ob upoštevanju formulacije, ki sicer velja pri prometnih podatkih (podatkom, ki omogočajo identifikacijo elektronske naprave, ki se bo preiskala je dodal »in ki morajo biti dovolj natančni, da zahtevek omejujejo na vnaprej omejen in določljiv seznam imetnikov oziroma uporabnikov«) ter zahtevo po obrazložitvi sorazmernosti.

K 24. členu (220. člen ZKP)

Gre za redakcijsko spremembo, ki jo terja »novo« policijsko pooblastilo po a.148.a členu ZKP, dejansko pa preneseno iz 52. člena ZNPPol (navedeno pooblastilo se sicer uporablja pri delovanju policije v predkazenskem postopku po drugem odstavku 148. člena ZKP). Zaradi večje jasnosti pa se dodaja njegova omemba tudi v četrtem odstavku 220. člena ZKP.

K 26. členu (421. člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022 ugotovilo, da je ZKP v neskladju z Ustavo, ker obsojencu ne omogoča, da v zvezi z vloženo zahtevo za varstvo zakonitosti predlaga odlog ali prekinitve izvršitve kazni zapora.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je ocenilo, da je osebna svoboda vrednota par excellence, zaradi česar je kazen odvzema prostosti dopustno uporabiti le kot skrajno sredstvo in le za najkrajše še potrebno obdobje. Če obsojenec na podlagi izpodbijane pravnomočne sodbe že nastopi prestajanje zaporne kazni, pa se posledice kršitev zakona, ki so rezultirale v neupravičeni obsodbi, z morebitno naknadno razveljavitvijo ali spremembo sodne odločbe ne morejo povsem odpraviti.

V skladu z veljavno ureditvijo sodišče ne izda sklepa v primeru neizpolnjenosti pogojev za zadržanje ali prekinitve izvršitve zaporne kazni, kar pomeni, da obsojenec ne more ugotoviti, ali je sodišče sploh preverilo izpolnjenost teh pogojev, niti ne more v zvezi s tem od sodišča zahtevati odločitve. To pa pomeni, da mu ni zagotovljen položaj aktivnega udeleženca pred sodiščem. S tem pa je zaradi pomena, ki ga ima zadržanje izvršitve zaporne kazni za učinkovitost postopka z zahtevo za varstvo zakonitosti, poseženo v njegovo pravico do učinkovitega sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Ureditev, po kateri obsojencu, pri katerem ne obstajajo priporni razlogi, ni omogočeno, da bi zaradi vsebine zahteve za varstvo zakonitosti predlagal začasno zadržanje izvršitve zaporne kazni, zato ne pomeni nujnega ukrepa za doseganje učinkovitosti postopka s tem pravnim sredstvom, za čim hitrejšo izvršitev prisojene zaporne kazni oziroma za spoštovanje pravnomočnosti. Posledično gre za prekomeren poseg v obsojenčevo pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave.

Glede na navedeno je predlagana rešitev, s katero je obdolžencu (in osebam, ki lahko vložijo zahtevo za varstvo zakonitosti v njegovo korist) ter vrhovnemu državnemu tožilcu (kadar vloži zahtevo za varstvo zakonitosti v korist obdolženca) dopuščeno, da v zahtevi za varstvo zakonitosti predlagajo odložitev ali prekinitve izvršitve pravnomočne sodne odločbe, s katero je bil končan kazenski postopek in s katero je bila obdolžencu izrečena kazen zavora. Obdolženec mora biti na prostosti (kar pomeni, da mu sodišče ni odredilo pripora, seveda ta pogoj ni izpolnjen, če je npr. odrejen pripor, obdolženec pa je na prostosti, ker je na begu), hkrati pa je predvidena tako možnost odložitve kot tudi prekinitve izvršitve kazni (slednja bi prišla v poštev, če Vrhovno sodišče Republike Slovenije ne bi uspelo pravočasno odločiti o predlogu za odložitev in bi oseba v vmesnem času že nastopila kazen zavora).

Sprememba 421. člena je povezana s spremembo 25., 421. in 423. člena ZKP ter z novim 421.a členom ZKP.

K 27. členu (nov 421.a člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022, ki je bolj natančno povzeta v obrazložitvi spremembe 421. člena ZKP, zapisalo, da je v okviru poslovanja sodišč treba tudi zagotoviti, da Vrhovno sodišče Republike Slovenije predlog z zahtevo za varstvo zakonitosti čim prej prejme od sodišča prve stopnje, tako da lahko o predlogu čim prej odloči (tč. 35).

Glede na navedeno je predlagan nov 421.a člen ZKP, v skladu s katerim morajo vsa sodišča in organi postopati posebej hitro, če je v zahtevi za varstvo zakonitosti podan predlog, da se izvršitev pravnomočne sodne odločbe, s katero je bil končan kazenski postopek, odloži ali prekine oziroma, če je izvršitev pravnomočne sodne odločbe že odložena oziroma prekinjena (četrti in peti odstavek 423. člena) – slednje se nanaša tako na odločanje ex offo kot tudi na odločanje na podlagi predloga.

Naveden standard, torej, da je treba postopati posebej hitro, je uveljavljen tudi drugje v ZKP (npr. pri sodnem odločanju o predlogu za odreditev, podaljšanje, spremembo ali odpravo začasnega zavarovanja – 502.č člen ZKP).

Predlog novega člena se sicer nanaša tako na prvostopenjsko sodišče kot tudi na Vrhovno državno tožilstvo in Vrhovno sodišče Republike Slovenije ter na morebitno pravno pomoč, ki jo pridobi Vrhovno sodišče Republike Slovenije po tretjem odstavku 423. člena ZKP.

Predlog torej pokriva tako situacijo, ko je treba preprečiti, da bi obdolženec nastopil prostostno kazen kot tudi na situacijo, ko je izvršitev pravnomočne sodne odločbe s tovrstno kazensko sankcijo že zadržana ali preložena (s čemer se varuje pravnomočnost kot ustavno vrednoto, ki jo zagotavlja 158. člen Ustave). V tem delu je torej rešitev širša od zahtev zgoraj navedene odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki pa je v obrazložitvi vendarle navedlo tudi, da bo imel zakonodajalec »široko polje

proste presoje, v katerem mora upoštevati ustavne pravice udeležencev v postopku, javno varnost in zahtevo po učinkovitem delovanju sodišč (tč. 35).«

Predlagani nov 421.a člen je povezan s spremembo 25., 421., 422. in 423. člena ZKP.

K 28. členu (422. člen ZKP)

Zavoljo večje jasnosti se pri odločanju prvostopenjskega sodišča, ki lahko glede na vsebino vložene zahteve za varstvo zakonitosti odredi, da se izvršitev pravnomočne sodne odločbe odloži ali prekine (tretji odstavek 422. člena ZKP), izrecno zapiše, da gre v tem primeru za odločanje po uradni dolžnosti. Predlog novele ZKP-P namreč v skladu z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022 uvaja tudi možnost, da do odložitve ali prekinitve pravnomočne sodne odločbe pride na predlog, o katerem pa odloča Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

Predlagana sprememba 422. člena ZKP je povezana tudi s spremembo 25., 421. in 423. člena ZKP ter z novim 421.a členom ZKP.

K 29. členu (423. člen ZKP)

423. člen ZKP se spreminja na način, da se v skladu z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022 (ki je bolj natančno povzeta v obrazložitvi spremembe 421. člena ZKP) uvaja tudi možnost, da do odložitve ali prekinitve pravnomočne sodne odločbe pride na predlog.

Posledično se četrti odstavek 423. člena ZKP spreminja smiselno enako kot tretji odstavek 422. člena ZKP. Zavoljo večje jasnosti se pri odločanju Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki lahko glede na vsebino vložene zahteve za varstvo zakonitosti odredi, da se izvršitev pravnomočne sodne odločbe odloži ali prekine (tretji odstavek 422. člena ZKP), izrecno zapiše, da gre v tem primeru za odločanje po uradni dolžnosti.

Hkrati se dodaja nov peti odstavek, ki ureja način in pogoje za odločanje o predlogu za odložitev ali prekinitve izvršitve zaporne kazni (pri čemer bi prekinitve prišla v poštev, če bi Vrhovno sodišče Republike Slovenije o predlogu dejansko odločilo šele takrat, ko je obdolženec že nastopil zaporno kazen). Ustavno sodišče Republike Slovenije je v prej navedeni odločbi zapisalo, da ima zakonodajalec na voljo široko polje proste presoje, v katerem mora upoštevati ustavne pravice udeležencev v postopku, javno varnost in zahtevo po učinkovitem delovanju sodišč. Standard, ki se zahteva za morebitno zadržanje pravnomočne obsodilne sodbe, pa je lahko enak trenutnemu standardu iz četrtega odstavka 423. člena ZKP, lahko pa se določi tudi drugačen standard (tč. 35).

Predlagatelj je posledično ohranil obstoječ standard za odločanje po uradni dolžnosti (Vrhovno sodišče odredi prekinitve ali odložitev glede na vsebino zahteve za varstvo zakonitosti, torej glede na njeno utemeljenost). Iz podatkov, ki jih je pridobilo Ustavno sodišče Republike Slovenije, izhaja, da je v obdobju od leta 2015 do leta 2020 Vrhovno sodišče Republike Slovenije zadržalo izvršitev 23 pravnomočnih sodnih odločb, vse odločbe so bile v postopku z zahtevo za varstvo zakonitosti razveljavljene ali spremenjene. V 16 primerih od 23 je bilo o prekinitvi oziroma odlogu odločeno na seji Vrhovnega sodišča hkrati z odločitvijo o glavni stvari, torej šele tedaj, ko so sodniki odločili o razveljavitvi oziroma spremembi pravnomočne sodne odločbe (tč. 23). Odločanje po uradni dolžnosti je torej praviloma povezano z (za obsojenca ugodno) odločitvijo o glavni stvari.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v prej navedeni odločbi med drugim zapisalo, da Vrhovno sodišče Republike Slovenije v skladu z veljavno ureditvijo ne izda sklepa v primeru neizpoljenosti

pogojev za zadržanje ali prekinitev izvršitve zaporne kazni, kar pomeni, da obsojenec ne more ugotoviti, ali je sodišče sploh preverilo izpolnjenost teh pogojev, niti ne more v zvezi s tem od sodišča zahtevati odločitve. To pa pomeni, da mu ni zagotovljen položaj aktivnega udeleženca pred sodiščem. S tem pa je zaradi pomena, ki ga ima zadržanje izvršitve zaporne kazni za učinkovitost postopka z zahtevo za varstvo zakonitosti, poseženo v njegovo pravico do učinkovitega sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave (tč. 27).

Glede na navedeno je v primeru vloženega predloga predvideno odločanje s sklepom. Ker gre za v praksi ne tako pogoste primere, ko je obdolženec v času po obsodilni sodbi na kazen zapora na prostosti, in upoštevajoč nekoliko podobno situacijo, ki se v predlogu novele ZKP-P ureja s spremembo 129.a člena (suspenzivnost predloga za nadomestno izvršitev kazni zapora), pogoji za odložitev oziroma prekinitev izvršitve zaporne kazni niso postavljeni prestrogo. Zahteva za oceno ustavnosti ne sme izpolnjevati pogojev za zavrženje, ne sme biti očitno neutemeljena (pri čemer seveda ni potrebno, da bi Vrhovno sodišče Republike Slovenije pred odločanjem o predlogu dejansko odločalo o predlogu državnega tožilca glede očitne neutemeljenosti po drugem odstavku 425. člena ZKP – v strogo formalnem smislu torej ne gre za procesno predpostavko), poleg tega mora biti zahteva za varstvo zakonitosti vložena zoper pravnomočno sodno odločbo, s katero je končan kazenski postopek in s katero je obdolžencu, ki je na prostosti, izrečena kazen zapora (šesti odstavek 421. člena ZKP).

Za odločanje o predlogu je torej predviden nižji standard kot za odločanje po uradni dolžnosti, in sicer glede vsebinske (ne)utemeljenosti zahteve za varstvo zakonitosti – zadošča že, da zahteva ni očitno neutemeljena. V skladu s stališčem Ustavnega sodišča Republike Slovenije je osebna svoboda vrednota par excellence, zaradi česar je kazen odvzema prostosti dopustno uporabiti le kot skrajno sredstvo in le za najkrajše še potrebno obdobje. Glede na navedeno je predlagatelj ocenil, da bi s težjimi pogoji za odložitev ali prekinitev izvršitve zaporne kazni (ob upoštevanju tega, da nova rešitev naslavlja razmeroma redke situacije) predlog postal preveč neučinkovit oziroma bi lahko odločanje o njem prejudiciralo končno vsebinsko odločitev Vrhovnega sodišča Republike Slovenije.

Predlagana sprememba 423. člena ZKP je povezana tudi s spremembo 25., 421. in 422. člena ZKP ter z novim 421.a členom ZKP.

K 30. členu (452.c člen ZKP)

Direktiva (EU) 2016/800 v prvem pododstavku prvega odstavka 4. člena od držav članic zahteva, naj zagotovijo, da so otroci, ko se seznanijo z dejstvom, da so osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku, nemudoma obveščeni o svojih pravicah in o splošnih vidikih poteka postopka. Z ZKP-O je bila v drugem odstavku 452.c člena ZKP določena dolžnost pristojnega organa, da mladoletnika ob seznanitvi ali prvem stiku po seznanitvi, da je osumljen ali obdolžen storitve kaznivega dejanja in katerega, v maternem jeziku ali jeziku, ki ga razume, nemudoma pouči o pravicah iz točke (a) drugega pododstavka prvega odstavka 4. člena Direktive (EU) 2016/800. S spremembo tega člena pa se predlaga, da ta organ mladoletnika na razumljiv način, v njegovem jeziku ali jeziku ki ga razume, pisno in ustno na kratko obvesti tudi o splošnih vidikih poteka postopka. Obvestilo mora biti jasno in okvirno, zajemati mora temeljne elemente kazenskega postopka proti mladoletnikom: kdo so organi, s katerimi se mladoletnik sreča v kazenskem postopku, kakšna je njihova vloga, katere so ključne faze postopka, pred katerim organom se odvijajo, kakšni so možni izidi za mladoletnika.

K 31. členu (452.d člen ZKP)

S predlagano spremembo prvega odstavka 452.d člena ZKP se dopolnjuje prenos točke (c) drugega pododstavka prvega odstavka 4. člena Direktive (EU) 2016/800 (pouk o pravici do posebne obravnave v času odvzema prostosti) v slovenski pravni red s tem, da se dodaja pouk o spoštovanju svobode

verozpovedi oziroma prepričanja, v pouku pa je z ustreznim sklicevanjem zajeta tudi sprememba šestega in novi sedmi odstavek, ki dopolnjujeta pravice mladoletnika do posebne obravnave med odvzemu prostosti.

Tretji odstavek 4. člena Direktive (EU)2016/800 (vsebina obvestila o pravicah v skladu z Direktivo 2012/13/EU – pisni pouk ob odvzemu prostosti) se prenaša s tem, da se v prvem odstavku izrecno dodaja obveznost, da je pouk po tem odstavku podan tako ustno kot tudi pisno.

Z novelo Zakona o kazenskem postopku ZKP-O je bila s šestim odstavkom 452.d člena ZKP določena pravica mladoletnika do zdravniškega pregleda ob odvzemu prostosti. S predlagano spremembo navedenega odstavka se v skladu s petim odstavkom 8. člena Direktive (EU) 2016/800 izrecno določa še , kdaj se zdravniški pregled opravi ponovno in opredeljuje okoliščine, v katerih ponovnega pregleda ni treba opraviti. Če se ob zdravniškem pregledu ugotovijo okoliščine, pomembne za presojo, ali je mladoletnik sposoben sodelovati pri procesnih dejanjih v postopku, mora biti pisni izvid posredovan sodišču, da ga lahko upošteva pri odločanju o tem vprašanju.

V skladu z zahtevo drugega in tretjega pododstavka petega odstavka 12. člena Direktive (EU) 2016/800 se v novem sedmem odstavku določa pravica, da se zagotovi skrb za mladoletnikovo zdravje ter za njegov telesni in duševno razvoj, sorazmerno s trajanjem pridržanja in ob upoštevanju nujnih omejitev, ki izhajajo iz narave ukrepa. Glede na trajanje časa pridržanja se skrb za mladoletnikovo zdravje in za njegov telesni in duševni razvoj zagotavlja zlasti s pravico do ustrezne zdravniške oskrbe, kot je urejena z veljavnimi predpisi, z ustrezno namestitvijo in zagotavljanjem ustrezne prehrane, zagotovitvijo stika s starši oziroma skrbnikom, in uporabo zgolj tistih omejitev, ki so nujno potrebne glede na razloge za pridržanje in naravo tega ukrepa.

K 32. členu (473. člen ZKP)

S predlaganim novim sedmim odstavkom 473. člena se dodatno ureja pouk o pravici do posebne obravnave v času odvzema prostosti, ki se zagotavlja v skladu z zahtevami 12. člena Direktive (EU) 2016/800. Pouk se poda po odreditvi pripora, ko je samo odločanje že končano in ko postane jasno, da so te pravice za mladoletnika relevantne. Pouk mora biti podan ob sprejemu v zavod, v katerem mladoletnik prestaja pripor. To obveznost sicer nekoliko bolj podrobno in širše določa tudi 4. člen Pravilnika o izvrševanju pripora, ki velja tudi za mladoletnike.

K 33., 34. in 35. členu (prehodne določbe in končna določba)

Glede na spremembo pogojev za odreditev (zlasti dokazni standard in katalog kaznivih dejanj, pa tudi drugi dodani pogoji) je za tekoče zadeve predvideno, da je potrebno v roku treh mesecev po začetku uporabe tega zakona pridobiti odredbo pristojnega organa v skladu z določbami spremenjenega in dopoljenega ZKP (to se nanaša na ukrepe po 149.b, 149.c, 149.č, 156. in 219.a členu ZKP).

Predlog zakona ne prejudicira vprašanja, ali se bodo podatki, ki so bili na podlagi do sedanje ureditve prometnih in bančnih podatkov, v prihodnje izločili (glede na to, da bo neustavnost začela učinkovati 12. 8. 2024). V praksi so nekatera sodišča te podatke že izločala, četudi neustavnost še ni začela učinkovati (gre za podatke, pridobljene na podlagi ukrepov po 149.b, 149.c, 149.č in 156. členu ZKP). Vseeno pa predlog zakona vsebuje dodatno varovalko, torej, če bi do izločitev prišlo, se podatki ne izločijo iz spisov, če je mogoče ugotoviti, da so v času pridobitve izpolnjevali pogoje za pridobitev po spremenjenem in dopoljenem ZKP.

Predvideno je prenehanje veljavnosti 52. člena ZNPPol, ki se nadomešča z a.148.a členom ZKP. Določbe 52. člena ZNPPol se bodo uporabljale do začetka uporabe novele ZKP-P.

Novela zakona začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne tri mesece po njegovi uveljavitvi, razen spremenjenih in novih določb 149.a člena, 149.b člena, 149.c člena, 149.č člena, 153. člena, 154. člena, 156. člena in 219.a ZKP, ki se začnejo uporabljati 12. avgusta 2024 (takrat namreč začne učinkovati razveljavitev do sedanje ureditve, sprememba 219.a člena ZKP pa je sistemsko povezana s prej navedenimi spremembami).

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

8. člen

(1) Stranke, priče, osumljenci in drugi udeleženci v postopku imajo pri preiskovalnih in drugih sodnih dejanjih ali na glavni obravnavi pravico uporabljati svoj jezik na način, kot ga določa ta zakon.

(2) Če preiskovalno, drugo sodno dejanje ali glavna obravnava ne tečejo v jeziku oseb iz prejšnjega odstavka, je treba zagotoviti ustno tolmačenje tistega, kar oni ali drugi govorijo ter pisno prevajanje listin in drugega pisnega dokaznega gradiva, ki so bistveni za uveljavljanje njegovih pravic (bistveni dokumenti), zlasti pa:

- za osumljenca in obdolženca obtožni akti, vabila, vse odločbe o odvzemu prostosti, sodbe, odločbe sodišč o izločitvi dokazov, zavrnitvi dokaznih predlogov in izločitvi sodnikov;
- za oškodovanca na njegovo zahtevo vabila, sklepi o zavrženju kazenske ovadbe, sklepi o zavrženju ali zavrnitvi zahteve za preiskavo, sklepi o ustavitvi postopka, sklepi o zavrženju obtožnega akta, sodbe in pouk o pravici prevzeti oziroma nadaljevati pregon (60., 62. in 433. člen tega zakona).

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko sodišče na predlog oškodovanca, osumljenca ali obdolženca odloči, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi drugega gradiva ali dejanj, da se zagotovi uresničevanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku.

(4) Sodišče lahko izjemoma odloči, da se pisno ali ustno povzamejo ali da se ustno tolmačijo tisti deli sicer bistvenih dokumentov, ki niso pomembni za razumevanje kazenske zadeve ali za morebitno uporabo pravnih sredstev s strani posamezne osebe iz prvega odstavka tega člena.

(5) Osebe iz prvega odstavka tega člena lahko pri opravljanju preiskovalnih in drugih sodnih dejanj ali na glavni obravnavi in v primerih iz drugega in tretjega odstavka tega člena na podlagi smiselne uporabe sedmega odstavka 82. člena tega zakona vložijo ugovor, če menijo, da tolmačenje ali prevajanje ni ustrezno, ker ne omogoča uresničevanja jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku, ali če zaradi potrebe njihovega spoštovanja menijo, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi v drugih primerih v skladu s tretjim odstavkom tega člena.

(6) O pravici do prevajanja in tolmačenja je treba osebe iz prvega odstavka tega člena poučiti. Če zna jezik, v katerem teče postopek, se lahko posameznik prostovoljno in izrecno odpove prevajanju ali tolmačenju določenega preiskovalnega in drugega sodnega dejanja ali dela glavne obravnave ali določenih sodnih ali drugih pisanj v skladu s tem členom. Pouk in izjava posameznika se vpišeta v zapisnik.

(7) Prevaja in tolmači sodna tolmačka ali sodni tolmač (v nadaljnjem besedilu: sodni tolmač). Če za določen jezik ni na razpolago sodnega tolmača, lahko sodišče po uradni dolžnosti ali na predlog državnega tožilca ali policije v skladu s smiselno uporabo 233. člena v zvezi s četrnim odstavkom 249. člena tega zakona postavi za opravljanje prevajanja ali tolmačenja drugo ustrezno osebo, ki obvlada tuj jezik, za katerega ni sodnih tolmačev ali jih primanjkuje.

(8) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za gluhe in neme osebe.

(9) Stroški za tolmačenje ali prevajanje se ne zaračunajo osebam iz prvega in osmega odstavka tega člena in bremenijo proračun.

25. člen

(1) Na prvi stopnji:

1) sodijo okrožna sodišča o kaznivih dejanjih, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petnajstih ali več let, v senatih, ki jih sestavljajo dva sodnika in trije sodniki porotniki, o kaznivih dejanjih, za katera je predpisana milejša kazen in o kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime, storjenih z javno objavo teh dejanj s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja, na spletnih straneh ali na javnem shodu, na gramofonski plošči, zgoščenki, filmu, DVD-ju ali drugih videosredstvih, zvočnih ali podobnih sredstvih, ki so namenjena širšemu krogu ljudi, pa v senatih, ki jih sestavljajo en sodnik in dva sodnika porotnika;

1.a) sodi sodnik posameznik pri okrožnem sodišču o kaznivih dejanjih iz prejšnje točke v primeru iz 2. točke drugega odstavka 285.f člena tega zakona;

1.b) je sodnik pri okrožnem sodišču, ki je za to določen (v nadaljnjem besedilu: izvenobravnavni sodnik), pristojen tudi za naslednja procesna dejanja:

a) da odloči o žaljivi izjavi (tretji odstavek 78. člena);

b) da odloči glede varovanja podatkov (peti odstavek 154. člena, deveti do enajsti odstavek 219.a člena, prvi do šesti odstavek 222.a člena);

c) da spremeni pravnomočno sodbo tudi brez obnove kazenskega postopka (peti odstavek 407. člena);

č) da odloči o spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena);

d) da odloči o preklicu pogojne obsodbe in preklicu pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom (prvi, tretji in četrti odstavek 506. člena);

e) da odloči o izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena);

f) da odloči o prenehanju varnostnih ukrepov (četrti odstavek 513. člena);

2) sodi sodnik posameznik pri okrajnem sodišču o kaznivih dejanjih, za katera je kot glavna kazen predpisana denarna kazen ali kazen zapora do treh let;

3) je sodnik posameznik pri okrajnem sodišču v postopku o izrednih pravnih sredstvih ter v posebnih postopkih pristojen tudi za naslednja procesna dejanja, za katera je sicer po določbah tega zakona pristojen predsednik senata, izvenobravnavni sodnik ali senat iz šestega odstavka tega člena:

a) da odloči o zahtevi za obnovo kazenskega postopka (prvi odstavek 412. člena);

b) (črtana);

c) da zavrže zahtevo za varstvo zakonitosti (drugi odstavek 422. člena);

č) da odloči o spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena);

d) da odloči o preklicu pogojne obsodbe (tretji in četrti odstavek 506. člena);

e) da odloči o izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena);

f) da odloči o prenehanju varnostnih ukrepov (četrti odstavek 513. člena).

(2) Na drugi stopnji sodijo višja sodišča v senatih, ki jih sestavljajo trije sodniki.

(3) Na tretji stopnji sodi vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavlja pet sodnikov.

(4) Dejanja v preiskavi opravlja preiskovalni sodnik okrožnega sodišča, preiskovalna dejanja v postopku pred okrajnim sodiščem pa opravlja sodnik posameznik tega sodišča.

(5) Predsednik sodišča in predsednik senata odločata v primerih, ki so določeni v tem zakonu. Predsednik sodišča lahko z letnim razporedom pooblasti drugega sodnika tega sodišča za odločanje o zadevah določene vrste, za katere je pristojen po tem zakonu.

(6) V senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki, odločajo okrožna sodišča o pritožbah zoper sklepe preiskovalnega sodnika okrožnega in sodnika posameznika okrajnega sodišča, kadar opravlja preiskovalna dejanja in zoper druge sklepe, če je tako določeno v tem zakonu, odločajo na prvi stopnji zunaj glavne obravnave, izvajajo postopek in izdajajo sodbe po določbah 517. člena tega zakona ter dajejo predloge v primerih, ki so določeni v tem ali v kakšnem drugem zakonu.

(7) V senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep sodišča druge stopnje glede pripora (sedmi odstavek 392. člena ter tretji in četrti odstavek 394. člena). V senatu, ki ga sestavlja pet sodnikov, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora (četrti odstavek 399. člena v zvezi s četrtem odstavkom 394. člena in drugim odstavkom 398. člena).

(8) O predlogu za zavrnitev zahteve za varstvo zakonitosti kot očitno neutemeljene (drugi odstavek 421. in drugi odstavek 425. člena), odloča vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki. O zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavlja pet sodnikov, če pa je zahteva vložena zoper odločbo iz tretjega odstavka tega člena, pa odloča o tem senat, ki ga sestavlja sedem sodnikov. O zahtevi za varstvo zakonitosti zoper pravnomočno odločbo o priporu iz četrtega odstavka 420. člena tega zakona odloča vrhovno sodišče v senatu treh sodnikov, razen če je pripor odredilo sodišče druge stopnje (četrti odstavek 394. člena) ali če je bil pripor podaljšan s sklepom senata vrhovnega sodišča (drugi odstavek 205. člena). V tem primeru o zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče v senatu petih sodnikov.

(9) V senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdalo višje sodišče in o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdal predsednik vrhovnega sodišča (peti odstavek 78. člena).

74. člen

(1) Če je obdolženec v priporu, si zagovornik lahko z njim prosto in brez nadzorstva dopisuje in govori.

(2) Na zahtevo priprtega obdolženca iz prvega odstavka 8. člena tega zakona ali njegovega zagovornika je sodišče dolžno zagotoviti tolmačenje za zaupni pogovor obdolženca z odvetnikom.

(3) Na zahtevo obdolženca iz prvega odstavka 8. člena tega zakona ali njegovega zagovornika sodišče lahko zagotovi tolmačenje za zaupni pogovor obdolženca z odvetnikom, če oceni, da spoštovanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku glede na konkretne okoliščine primera zahteva tolmačenje tudi v drugih primerih, zlasti kadar se opravljajo zaslišanja, prepozna, odloča o varščini ali vlagajo pravna sredstva.

(4) Za obdolženca iz drugega in tretjega odstavka tega člena smiselno veljajo določbe od sedmega do devetega odstavka 8. člena tega zakona.

84.a člen

(1) Zaslišanje, predobravnavni narok in narok glavne obravnave ter seja senata se lahko pod pogoji iz 244.a in 304.a člena tega zakona opravijo tudi z uporabo tehničnih sredstev za prenos slike in glasu (videokonferenca).

(2) Preiskovalni sodnik, sodnik posameznik ali predsednik senata lahko ob tem odredi, da se zaslišanje ali narok, opravljen z videokonferenco, posname z ustreznimi tehničnimi sredstvi za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje. Pri tem se smiselno uporabljajo določbe 84. člena in 314. člena tega zakona.

129.a člen

(poseg odločbe US o načinu izvrševanja tega člena)

(poseg odločbe US o načinu izvrševanja tega člena)

(1) O predlogu za izvršitev kazni zapora tako, da obsojenec med prestajanjem kazni v določenih dnevih prebiva doma, nadomestitvi kazni zapora s hišnim zaporom, nadomestitvi kazni zapora ali denarne kazni z delom v splošno korist in o izvršitvi denarne kazni s plačilom v obrokih, odloči s sklepom predsednik senata oziroma sodnik posameznik sodišča, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji.

(2) Predlog iz prejšnjega odstavka lahko v petnajstih dneh po pravnomočnosti sodbe, če gre za predlog o izvršitvi denarne kazni s plačilom v obrokih pa vse do poteka roka za plačilo (peti odstavek 47. člena Kazenskega zakonika), vloži obsojenec, njegov zagovornik ali oseba iz drugega odstavka 367. člena tega zakona (predlagatelj). Če je obsojencu oziroma zagovorniku prepis sodbe vročen po pravnomočnosti, začne ta rok teči od zadnje vročitve.

(3) Sodnik zavrže predlog, če je prepozen, nedovoljen ali če so v predlogu navedeni razlogi očitno neutemeljeni, sicer pa odredi, da se raziščejo dejstva in preskrbijo dokazi, na katere se sklicuje predlog, po potrebi pa sme razpisati narok. Če obsojenec na narok ne pride se šteje, da je predlog umaknil.

(4) Zoper sklep o predlogu iz prvega odstavka tega člena se lahko pritoži predlagatelj in državni tožilec.

(5) Določbe prejšnjih odstavkov tega člena se smiselno uporabljajo tudi za odločanje o izvršitvi kazni zaradi kršitve pravil hišnega zapora ali zaradi kršitve obveznosti iz dela v splošno korist in za odločanje o načinu izvrševanja hišnega zapora in dela v splošno korist.

(6) O odreditvi takojšnjega plačila denarne kazni zaradi zamude s plačilom posameznega obroka odloči s sklepom, o spremembi denarne kazni, ki se ne da niti prisilno izterjati v kazen zapora, pa odloči s sodbo predsednik senata oziroma sodnik posameznik sodišča, ki je na prvi stopnji izreklo denarno kazen.

135. člen

(1) Kazensko evidenco in evidenco izrečenih vzgojnih ukrepov vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje.

(2) Minister, pristojen za pravosodje, predpiše način vodenja evidenc iz prejšnjega odstavka.

143.č člen

(1) Pristojni organ v predkazenskem oziroma kazenskem postopku zaradi ugotovitve obstoja posebnih potreb po zaščiti že ob prvem stiku z oškodovancem, če je to mogoče, oceni stopnjo oškodovančeve izpostavljenosti sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju (individualna ocena).

(2) Pri individualni oceni se preučijo predvsem osebne značilnosti oškodovanca, narava, teža in okoliščine kaznivega dejanja, ravnanje obdolženca in oškodovanca v predkazenskem oziroma kazenskem postopku in izven njega, upošteva se mnenje oškodovanca, zlasti če oškodovanec izrecno vnaprej zavrne možnost posebne zaščite. Posebej se upoštevajo starost in morebitna invalidnost oškodovanca ter okoliščine kaznivih dejanj, izvršenih zaradi predsodkov, diskriminacije, izkoriščanja ali iz sovraštva, kaznivih dejanj s prvinami nasilja ali zoper spolno nedotakljivost ter kaznivih dejanj s prvinami terorizma, trgovine z ljudmi in kaznivih dejanj, izvršenih v hudodelski združbi.

(3) Obseg individualne ocene se lahko prilagodi glede na težo kaznivega dejanja in stopnjo očitne škode, ki jo je utrpel oškodovanec. Za oškodovanca, ki je mladoletna oseba, se vedno šteje, da ima posebne potrebe po zaščiti.

(4) Individualna ocena oškodovanca se upošteva pri odločitvi, ali in v kolikšni meri bi oškodovancu koristili ukrepi iz prvega odstavka 84. člena tega zakona, 148.b člena tega zakona, petega in šestega odstavka 240. člena tega zakona, prvega in četrtega odstavka 240.a člena tega zakona, prvega odstavka 244.a člena tega zakona in 295. člena tega zakona, in sicer zaradi njegove izpostavljenosti sekundarni oziroma ponovni viktimizaciji, ustrahovanju oziroma maščevanju. Če iz individualne ocene izhaja, da ima oškodovanec posebne potrebe po zaščiti oziroma da bi mu koristili navedeni ukrepi, se ti lahko uveljavijo ob izpolnitvi drugih zakonskih pogojev.

(5) Individualna ocena se posodablja, če se bistveno spremenijo njeni elementi. Policija pripravi in posodobi individualno oceno do vložitve kazenske ovadbe ali dokler ne pošlje poročila po desetem odstavku 148. člena tega zakona, državno tožilstvo pa v nadaljevanju predkazenskega in kazenskega postopka oziroma v primeru, če je oškodovanec vložil ovadbo na državno tožilstvo. Zaradi izdelave individualne ocene lahko policija oziroma državno tožilstvo oškodovanca vabita na policijsko postajo oziroma na državno tožilstvo. Pri izdelavi ali posodobitvi ocene se lahko pridobi in preuči tudi mnenje pristojnega centra za socialno delo.

(6) Kot individualna ocena po tem zakonu se šteje ocena, ki jo na podlagi drugega predpisa za določeno vrsto kaznivih dejanj ali za določena kazniva dejanja izdelata in posodablja drug organ, če se pri njeni izdelavi smiselno uporabljajo določbe tega člena.

(7) Določbe prejšnjih odstavkov se ne uporabljajo za oškodovanca, ki je pravna oseba.

148. člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, mora policija ukreniti potrebno, da se izsledi storilec kaznivega dejanja, da se storilec ali udeleženec ne skrije ali ne pobegne, da se odkrijejo in zavarujejo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, ki utegnejo biti dokaz in da se zberejo vsa obvestila, ki bi utegnila biti koristna za uspešno izvedbo kazenskega postopka.

(2) Da bi izvršila naloge iz prejšnjega odstavka, sme policija zahtevati potrebna obvestila od oseb; opraviti potreben pregled prevoznih sredstev, potnikov in prtljage; za nujno potreben čas omejiti gibanje na določenem prostoru; ukreniti, kar je potrebno v zvezi z ugotavljanjem istovetnosti oseb in predmetov; razpisati iskanje osebe in stvari, ki se iščejo; v navzočnosti odgovorne osebe opraviti pregled določenih objektov in prostorov podjetij in drugih pravnih oseb in pregledati določeno njihovo dokumentacijo ter ukreniti in storiti drugo, kar je potrebno. O dejstvih in okoliščinah, ki se ugotovijo pri posameznih dejanjih

in utegnejo biti pomembne za kazenski postopek, in o predmetih, ki so bili najdeni ali zaseženi, se napravi zapisnik ali uradni zaznamek.

(3) Policija lahko vabi osebe k sebi in od njih zbere obvestila in podatke ali jih zasliši. Vabi jih lahko pisno, neposredno ustno, po telefonu ali po elektronski poti. Osebi mora biti ob vabljenju pojasnjeno, zakaj in v kakšni vlogi je vabljen. Če se oseba vabi zaradi zbiranja obvestil, jo policija lahko prisilno privede, če jo vabi pisno in če pisno vabilo vsebuje pouk, da se jo, če na vabilo ne bo prišla, lahko prisilno privede. Če vabilo ni pisno, se o njem napravi uradni zaznamek. Ko ravna po določbah tega člena, policija ne sme oseb zasliševati kot obdolžencev, prič ali izvedencev, razen osumljenca v primeru iz 148.a člena tega zakona.

(4) Kadar policija pri zbiranju obvestil ugotovi, da za določeno osebo obstajajo razlogi za sum, da je storila ali sodelovala pri storitvi kaznivega dejanja (osumljenec), ji mora, preden začne od nje zbirati obvestila, povedati, katerega kaznivega dejanja je osumljena in kaj je podlaga za sum zoper njo ter jo poučiti, da ni dolžna ničesar izjaviti in odgovarjati na vprašanja, če se bo zagovarjala, pa ni dolžna izpovedati zoper sebe ali svoje bližnje ali priznati krivdo in da ima pravico do zagovornika, ki si ga svobodno izbere in ki je lahko navzoč pri njenem zaslišanju, ter da se bo lahko vse, kar bo izpovedala, na sojenju uporabilo zoper njo. Osumljenca mora policija obvestiti tudi, da ima pravico uporabljati svoj jezik ter o pravicah iz 8. člena tega zakona; osumljenca, ki mu je vzeta prostost, pa tudi o pravici iz četrtega oziroma petega odstavka 4. člena tega zakona.

(5) Če osumljenec izjavi, da si bo vzel zagovornika, se zaslišanje odloži do prihoda zagovornika, oziroma do roka, ki ga določi policija, vendar ne manj kot za dve uri. Do prihoda zagovornika se odloži tudi oprava drugih preiskovalnih dejanj, razen tistih, ki bi jih bilo nevarno odlašati. Zaslišanje osumljenca se opravi po določbah 148.a člena tega zakona.

(6) Če osumljenec izjavi, da si ne bo vzel zagovornika ali če izbrani zagovornik ne pride v roku, ki ga je določila policija, se o izjavi osumljenca sestavi uradni zaznamek. Vanj se vnese dani pravni pouk ter izjava osumljenca; če se želi izjaviti o kaznivem dejanju, pa tudi bistvena vsebina njegove izjave ter pripombe na zapisano vsebino. Vsebinska uradnega zaznamka se osumljencu prebere in se mu vroči prepis uradnega zaznamka, kar osumljenec potrdi s svojim podpisom. Izjava osumljenca se lahko po predhodnem obvestilu posname z napravo za zvočno in slikovno snemanje.

(7) Oseba, zoper katero je bilo uporabljeno kakšno dejanje ali ukrep iz drugega ali tretjega odstavka tega člena, ima pravico v roku treh dni pritožiti se pristojnemu državnemu tožilcu. Pristojni državni tožilec najkasneje v roku osmih dni od vložitve pritožbe ustno ali pisno obvesti pritožnika o tem, kar je ukrenil. Zoper obvestilo iz prejšnjega stavka ni dovoljena pritožba ali upravni spor.

(8) Na pisni predlog in z dovoljenjem preiskovalnega sodnika oziroma predsednika senata sme policija zbirati obvestila tudi od oseb, ki so v priporu, če je to potrebno, da se odkrijejo druga kazniva dejanja iste osebe, njihovi udeleženci ali kazniva dejanja drugih storilcev. Ta obvestila zbira v času in v navzočnosti osebe, ki jo določi preiskovalni sodnik oziroma predsednik senata.

(9) Policija na podlagi zbranih obvestil in dokazov sestavi kazensko ovadbo ali dopolni prejeto kazensko ovadbo (četrti odstavek 147. člena) in jo pisno po pošti ali prek elektronskih komunikacijskih povezav pošlje pristojnemu državnemu tožilcu. V ovadbi ali poročilu za njeno dopolnitev opiše ugotovljeno dejansko stanje in navede ter predloži zbrane dokaze in gradivo, ki je potrebno za odločitev državnega tožilca ali utegne biti koristno za uspešno izvedbo postopka, pri čemer v kazensko ovadbo ali poročilo v njeno dopolnitev ne vpiše vsebine izjav, ki so jih posamezne osebe dale pri zbiranju obvestil. Če policija naknadno izve za nova dejstva ali dokaze, mora zbrati potrebna obvestila in državnemu tožilcu poslati poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe.

(10) Policija pošlje poročilo državnemu tožilcu tudi v primeru, če na podlagi zbranih obvestil in dokazov ugotovi, da ni podlage za kazensko ovadbo.

149. člen

(1) Policija lahko napoti osebe, ki jih najde na kraju storitve kaznivega dejanja ali osebe, ki imajo bivališče v tujini, k preiskovalnemu sodniku ali jih zadrži do njegovega prihoda, ali jih privede k preiskovalnemu sodniku, če ta na predlog državnega tožilca s pisno odredbo tako odredi, če bi mogle dati za kazenski postopek pomembne podatke in če je verjetno, da jih pozneje ne bi bilo mogoče zaslišati ali da bi bilo to povezano s precejšnjim zavlačevanjem ali z drugimi težavami. Izjemoma, če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti, lahko preiskovalni sodnik privedbo odredi ustno, najpozneje v dveh urah od ustne odreditve pa mora izdati še pisno odredbo. Pisna odredba mora biti osebi izročena takoj, ko je to mogoče, najpozneje pa ob zaslišanju. Zadržanje takih oseb na kraju storitve kaznivega dejanja in privedba ne smeta trajati več kot šest ur. Če je taki osebi odvzeta prostost v drugem postopku, lahko preiskovalni sodnik čas za zadržanje oziroma privedbo na zaslišanje iz prejšnjega stavka podaljša za najkrajši potrební čas, vendar ne več kot za dvanajst ur.

(2) Policija sme fotografirati tistega, za katerega so razlogi za sum, da je storil kaznivo dejanje in vzeti njegove prstne odtise. Če je to nujno, da se ugotovi njegova istovetnost, ali v drugih primerih, ko je to pomembno za uspešno izvedbo postopka, sme njegovo fotografijo tudi objaviti. Policija sme vzeti bris ustne sluznice tistemu, za katerega so razlogi za sum, da je storil kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, če je to neogibno potrebno za uresničitev namenov, navedenih v prvem odstavku 148. člena tega zakona.

(3) Če je treba ugotoviti, čigavi so prstni odtisi ali biološke sledi na posameznih predmetih, sme policija jemati prstne odtise in brise ustne sluznice oseb, za katere je verjetno, da so utegnile priti v dotik z njimi.

149.a člen

(1) Če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja oziroma organizira izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj, navedenih v četrtem odstavku tega člena, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da policisti z drugimi ukrepi tega dejanja ne morejo odkriti, preprečiti ali dokazati oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami, se lahko zoper to osebo odredi tajno opazovanje.

(2) Izjemoma se lahko tajno opazovanje odredi tudi zoper osebo, ki ni osumljenec, če je mogoče utemeljeno sklepati, da bi opazovanje te osebe privedlo do identifikacije osumljenca iz prejšnjega odstavka, katerega osebni podatki niso znani, do prebivališča ali lokacije, kjer se nahaja osumljenec iz prejšnjega odstavka, oziroma do prebivališča ali lokacije, kjer se nahaja oseba, zoper katero je bil odrejen pripor, hišni pripor, tiralica ali odredba za privedbo, pa je pobegnila ali se skriva, in policisti z drugimi ukrepi teh podatkov ne morejo pridobiti oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami.

(3) Tajno opazovanje se izvaja z neprekinjenim ali ponavljajočim opazovanjem ali sledenjem z uporabo tehničnih naprav za ugotavljanje položaja in gibanja ter tehničnih naprav za prenos in snemanje glasu, fotografiranjem ter video-snemanjem, in je osredotočeno na spremljanje položaja, gibanja ter aktivnosti osebe iz prejšnjih odstavkov. Tajno opazovanje se sme izvajati na javnih ter javno dostopnih odprtih in zaprtih prostorih ter krajih in prostorih, ki so vidni z javno dostopnega kraja oziroma prostora. Pod pogoji iz tega člena se sme tajno opazovanje izvajati tudi v zasebnih prostorih, če v to privoli imetnik prostora.

(4) Kazniva dejanja, v zvezi s katerimi se lahko odredi ukrep tajnega opazovanja, so:

1) kazniva dejanja, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petih ali več let;

2) kazniva dejanja iz 2. točke drugega odstavka 150. člena tega zakona in kazniva dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu, zalezovanja po 134.a členu, grožnje po 135. členu, zlorabe osebnih podatkov po tretjem, četrtem, petem in šestem odstavku 143. člena, zaposlovanja na črno po drugem in tretjem odstavku 199. člena, goljufije po prvem, tretjem in četrtem odstavku 211. člena, prikrivanja po prvem, drugem in tretjem odstavku 217. člena, goljufije na škodo Evropske unije po 229. členu, napada na informacijski sistem po drugem, tretjem in četrtem odstavku 221. člena, ponareditve ali uničenja poslovnih listin po 235. členu, izdaje in nepravilne pridobitve poslovne tajnosti po prvem, drugem in tretjem odstavku 236. člena, zlorabe informacijskega sistema po 237. členu, zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu, ponarejanja listin po 251. členu, posebnega primera ponarejanja listin po 252. členu, zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu, izdaje tajnih podatkov po 260. členu, javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po 297. členu, prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu, onesnaženja pitne vode po prvem, tretjem, četrtem in šestem odstavku 336. člena, onesnaženja živil ali krme po prvem, tretjem, četrtem in šestem odstavku 337. člena ter mučenja živali po drugem, tretjem in četrtem odstavku 341. člena Kazenskega zakonika;

3) kaznivo dejanje pomoči storilcu po storitvi kaznivega dejanja po 282. členu Kazenskega zakonika, in sicer tudi zoper osebe iz četrtega odstavka 282. člena Kazenskega zakonika – za kazniva dejanja, ki so navedena v tem odstavku.

(5) Ukrep tajnega opazovanja s pisno odredbo dovoli državni tožilec na pisni predlog policije, razen v primerih iz šestega odstavka tega člena, ko je potrebna odredba preiskovalnega sodnika.

(6) Ukrep tajnega opazovanja s pisno odredbo odredi preiskovalni sodnik na pisni predlog državnega tožilca v naslednjih primerih:

1) če se pri izvajanju ukrepa predvideva uporaba tehničnih naprav za prenos in snemanje glasu, pri čemer je ta ukrep dopustno odrediti zgolj za kazniva dejanja iz drugega odstavka 150. člena tega zakona;

2) če izvedba ukrepa zahteva namestitve tehničnih naprav za ugotavljanje položaja in gibanja osumljenca s tajnim vstopom v vozilo ali drug zavarovan oziroma zaprt prostor ali predmet;

3) za uporabo ukrepa v zasebnih prostorih, če v to privoli imetnik prostora;

4) za izvajanje ukrepa zoper osebo, ki ni osumljenec (drugi odstavek tega člena).

(7) Predlog in odredba, ki postaneta sestavni del kazenskega spisa, morata vsebovati:

1) podatke, ki omogočajo določljivost osebe, zoper katero se predlaga oziroma odreja ukrep;

2) utemeljitev oziroma ugotovitev utemeljenih razlogov za sum;

3) v primeru iz drugega odstavka tega člena podatke, ki omogočajo določljivost osumljenca iz prvega odstavka tega člena, ter utemeljitev verjetnosti, da bi izvajanje ukrepa privedlo do identifikacije osumljenca, lokacije, kjer se nahaja, oziroma njegovega prebivališča;

4) v primeru izvajanja ukrepa v zasebnih prostorih, če v to privoli imetnik prostora, pisno soglasje imetnika prostora;

5) način izvajanja ukrepa, njegov obseg in trajanje ter ostale pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo ukrepa;

6) utemeljitev oziroma ugotovitev neogibne potrebnosti uporabe ukrepa v razmerju do zbiranja dokazov na drug način.

(8) Izjemoma, če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti in če obstaja nevarnost odlašanja, lahko v primeru iz petega odstavka tega člena na ustni predlog policije državni tožilec, v primeru iz šestega odstavka tega člena pa na ustni predlog državnega tožilca preiskovalni sodnik, dovoli začetek izvajanja ukrepa z ustno odredbo. O ustnem predlogu napravi organ, ki je izdal ustno odredbo, uradni zaznamek. Pisna odredba, ki mora vsebovati utemeljitev razloga za predčasno izvrševanje, mora biti izdana najkasneje v dvanajstih urah po izdaji ustne odredbe. Za predčasno izvrševanje mora obstajati utemeljen razlog, v nasprotnem primeru sodišče ne glede na siceršnjo upravičenost uporabe ukrepov vselej postopa po četrtem odstavku 154. člena tega zakona.

(9) Če pride oseba, zoper katero se ukrep izvaja, v stik z drugo neidentificirano osebo, za katero obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je vpletena v kriminalno dejavnost v zvezi s kaznivimi dejanji, zaradi katerih se izvaja ukrep, lahko policija to osebo tajno opazuje tudi brez odredbe iz petega ali šestega odstavka tega člena, če je to nujno potrebno za ugotovitev identitete te osebe ali pridobitev drugih podatkov, pomembnih za kazenski postopek. Policija mora za tako opazovanje pridobiti predhodno ustno dovoljenje državnega tožilca, razen, če tega ni mogoče pravočasno pridobiti in če obstaja nevarnost odlašanja. V tem primeru policija takoj, ko je mogoče in najpozneje v šestih urah od začetka izvajanja ukrepa, obvesti državnega tožilca, ki lahko prepove nadaljnje izvajanje ukrepa, če meni, da zanj ni utemeljenih razlogov. Ta ukrep sme trajati največ dvanajst ur od stika z osebo, zoper katero se ukrep izvaja. Policija pri izvajanju ukrepa iz tega odstavka ne sme uporabljati tehničnih naprav in sredstev iz 1. in 2. točke šestega odstavka tega člena, niti izvajati ukrepa v zasebnih prostorih. Policija takoj po prenehanju takšnega opazovanja napravi uradni zaznamek, ki ga brez odlašanja pošlje državnemu tožilcu, ki je izdal dovoljenje iz tega odstavka, in organu, ki je izdal prvotno odredbo za tajno opazovanje. Uradni zaznamek postane del kazenskega spisa.

(10) Izvajanje ukrepa lahko traja največ dva meseca, iz tehtnih razlogov pa se lahko njegovo trajanje s pisno odredbo podaljša vsakič za dva meseca. Skupno lahko ukrep traja:

1) v primeru iz šestega odstavka tega člena največ šest mesecev;

2) v primerih iz petega odstavka tega člena največ štiriindvajset mesecev, če gre za kazniva dejanja iz četrtega odstavka tega člena; in največ šestintrideset mesecev, če gre za kazniva dejanja iz drugega odstavka 151. člena tega zakona.

(11) Policija preneha z izvajanjem ukrepa takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bil odrejen. O prenehanju brez odlašanja pisno obvesti organ, ki je ukrep odredil. Policija pošlje organu, ki je ukrep odredil, mesečna poročila o poteku izvajanja ukrepa in pridobljenih podatkih. Organ, ki je ukrep odredil, lahko v vsakem trenutku na podlagi tega poročila ali po uradni dolžnosti, če oceni, da ni več razlogov za uporabo ukrepa, ali da se ta izvaja v nasprotju z njegovo odredbo, s pisno odredbo odredi, da se izvajanje ukrepa ustavi.

(12) Če se ukrep zoper isto osebo izvaja več kot šest mesecev, zakonitost in utemeljenost izvajanja ukrepa ob prvem podaljšanju nad šest mesecev, in nato vsakih nadaljnjih šest mesecev, preveri senat (šesti odstavek 25. člena). Organ, ki je izdal odredbo za podaljšanje, senatu pošlje celotno gradivo, ta pa odloči v roku treh dni. Če senat oceni, da ni razlogov za izvajanje ukrepa ali da niso izpolnjeni vsi zakonski pogoji, izda sklep, s katerim odredi prenehanje uporabe ukrepa. Zoper ta sklep ni pritožbe.

(13) Tajno opazovanje mora policija izvrševati na način, na katerega se v najmanjši možni meri posega v pravice oseb, ki niso osumljenci.

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje iz četrtega odstavka prejšnjega člena in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali odkritje storilca treba pridobiti podatke o prometu v zvezi s komunikacijo osumljenca, oškodovanca ali oseb iz drugega odstavka prejšnjega člena, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, da pristojnemu organu sporoči relevantne podatke v zvezi z omenjeno komunikacijo, ki obstajajo v času izdaje odredbe. Preiskovalni sodnik v odredbi opredeli kategorije podatkov, ki jih zahteva. Odredba se operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe vroča v delu, ki se nanaša nanj.

(2) Predlog in odredba morata biti pisna in morata vsebovati podatke, ki omogočajo enolično identifikacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, utemeljitev razlogov, relevantno časovno obdobje, za katerega se podatki zahtevajo, ostale pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo ukrepa, ter ustrezen rok za izvršitev. Identifikacija komunikacijskega sredstva mora biti dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb.

(3) Izjemoma, če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti in če obstaja nevarnost, da bi zaradi odlašanja bilo ogroženo življenje ali zdravje ljudi, lahko preiskovalni sodnik na ustni predlog državnega tožilca odredi izvršitev ukrepa iz prvega odstavka tega člena z ustno odredbo neposredno operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe. O ustnem predlogu državnega tožilca preiskovalni sodnik napravi uradni zaznamek. Pisna odredba mora biti izdana najkasneje v 12 urah po izdaji ustne odredbe. Če se med izdelavo pisnega odpravka izkaže, da izrečeni ukrep ni bil upravičen, se postopa po četrtem odstavku 154. člena tega zakona.

(4) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo v skladu s tem členom posredoval določene podatke. Tega ne sme razkriti 24 mesecev po preteku meseca, v katerem se je zaključilo izvrševanje odredbe. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.

(5) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.

149.c člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katerega je predpisana kazen enega ali več let zavora in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali odkritje storilca treba pridobiti podatke o prometu v zvezi s komunikacijo osumljenca, oškodovanca ali oseb iz drugega odstavka 149.a člena tega zakona ali če zakoniti uporabnik komunikacijskega sredstva s tem soglaša, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, da začne z zavarovanjem potrebnih prometnih podatkov v zvezi s komunikacijo ter sporočanjem le-teh pristojnemu organu. Preiskovalni sodnik mora v odredbi natančno opredeliti kategorije podatkov, ki jih zahteva, in obdobje, za katero se ukrep odreja in ki ne sme biti daljše od treh mesecev. Preiskovalni sodnik lahko z novo odredbo odredi podaljšanje izvajanja ukrepa za tri mesece. Če je zoper komunikacijsko sredstvo odrejen tudi ukrep po 150. členu tega zakona lahko sodnik odreja ukrepe po tem členu za ves čas izvrševanja ukrepov iz 150. člena tega zakona zoper to komunikacijsko sredstvo. Odredba se operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe vroča v delu, ki se nanaša nanj.

(2) Predlog in odredba morata biti pisna in morata vsebovati podatke, ki omogočajo enolično identifikacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, utemeljitev razlogov, relevantno časovno obdobje, za katerega se ukrep odreja, pogostost sporočanja podatkov pristojnemu organu ter ostale

pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo ukrepa, vključno z obrazložitvijo sorazmernosti. Identifikacija komunikacijskega sredstva mora biti dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb.

(3) Z odredbo ni mogoče zahtevati posredovanja podatkov, ki se nanašajo na lokacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, razen za kazniva dejanja iz četrtega odstavka 149.a člena tega zakona ali s soglasjem zakonitega uporabnika komunikacijskega sredstva.

(4) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo v skladu s tem členom posredoval določene podatke. Tega ne sme razkriti 24 mesecev po preteku meseca, v katerem se je zaključilo izvrševanje odredbe. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi. Ne glede na določbe tega odstavka pa v primeru posredovanja podatkov na podlagi soglasja zakonitega uporabnika operater oziroma ponudnik storitve informacijske družbe v roku osem dni od posredovanja podatkov obvesti zakonitega uporabnika o izvršitvi odredbe.

(5) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.

149.č člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno oziroma da se pripravlja kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali odkritje storilca treba pridobiti naročniške podatke o lastniku ali uporabniku določenega komunikacijskega sredstva ali storitve informacijske družbe ali obstoju in vsebini njegovega pogodbenega razmerja z operaterjem oziroma ponudnikom storitev informacijske družbe v zvezi z opravljanjem komunikacijske dejavnosti ali storitev informacijske družbe, lahko sodišče, državni tožilec oziroma policija od operaterja oziroma ponudnika storitev informacijske družbe v pisni obliki zahteva, da tudi brez privolitve posameznika, na katerega se ti podatki nanašajo, sporoči te podatke. Pisna zahteva mora vsebovati pravni pouk iz drugega odstavka tega člena in navedbo pristojnega sodišča. Državni tožilec oziroma policija morata v pisni zahtevi natančno opredeliti kategorije naročniških podatkov, ki jih zahtevata.

(2) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe lahko iz obrazloženih razlogov in na svoje stroške zahtevane podatke skupaj s kopijo zahteve namesto policiji ali državnemu tožilcu pisno posreduje pristojnemu sodišču. Sodišče po prejemu preveri zakonitost kategorij podatkov, ki so navedeni v zahtevi. V primeru, da zahteva vsebuje tudi podatke, ki niso naročniški podatki po prvem odstavku tega člena ali podatke, ki se jih v skladu s četrnim odstavkom tega člena ne sme posredovati, prejete podatke uniči, sicer pa jih posreduje državnemu tožilcu ali policiji. V primeru uničenja preiskovalni sodnik o tem napravi uradni zaznamek, ki ga posreduje operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, vodji pristojnega okrožnega državnega tožilstva ali državnemu tožilcu, ministrstvu, ki je pristojno za nadzor nad delom policije, in policiji.

(3) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo v skladu s tem členom posredoval določene podatke. Tega ne sme razkriti 24 mesecev po preteku meseca, v katerem so bili posredovani podatki. V primeru, da operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe v tem roku prejme sodno odredbo, ki se sklicuje na podatke, pridobljene z zahtevo po tem členu, se rok prepovedi razkritja te zahteve podaljša do izteka morebitnega roka iz prejete odredbe. Preiskovalni sodnik oziroma sodišče lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.

(4) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti prometnih podatkov, ki se nanašajo na katero koli določljivo komunikacijo, ali podatkov, za pridobitev katerih je potrebna obdelava podatkov, ki se lahko pridobijo samo na podlagi 149.b in 149.c člena tega zakona. Na podlagi tega člena prav tako ni mogoče zahtevati ali pridobiti podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.

153. člen

(1) Po prenehanju uporabe ukrepov iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155. in 155.a člena tega zakona mora policija vse izvode posnetkov, sporočil in vse predmete, pridobljene z uporabo teh ukrepov, skupaj s poročilom, ki obsega povzetek zbranih dokazov, predati državnemu tožilcu. V primeru uporabe ukrepov iz 150.a in 150.b člena tega zakona policija priloži tudi zapisnike po četrtem in petem odstavku 150.a člena tega zakona.

(2) Državni tožilec celotno gradivo, zbrano z ukrepi, ki jih je odredil preiskovalni sodnik, preda preiskovalnemu sodniku; ta pa preizkusi, ali so se ukrepi izvajali na način, kot so bili odobreni.

(3) Organ, ki je odredil ukrep, lahko odredi, da se posnetki telefonskih pogovorov in drugih oblik komuniciranja v celoti ali deloma prepisejo. Glede prepisa teh posnetkov se uporabljajo določbe šestega odstavka 84. člena tega zakona.

(4) Če državni tožilec izjavi, da ne bo začel kazenskega pregona zoper osumljenca ali če v roku dveh let po koncu izvajanja zadnjega od ukrepov, ki jih odreja državni tožilec, ne vloži obtožnega akta niti ne predlaga, odredi ali izvede nobene aktivnosti, ukrepa oziroma preiskovalnega dejanja, usmerjenega v pregon zoper osumljenca, preiskovalnemu sodniku preda tudi celotno gradivo, zbrano s temi ukrepi.

154. člen

(1) Podatke, sporočila, posnetke ali dokazila, pridobljene z uporabo ukrepov iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155. in 155.a člena tega zakona, hrani sodišče zaradi uspešne izvedbe kazenskega postopka in zavarovanja pravice osumljenca oziroma obdolženca do obrambe, dokler se hrani kazenski spis, oziroma do uničenja po drugem odstavku tega člena.

(2) Če državni tožilec izjavi, da ne bo začel kazenskega pregona zoper osumljenca ali če v roku dveh let po koncu izvajanja zadnjega od ukrepov iz 149.a, prvega odstavka 149.b., 149.c, 150., 150.a., 150.b., 151., 155. in 155.a člena tega zakona ne vloži obtožnega akta niti ne predlaga, odredi ali izvede nobene aktivnosti, ukrepa oziroma preiskovalnega dejanja usmerjenega v pregon zoper osumljenca, se gradivo iz prejšnjega odstavka pod nadzorstvom preiskovalnega sodnika uniči. Če državni tožilec v roku dveh let stori kar koli iz prejšnjega stavka, kar je usmerjeno v pregon zoper osumljenca, se gradivo ne uniči, rok pa preneha teči. O uničenju napravi preiskovalni sodnik uradni zaznamek. Pred uničenjem preiskovalni sodnik o uporabi teh ukrepov obvesti oškodovanca. Če oškodovanec v skladu s 60. členom tega zakona prevzame pregon, se gradivo iz prejšnjega odstavka ne uniči. Pred uničenjem obvesti preiskovalni sodnik o uporabi teh ukrepov osumljenca, oziroma v primerih iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, osebo, zoper katero se je ukrep izvajal, ki ima pravico seznaniti se s pridobljenim gradivom, v primerih večjega obsega tega gradiva pa s poročilom iz prvega odstavka 153. člena tega zakona. V primeru, ko so bili uporabljeni ukrepi iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, in državni tožilec proti osumljencu začne kazenski pregon, preiskovalni sodnik najpozneje do vložitve obtožnice oziroma takoj po tem, ko je bila oseba, zaradi katere se je ukrep izvajal, prijeta, obvesti o uporabi teh ukrepov osebo, zoper katero so se ukrepi izvajali, ki ima pravico seznaniti se s pridobljenim gradivom. Če je mogoče utemeljeno sklepati, da bo zaradi seznanitve z gradivom nastala nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali iz drugih tehtnih razlogov, lahko preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca ali po uradni dolžnosti odloči, da osumljenca, oziroma v primerih iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, osebo, zoper katero se je ukrep izvajal, z delom vsebine

ali s celotno vsebino pridobljenega gradiva ne bo seznanil. V primeru iz petega odstavka tega člena se osumljenca seznanijo z zapisnikom oziroma uradnim zaznamkom o uničenju podatkov.

(3) Ne smejo se uporabiti kot dokaz podatki, sporočila, posnetki ali druga dokazila, če so bili pridobljeni z izvajanjem katerega od ukrepov po 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155., 155.a in 156. členu tega zakona, in se ne nanašajo na katero izmed kaznivih dejanj, za katere je posamičen ukrep mogoče odrediti.

(4) Če so bili ukrepi iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona izvršeni brez odredbe državnega tožilca (peti in deveti odstavek 149.a člena, prvi odstavek 155. člena, tretji odstavek 155.a člena) oziroma brez odredbe preiskovalnega sodnika (šesti odstavek 149.a člena, prvi in tretji odstavek 149.b člena, prvi odstavek 149.c člena, 150.a, 150.b in 153. člen, četrti odstavek 155.a člena, prvi odstavek 156. člena) ali senata (drugi odstavek 156.a člena) ali v nasprotju z njo ali če daljšega izvajanja ukrepov ni preveril senat (dvanajsti odstavek 149.a člena), sodišče ne sme opreti svoje odločbe na tako dobljene podatke, sporočila, posnetke ali dokazila.

(5) Določbe 237. člena tega zakona se smiselno uporabljajo tudi za podatke, posnetke, sporočila in dokazila, pridobljena z uporabo ukrepov iz 150., 151. in 155.a člena tega zakona. Če policija pri izvrševanju ukrepov iz 150., 151. in 155.a člena tega zakona spozna, da pridobljeni podatki, posnetki, sporočila ali dokazila vsebujejo podatke iz prvega odstavka 222.a člena tega zakona, mora z njimi brez nepotrebnega odlašanja seznaniti državnega tožilca in izvenobravnavnega sodnika. Izvenobravnavni sodnik lahko po zaslišanju državnega tožilca in ob smiselni uporabi določb tretjega in četrtega odstavka 222.a člena tega zakona odloči, da se ti podatki in vsi njihovi prepisi uničijo, če je to nujno zaradi zagotovitve varstva tajnosti ali zaupnosti pridobljenih podatkov. O naroku izvenobravnavni sodnik sestavi poseben zapisnik. Podatki se uničijo pod nadzorstvom izvenobravnavnega sodnika, ki o tem napravi uradni zaznamek.

(6) Če so ukrepi iz 149.a, 150., 150.a, 150.b, 151., 155. in 155.a člena tega zakona uporabljeni v zadevi, ki je predmet preiskave, kazenskega pregona ali sodnega postopka v eni ali več državah, morajo biti izvedeni v skladu z obstoječimi dvostranskimi ali večstranskimi sporazumi ali pogodbami oziroma s sporazumom iz 160.b člena tega zakona, če teh ni, pa se dogovori sklenejo za vsak posamezen primer posebej ob popolnem spoštovanju suverenosti in notranje zakonodaje pogodbenice, na katere ozemlju bo potekala takšna preiskava. (delno se preneha uporabljati)

156. člen

(1) Preiskovalni sodnik lahko na obrazložen predlog državnega tožilca odredi banki, hranilnici, plačilni instituciji, družbi za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnici ali zastopniku, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar, ali družbi za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, da mu, lahko pa tudi pristojnemu organu, sporoči zaupne podatke in pošlje dokumentacijo o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih ali drugih poslih osumljenca, obdolženca in drugih oseb, za katere je mogoče utemeljeno sklepati, da so udeležene v finančnih transakcijah ali poslih osumljenca ali obdolženca, če bi ti podatki utegnili biti dokaz v kazenskem postopku ali če so potrebni zaradi zasega predmetov ali zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi oziroma premoženja v vrednosti premoženjske koristi.

(2) Banka, hranilnica, plačilna institucija družba za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družba za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto mora zahtevane podatke in dokumentacijo iz prejšnjega odstavka posredovati preiskovalnemu sodniku in pristojnemu organu, določenemu v odredbi brez odlašanja.

(3) Pod pogoji iz prvega odstavka tega člena lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi banki, hranilnici, plačilni instituciji, družbi za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnici ali zastopniku, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar, ali družbi za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, da tekoče spremlja finančno poslovanje osumljenca, obdolženca in drugih oseb, za katere je mogoče utemeljeno sklepati, da so udeležene v finančnih transakcijah ali poslih osumljenca ali obdolženca in da mu sproti sporoča zaupne podatke o transakcijah ali poslih, ki jih pri njih opravijo ali nameravajo opraviti navedene osebe. V odredbi preiskovalni sodnik določi rok, v katerem mu mora banka, hranilnica, plačilna institucija, družba za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar, ali družba za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto sporočiti podatke.

(4) Izvajanje ukrepa iz prejšnjega odstavka lahko traja največ tri mesece, iz tehtnih razlogov pa se lahko na predlog državnega tožilca njegovo trajanje podaljša do največ šest mesecev.

(5) (razveljavljen)

(6) Banka, hranilnica, plačilna institucija, družba za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar, ali družba za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto svoji stranki ali tretji osebi ne sme razkriti, da je ali da bo podatke in dokumentacijo poslala preiskovalnemu sodniku, državnemu tožilcu ali policiji (prejšnji odstavek). Tega ne sme razkriti 24 mesecev po zaključku izvrševanja odredbe preiskovalnega sodnika oziroma posredovanja podatkov državnemu tožilcu ali policiji. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi. (delno razveljavljen)

157. člen

(1) Policisti smejo nekomu vzeti prostost, če je podan katerikoli od razlogov za pripor iz prvega odstavka 201. člena ali prvega odstavka 432. člena tega zakona, vendar ga morajo brez odlašanja privedi pristojnemu preiskovalnemu sodniku. Ob privedbi sporoči policist preiskovalnemu sodniku, zakaj in kdaj je bila privedenemu odvzeta prostost. Preiskovalnemu sodniku se ob privedbi izroči tudi kopija kazenske ovadbe z zapisnikom o zaslišanju osumljenca in drugimi prilogami, razen uradnih zaznamkov o obvestilih, ki jih je policija zbrala od osumljenca, preden mu je bil dan pouk po četrtem odstavku 148. člena tega zakona. Te uradne zaznamke pošlje policija skupaj z ovadbo državnemu tožilcu.

(2) Policisti smejo izjemoma nekomu vzeti prostost in ga pridržati, če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je storil kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, če je pridržanje potrebno zaradi ugotovitve istovetnosti, preverjanja alibija, zbiranja obvestil in dokaznih predmetov o tem kaznivem dejanju in so za pripor podani razlogi iz 1. in 3. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona in 1. in 2. točke prvega odstavka 432. člena tega zakona, v primeru iz 2. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona pa le, če je opravičena bojazen, da bo ta oseba uničila sledove kaznivega dejanja.

(3) Oseba, ki ji je bila vzeta prostost brez odločbe sodišča, mora biti kot osumljenec takoj poučena po določbah prvega odstavka 4. člena ter četrtega odstavka 148. člena tega zakona. Če je oseba, ki ji je bila odvzeta prostost, tuj državljan, se jo obvesti, da je pristojni organ na njeno zahtevo dolžan o odvzemu prostosti obvestiti tudi konzulat njene države.

(4) Če osumljenec izjavi, da si bo vzel zagovornika, policija odloži njegovo zaslišanje kot tudi opravo drugih preiskovalnih dejanj, razen tistih, ki bi jih bilo nevarno odlašati, do prihoda zagovornika, vendar najdlje za dve uri od tedaj, ko je bila osumljencu dana možnost, da obvesti zagovornika. Na zahtevo osumljenca mu mora policija pomagati, da si lahko vzame zagovornika. Zaslišanje osumljenca se opravi

v navzočnosti zagovornika po določbah 148.a člena tega zakona. Če osumljenec izjavi, da si zagovornika ne bo vzel, ali če izbrani zagovornik ne pride v roku dveh ur, ravna policija po šestem odstavku 148. člena tega zakona.

(5) Pridrzanje po drugem odstavku tega člena lahko traja največ osemindvajset ur. Po preteku tega roka mora policist pridržano osebo izpustiti na prostost, ali pa ravnati po prvem odstavku tega člena. Če pridržane osebe, ki je na misiji v tujini, zaradi oddaljenosti ali drugih izjemnih objektivnih razlogov ni mogoče brez odlašanja privedi k preiskovalnemu sodniku, ki je pristojen po prvem odstavku 29. člena tega zakona, se o tem takoj obvesti osebo, ki ji je vzeta prostost in državnega tožilca, ob privedbi pa je potrebno pisno obrazložiti zamudo.

(6) Če pridrzanje po drugem odstavku tega člena traja več kot šest ur, mora policist takoj v pisni obliki z odločbo obvestiti osebo, ki ji je odvzeta prostost, o razlogih za odvzem prostosti, ter jo poučiti, da ima za namene priprave pritožbe pravico pregledati gradivo zadeve, ki je povezano s pridrzanjem. Pregled določenega gradiva se sme z odločbo o pridrzanju odreči, če bi bilo lahko resno ogroženo življenje ali pravice druge osebe, ali če bi pregled vplival na potek predkazenskega postopka oziroma preiskave, ali če to narekujejo posebni razlogi obrambe ali varnosti države.

(7) Oseba, ki ji je vzeta prostost ima, dokler traja pridrzanje in še tri dni po koncu pridrzanja, pravico do pritožbe zoper odločbo iz predhodnega odstavka tega člena. Pritožba ne zadrži ukrepa odvzema prostosti. O pritožbi mora odločiti senat pristojnega sodišča (šesti odstavek 25. člena) v osemindvajsetih urah.

(8) Če pridrzanje po drugem odstavku tega člena traja manj kot šest ur, mora policist osebi, ki ji je bila odvzeta prostost, najkasneje ob prenehanju pridrzanja izročiti uradni zaznamek, iz katerega so razvidni podatki o njej, razlog pridrzanja, pravice pridržane osebe, točen čas začetka in, če je to mogoče, tudi točen čas prenehanja pridrzanja. Čas izročitve uradnega zaznamka oseba potrdi s podpisom. Če podpis odkloni, policist to navede na uradnem zaznamku.

(9) O vsakem odvzemu prostosti policija takoj obvesti državnega tožilca, ki ji lahko da navodila glede nadaljnjih ukrepov (160.a člen). Policija je dolžna ravnati po teh navodilih.

178. člen

(1) Pri zaslišanju obdolženca sta lahko navzoča državni tožilec in zagovornik. Če preiskovalni sodnik oceni, da je njuna navzočnost v posameznem primeru potrebna, lahko odredi, da se zaslišanje opravi v njuni obvezni navzočnosti. Navzočnost državnega tožilca in zagovornika je obvezna vselej, ko gre za prvo zaslišanje po privedbi obdolženca na podlagi 157. člena tega zakona.

(2) Državni tožilec, oškodovanec, obdolženec in zagovornik so lahko navzoči pri ogledu in zaslišanju izvedencev.

(3) Državni tožilec in zagovornik sta lahko navzoča pri hišni preiskavi.

(4) Državni tožilec, obdolženec in zagovornik so lahko navzoči pri zaslišanju priče. Preiskovalni sodnik lahko odredi, da se obdolženec odstrani z zaslišanja, če priča v njegovi navzočnosti ne želi izpovedati ali če okoliščine kažejo, da v njegovi navzočnosti ne bo govorila resnice ali v primeru, če bo po zaslišanju priče potrebno opraviti sodno prepoznavo. Obdolženec ne sme biti navzoč pri zaslišanju priče, mlajše od 15 let, ki je oškodovanec katerega izmed kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona. Oškodovanec sme biti navzoč pri zaslišanju priče samo, če je verjetno, da priča ne bo prišla na glavno obravnavo. Preiskovalni sodnik lahko v posameznem primeru dovoli, da so zaradi zaščite integritete priče, mlajše od 15 let, ki je oškodovanec katerega izmed kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, med njenim zaslišanjem navzoče tudi druge osebe.

(5) Preiskovalni sodnik mora na primeren način obvestiti državnega tožilca in zagovornika, kdaj in kje bo zasliševanje obdolženca. Prav tako mora na primeren način obvestiti državnega tožilca, obdolženca, zagovornika in oškodovanca, kdaj in kje bodo opravljena druga preiskovalna dejanja, pri katerih so lahko navzoči, razen če bi bilo nevarno odlašati. Če ima obdolženec zagovornika, obvesti preiskovalni sodnik praviloma samo njega. Če je obdolženec v priporu, preiskovalno dejanje pa naj bo opravljeno zunaj sedeža sodišča, odloči preiskovalni sodnik, ali je obdolženčeva navzočnost potrebna.

(6) Če tisti, ki mu je bilo poslano obvestilo o preiskovalnem dejanju, ne pride, se dejanje lahko opravi tudi v njegovi nenavzočnosti. Če preiskovalni sodnik odredi obvezno navzočnost, pa na zaslišanje obdolženca ne prideta državni tožilec ali zagovornik, se zaslišanje praviloma preloži, razen če bi potekel rok iz drugega odstavka 203. člena tega zakona oziroma če preiskovalni sodnik glede na spremenjene okoliščine oceni, da obvezna navzočnost ni več potrebna. O preložitvi oziroma izostanku z zaslišanja preiskovalni sodnik obvesti Vrhovno državno tožilstvo oziroma odvetniško zbornico.

(7) Stranke in zagovornik, ki so navzoči pri preiskovanih dejanjih lahko za razjasnitev stvari postavljajo obdolžencu, priči ali izvedencu posamezna vprašanja. Preiskovalni sodnik prepove vprašanje ali odgovor na postavljeno vprašanje, če ni dovoljeno ali če ni v zvezi z zadevo (228. člen in prvi odstavek 241. člena). Oškodovanec lahko postavlja vprašanja le z dovoljenjem preiskovalnega sodnika. Tisti, ki so navzoči pri preiskovalnih dejanjih, imajo pravico zahtevati, naj se v zapisnik vpišejo njihove pripombe glede izvršitve posameznih dejanj, lahko pa predlagajo tudi izvedbo posameznih dokazov.

(8) Za razjasnitev posameznih tehničnih ali drugih strokovnih vprašanj, ki nastanejo v zvezi s pridobljenimi dokazi, pri zaslišanju obdolženca ali pri drugih preiskovalnih dejanjih, lahko pokliče preiskovalni sodnik osebo ustrezne stroke, da mu da o takih vprašanjih potrebna pojasnila. Če so stranke pri tem navzoče, lahko zahtevajo, naj da ta oseba natančnejša pojasnila. Če je potrebno, lahko zahteva preiskovalni sodnik pojasnila tudi od ustreznega strokovnega zavoda.

(9) Določbe prejšnjih odstavkov se uporabljajo tudi, če se opravi preiskovalno dejanje pred sklepom o preiskavi.

213.a člen

(1) Pripornik ima pravico do osemurnega nepretrganega počitka v štiriindvajsetih urah. Poleg tega mu je treba zagotoviti vsak dan najmanj dve uri gibanja na prostem.

(2) Pripornik se sme uporabiti za dela, ki so potrebna za vzdrževanje reda in čistoče v njegovem prostoru. Priporniku je treba v skladu z možnostmi zavoda in pod pogojem, da to ni škodljivo za kazenski postopek, omogočiti delo, ki ustreza njegovim duševnim in telesnim sposobnostim. O tem odloči preiskovalni sodnik oziroma predsednik senata v sporazumu z upravo zavoda.

(3) Pripornik ima pravico do plačila za opravljeno delo. Minister, pristojen za pravosodje, podrobneje predpiše način in višino plačila.

213.b člen

(1) Z dovoljenjem preiskovalnega sodnika, ki opravlja preiskavo, in pod njegovim nadzorstvom ali pod nadzorstvom nekoga, ki ga on določi, lahko obiskujejo pripornika v mejah hišnega reda zavoda bližnji sorodniki, na njegovo zahtevo pa tudi zdravnik in drugi. Preiskovalni sodnik s sklepom prepove posamezne obiske, če bi zaradi tega lahko nastala škoda za postopek.

(2) Diplomatski in konzularni predstavniki tuje države imajo pravico, da z vednostjo preiskovalnega sodnika, ki opravlja preiskavo, obiskujejo in brez nadzora govorijo s pripornikom, ki je državljan njihove države.

(3) Varuh človekovih pravic oziroma njegov namestnik lahko pripornika obiskuje in si z njim dopisuje brez predhodnega obveščanja in nadzorstva preiskovalnega sodnika ali nadzorstva nekoga, ki ga ta določi. Pisanj, ki jih pripornik pošilja Uradu varuha človekovih pravic, ni dopustno pregledovati.

(4) Pripornik si lahko dopisuje ali ima druge stike z osebami zunaj zavoda. Če tako zahtevajo razlogi, zaradi katerih je bil odrejen pripor, lahko preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca s pisnim sklepom odredi nadzor pisemskih in drugih pošiljk ter drugih stikov pripornika z osebami zunaj zavoda. Preiskovalni sodnik lahko priporniku prepove pošiljanje ali sprejemanje pisem in drugih pošiljk ali vzpostavljanje stikov, ki so škodljivi za postopek, ne sme pa mu prepovedati, da bi poslal prošnjo ali pritožbo. Pritožba zoper ta sklep ne zadrži njegove izvršitve.

(5) Po vložitvi obtožnice do pravnomočnosti sodbe ima pravice iz prvega do četrtega odstavka tega člena predsednik senata.

219.a člen

(1) Preiskava elektronskih in z njo povezanih naprav ter nosilcev elektronskih podatkov (elektronska naprava), vključno s preko omrežja povezanimi in dosegljivimi informacijskimi sistemi, kjer so shranjeni podatki, se zaradi pridobitve podatkov v elektronski obliki lahko opravi, če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje in je podana verjetnost, da elektronska naprava vsebuje elektronske podatke:

- na podlagi katerih je mogoče osumljenca ali obdolženca identificirati, odkriti ali prijati ali odkriti sledove kaznivega dejanja, ki so pomembni za kazenski postopek, ali
- ki jih je mogoče uporabiti kot dokaz v kazenskem postopku.

(2) Preiskava se opravi na podlagi vnaprejšnje pisne privolitve imetnika ter policiji znanih in dosegljivih uporabnikov elektronske naprave, ki na njej utemeljeno pričakujejo zasebnost (uporabnik), ali na podlagi obrazložene pisne odredbe sodišča, izdane na predlog državnega tožilca. Če se preiskava opravi na podlagi odredbe sodišča, se izvod te odredbe pred začetkom preiskave izroči imetniku oziroma uporabniku elektronske naprave, ki naj se preišče. Preiskava elektronske naprave, zasežene odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, se lahko opravi le na podlagi sodne odredbe, ki je obrazložena v skladu s šestim odstavkom 220. člena tega zakona.

(3) Predlog in odredba o preiskavi elektronske naprave morata vsebovati:

- podatke, ki omogočajo identifikacijo elektronske naprave, ki se bo preiskala;
- utemeljitev razlogov za preiskavo;
- opredelitev vsebine podatkov, ki se iščejo;
- druge pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo tega preiskovalnega dejanja in določajo način njegove izvršitve.

(4) Če se preiskava elektronske naprave odredi v odredbi za hišno ali osebno preiskavo, za izdajo tega dela odredbe in njeno izvršitev veljajo pogoji in postopki iz tega člena. V tem primeru tudi predlog za hišno ali osebno preiskavo poda državni tožilec.

(5) Izjemoma, če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti ter če obstaja neposredna in resna nevarnost za varnost ljudi ali premoženja, lahko preiskovalni sodnik na ustni predlog državnega tožilca odredi preiskavo elektronske naprave z ustno odredbo. O predlogu državnega tožilca in odredbi preiskovalni sodnik izdela uradni zaznamek. Pisna odredba mora biti izdana najpozneje v dvanajstih urah po izdaji ustne odredbe, sicer policija, ki je odredbo izvršila, zapisniško uniči ali izbriše zavarovane podatke in o tem v osmih dneh obvesti preiskovalnega sodnika, državnega tožilca in imetnika oziroma uporabnika elektronske naprave, če je znan.

(6) Imetnik oziroma uporabnik elektronske naprave mora omogočiti dostop do naprave, predložiti šifrirne ključe oziroma šifrirna gesla in pojasnila o uporabi naprave, ki so potrebna, da se doseže namen preiskave. Če noče tako ravnati, se sme kaznovati oziroma zapreti po določbi drugega odstavka 220. člena tega zakona, razen če gre za osumljenca, obdolženca, osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen), ali osebo, ki se lahko odreče pričevanju (236. člen).

(7) Preiskava se opravi tako, da se ohrani integriteta izvirnih podatkov in možnost njihove uporabe v nadaljnjem postopku. Preiskava mora biti opravljena na način, s katerim se v najmanjši možni meri posega v pravice oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci, in varuje tajnost oziroma zaupnost podatkov ter ne povzroča nesorazmerna škoda.

(8) Preiskavo opravi strokovno usposobljena oseba. O preiskavi se napravi zapisnik, ki med drugim obsega:

- identifikacijo elektronske naprave, ki je bila pregledana;
- datum ter uro začetka in konca preiskave oziroma ločeno za več preiskav, če preiskava ni bila opravljena v enem delu;
- morebitne sodelujoče in navzoče osebe pri preiskavi;
- številko odredbe in sodišče, ki jo je izdalo;
- način izvedbe preiskave;
- ugotovitve preiskave in druge pomembne okoliščine.

(9) Če je treba opraviti preiskavo elektronske naprave, ki je bila zasežena in podatki na njej zavarovani ter zapečateni na podlagi sedmega odstavka 223.a člena tega zakona in ob smiselni uporabi petega odstavka 220. člena tega zakona, jo v prostorih sodišča oziroma v drugih prostorih, če je to potrebno zaradi uporabe tehničnih sredstev pri preiskavi, opravi izvedenec. Izvedenec s posebno odredbo postavi izvenobravnavni sodnik, če ga ni postavil že preiskovalni sodnik (sedmi odstavek 223.a člena). Z odredbo določi tudi morebitno uporabo drugih prostorov. Preiskava elektronske naprave se opravi ob smiselni uporabi drugega in tretjega odstavka 222. člena tega zakona.

(10) Na preiskavo iz prejšnjega odstavka izvenobravnavni sodnik povabi tudi zagovornika, če je bila elektronska naprava zasežena osumljencu ali obdolžencu, in zastopnika tistega, ki mu je bila elektronska naprava zasežena, če ga ima, predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pa, če je bila elektronska naprava zasežena odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku. Navedene osebe lahko ugovarjajo, da so se pri preiskavi našli podatki iz prvega odstavka 222.a člena tega zakona. Ob tem sme izvenobravnavni sodnik odrediti, da je treba najdene podatke obravnavati kot posebej zaščitene podatke ter določiti druge potrebne ukrepe, kot so: prepoved prepisovanja podatkov, razen če je to neogibno zaradi izdelave izvida in mnenja, določitev načina obdelovanja podatkov in drugi, tudi tehnični ukrepi, s katerimi se zagotovi varstvo tajnosti ali zaupnosti podatkov ter prepreči

prekomerno poseganje v pravice oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci. Pri preiskavi se uporabljajo določbe tega zakona o izvedenstvu. Policija pri izvedbi preiskave ne sme sodelovati.

(11) Najdeni podatki se pregledajo ob uporabi določb drugega do šestega odstavka 222.a člena tega zakona.

(12) Če se pri preiskavi najdejo podatki, ki niso v zvezi s kaznivim dejanjem, zaradi katerega je bila preiskava odrejena, temveč kažejo na drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, se to navede v zapisniku in takoj sporoči državnemu tožilcu, da začne kazenski pregon. Ti podatki pa se takoj uničijo, če državni tožilec spozna, da ni razloga za kazenski pregon in tudi ne kakšnega drugega zakonskega razloga, da bi se morali podatki hraniti. O uničenju se sestavi zapisnik.

(13) Če v tem členu ni določeno drugače, se za odreditev in izvršitev odredbe o preiskavi elektronske naprave smiselno uporabljajo določbe tretjega in četrtega odstavka 215. člena ter četrtega, petega in sedmega odstavka 216. člena tega zakona.

(14) Če je bila preiskava elektronske naprave opravljena brez odredbe sodišča ali v nasprotju z njo ali brez pisne privolitve iz drugega odstavka tega člena, sodišče svoje odločbe ne sme opreti na zapisnik o preiskavi in na tako pridobljene podatke.

227. člen

(1) Ko se obdolženec zaslišuje prvič, ga je treba vprašati za ime in priimek in morebitni vzdevek, tudi prejšnje osebno ime, če je bilo spremenjeno, kje je rojen, kje stanuje, dan, mesec in leto rojstva, EMŠO, državljanstvo, poklic, funkcije na državni ali samoupravni lokalni ravni, kakšne so njegove družinske razmere, ali je pismen, katere šole ima, oziroma ali je podčastnik, častnik ali vojaški uslužbenec, kakšni so njegov osebni dohodek in njegove premoženjske razmere, ali je bil že obsojen, pa obsodba še ni bila izbrisana, kdaj in zakaj, in ali je in kdaj izrečeno kazen prestal, ali teče zoper njega postopek za kakšno drugo kaznivo dejanje, če je mladoleten, pa tudi, kdo je njegov zakoniti zastopnik. Obdolženca je treba poučiti, da mora na vabilo priti in takoj sporočiti vsako spremembo naslova ali nameravano spremembo prebivališča, ter ga opozoriti na posledice, če ne bi tako ravnal.

(2) Obdolžencu se nato pove, katerega dejanja je obdolžen in kaj je podlaga za obdolžitev. Pouči se ga, da se ni dolžan zagovarjati in odgovarjati na vprašanja, če se zagovarja, pa ni dolžan izpovedati zoper sebe ali svoje bližnje ali priznati krivdo ter da ima pravico vzeti si zagovornika po lastni izbiri, ki je lahko navzoč pri zaslišanju.

(3) Če gre za kazniva dejanja, za katera je v Kazenskem zakoniku predvideno, da se sme obdolžencu v določenih primerih kazen omiliti (tretji odstavek 294. člena Kazenskega zakonika), mu je tudi to treba povedati.

(4) Obdolženec se zaslišuje ustno. Pri zaslišanju se mu lahko dovoli, da uporablja svoje zapiske.

(5) Pri zaslišanju je treba obdolžencu omogočiti, da se v neoviranem pripovedovanju izjavi o vseh okoliščinah, ki ga obremenjujejo, in da navede vsa dejstva, ki so v korist njegovi obrambi.

(6) Ko obdolženec konča svojo izpovedbo, se mu postavijo vprašanja, če je treba, da se izpolnijo vrzeli ali odpravijo nasprotja in nejasnosti v njegovem pripovedovanju.

(7) Zasliševanje se mora opraviti tako, da se v polni meri spoštuje obdolženčeva osebnost.

(8) Proti obdolžencu se ne smejo uporabiti sila, grožnja ali druga podobna sredstva (tretji odstavek 266. člena), da bi se dosegla kakšna njegova izjava ali priznanje.

(9) Obdolženec sme biti zaslišan brez zagovornika, če se je izrecno odpovedal tej pravici, obramba pa ni obvezna ali če zagovornik ni navzoč, čeprav je bil obveščen o zaslišanju (178. člen).

(10) Če obdolženec ni bil poučen o svojih pravicah iz drugega odstavka tega člena ali če dani pouk in izjava obdolženca glede pravice do zagovornika nista zapisana v zapisnik ali če je bilo ravnano v nasprotju z določbami osmega ali devetega odstavka tega člena, sodišče ne sme opreti svoje odločbe na obdolženčevo izpovedbo.

421. člen

(1) Zahtevo za varstvo zakonitosti smejo vložiti vrhovni državni tožilec, obdolženec in zagovornik. Po obdolženčevi smrti pa jo smejo v njegovo korist vložiti osebe iz drugega odstavka 367. člena tega zakona.

(2) Vrhovni državni tožilec sme vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti tako v škodo, kakor tudi v korist obdolženca. Vrhovni državni tožilec lahko predlaga, da se zahteva za varstvo zakonitosti, ki jo je vložila druga oseba, zavrne kot očitno neutemeljena. Izvod obrazloženega predloga se pošlje nasprotni stranki, ki lahko v osmih dneh od prejema nanj odgovori.

(3) Obdolženec, zagovornik in osebe iz drugega odstavka 367. člena tega zakona smejo vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti v treh mesecih oziroma, če gre za odločbo iz četrtega odstavka prejšnjega člena, v osmih dneh od zadnje vročitve pravnomočne sodne odločbe obdolžencu oziroma zagovorniku (četrti odstavek 120. člena).

(4) Če je s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice ugotovljena kršitev človekove pravice ali temeljne svoboščine iz Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin oziroma njenih protokolov, ki se nanaša na pravnomočno sodno odločbo, se rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti šteje od dneva dokončnosti sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.

(5) Ne glede na določbo drugega odstavka prejšnjega člena je mogoče zahtevo za varstvo zakonitosti iz prejšnjega odstavka vložiti tudi zoper odločbo vrhovnega sodišča.

422. člen

(1) Zahteva za varstvo zakonitosti se poda pri sodišču, ki je izdalo odločbo na prvi stopnji.

(2) Predsednik senata sodišča prve stopnje zavrže s sklepom zahtevo za varstvo zakonitosti, če je vložena zoper odločbo vrhovnega sodišča (drugi odstavek 420. člena), če jo je vložil nekdo, ki ni imel te pravice (prvi odstavek 421. člena), ali če je prepozna (tretji odstavek 421. člena). Zoper ta sklep je dovoljena pritožba na sodišče druge stopnje.

(3) Sodišče prve stopnje sme, glede na vsebino zahteve za varstvo zakonitosti odrediti, da se izvršitev pravnomočne sodne odločbe odloži ali prekine.

423. člen

(1) O zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče na seji.

(2) Vrhovno sodišče s sklepom zavrže zahtevo za varstvo zakonitosti, če je ta nedovoljena ali prepozna (drugi odstavek 422. člena) ali ne izpolnjuje pogojev iz prvega ali petega odstavka 420. člena, sicer pa izvod zahteve pošlje nasprotni stranki, ki lahko v petnajstih dneh od prejema zahteve oziroma v osmih

dneh, če gre za zahtevo zoper odločbo iz četrtega odstavka 420. člena tega zakona, nanjo odgovori. Vrhovnemu državnemu tožilstvu se zahteva za varstvo zakonitosti pošlje s spisi.

(3) Preden se zadeva predloži v odločanje, lahko preskrbi sodnik, ki je določen za poročevalca, po potrebi poročilo o zatrjevanih kršitvah zakona.

(4) Glede na vsebino zahteve lahko vrhovno sodišče odredi, da se izvršitev pravnomočne sodne odločbe odloži oziroma prekine.

452.c člen

(1) Mladoletnik ima pravico, da ga v postopku spremljajo starši ali skrbnik. Če bi bila navzočnost teh oseb v nasprotju s koristjo mladoletnika, če z njimi kljub razumnim prizadevanjem organa ni bilo mogoče priti v stik, če je njihova identiteta neznana ali če bi bilo to v nasprotju z interesi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka, lahko mladoletnik izbere drugo odraslo osebo, ki ji zaupa. Če mladoletnik druge odrasle osebe ne izbere ali če so podani razlogi, navedeni v prejšnjem stavku, tudi glede osebe, ki jo sam izbere, ob upoštevanju mladoletnikove največje koristi drugo odraslo osebo imenuje organ, pred katerim teče postopek, ali obvesti pristojni center za socialno delo, da jo nemudoma imenuje.

(2) Pristojni organ mladoletnika ob seznanitvi ali prvem stiku po seznanitvi, da je osumljen ali obdolžen storitve kaznivega dejanja in katerega, v maternem jeziku ali jeziku, ki ga razume, nemudoma pouči vsaj o naslednjem:

- 1) da mora organ o pravicah mladoletnika čim prej obvestiti tudi njegove starše ali skrbnika;
- 2) da ima pravico do pomoči zagovornika v skladu s 454. členom tega zakona;
- 3) da ima pravico do varstva zasebnosti v skladu s 460. in 480. členom tega zakona;
- 4) da ima pravico, da ga v postopku spremljajo starši ali skrbnik;
- 5) da ima pravico do brezplačne pravne pomoči.

(3) O pravicah iz prejšnjega odstavka mora biti mladoletnik na razumljiv način poučen ustno in pisno, kar potrdi s podpisom.

(4) Po seznanitvi mladoletnika o pravicah iz prvega in drugega odstavka tega člena mora pristojni organ brez nepotrebne odlašanja obvestiti tudi mladoletnikove starše ali skrbnika.

(5) Pristojni organ mladoletnika in njegove starše ali skrbnika seznanja s pravicami, ki gredo mladoletniku v skladu s tem zakonom, tako, da mu omogoči njihovo učinkovito uresničevanje.

(6) Določbe tega zakona, ki se nanašajo na spremljanje in obveščanje mladoletnikovih staršev ali skrbnika, veljajo smiselno tudi za drugo odraslo osebo iz prvega odstavka tega člena, kadar in dokler so glede staršev ali skrbnika podane okoliščine iz prvega odstavka tega člena. Ko okoliščine iz prvega odstavka tega člena, zaradi katerih je bila imenovana druga odrasla oseba, prenehajo, pristojni organ seznanja starše ali skrbnika z dotedanjim potekom postopka.

452.d člen

(1) Mladoletnik, ki mu je odvzeta prostost, mora biti takoj poučen po tretjem odstavku 157. člena tega zakona, o pravicah iz drugega do šestega odstavka tega člena ter o tem, da se mu sme prostost odvzeti le izjemoma, če istega namena ni mogoče doseči z milejšim ukrepom, da sme odvzem prostosti trajati najkrajši potrebni čas in da mora biti zagotovljena redna sodna presoja odvzema prostosti.

(2) Mladoletnik ima od odvzema prostosti dalje pravico do zagovornika, ki si ga svobodno izbere. Če si zagovornika ne vzame sam ali mu ga ne vzamejo njegov zakoniti zastopnik ali sorodniki, mu ga na stroške države postavi pristojni organ po uradni dolžnosti.

(3) Mladoletnik mora biti pridržan ločeno od polnoletnih oseb. Ne glede na prejšnji stavek sme policist izjemoma odločiti, naj bo mladoletnik pridržan skupaj s polnoletnim, kadar je to glede na mladoletnikovo osebnost in druge okoliščine v konkretnem primeru v njegovo korist ali kadar v izjemnih okoliščinah ločene namestitve ni mogoče zagotoviti, pod pogojem, da je mladoletnik pridržan skupaj s polnoletnim na način, ki je v skladu z njegovo koristjo. Odločba o pridržanju vsebuje razloge za takšno namestitev.

(4) Mladoletnik, ki je v času pridržanja že polnoleten, ni pa še dopolnil enaindvajset let, sme biti pridržan skupaj z mladoletnim, če je to glede na njegovo osebnost in druge okoliščine v konkretnem primeru v njegovo korist in korist mladoletnika, ki je pridržan skupaj z njim.

(5) O odvzemu prostosti mladoletniku mora pristojni organ čim prej obvestiti njegove starše ali skrbnika in mu omogočiti stik z njimi.

(6) Mladoletnika po odvzemu prostosti brez nepotrebne odlašanja pregleda zdravnik, če mladoletnik potrebuje medicinsko pomoč ali če to zahtevajo mladoletnik, njegovi starši, skrbnik ali njegov zagovornik.

473. člen

(1) Mladoletnik mora biti priprt ločeno od polnoletnih.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek sme sodnik za mladoletnike po predhodno pridobljenem mnenju direktorja zavoda izjemoma odrediti, naj bo mladoletnik priprt skupaj s polnoletnimi, kadar je to glede na mladoletnikovo osebnost in druge okoliščine v konkretnem primeru v njegovem interesu in njegovo korist, zlasti pa kadar bi ločena namestitev lahko povzročila osamitev mladoletnika. Sodnik za mladoletnike mora v sklepu posebej obrazložiti, zakaj je takšna namestitev v mladoletnikovo korist.

(3) Mladoletnik, ki je pred odreditvijo pripora ali med trajanjem pripora dopolnil osemnajst let, ni pa še dopolnil enaindvajset let, sme biti priprt skupaj z mladoletnimi, če je to glede na njegovo osebnost in druge okoliščine v konkretnem primeru v njegovo korist in korist mladoletnikov, ki so pripti skupaj z njim.

(4) Mladoletniku, ki mu je odvzeta prostost, je treba zagotoviti nego, varstvo in vso potrebno individualno pomoč, ki jo utegne potrebovati glede na svojo starost, spol in osebnost. Z namenom zagotavljanja mladoletnikovega nadaljnega vključevanja v vzgojne, izobraževalne in druge programe, v katere je bil že vključen pred začetkom izvrševanja pripora, in za vključitev v druge ustrezne programe glede na potrebe, želje in sposobnosti mladoletnika zavod nemudoma po začetku izvrševanja pripora od centra za socialno delo ali izvajalca programa pridobi podatke o predhodni obravnavi mladoletnika. Po pridobitvi podatkov zavod prouči možnosti za mladoletnikovo nadaljnje vključevanje v ustrezne programe v skladu z omejitvami, potrebnimi za zagotavljanje varnosti in ohranitve reda v zavodu, v katerem se prestaja pripor, ter v skladu z omejitvami, ki izhajajo iz razlogov za odreditev pripora.

(5) Mladoletniku je treba zagotoviti vsak dan najmanj tri ure gibanja na prostem.

(6) Sodnik za mladoletnike ima glede priprtih mladoletnikov enake pristojnosti, kot jih ima po tem zakonu preiskovalni sodnik glede pripornikov.

V. BESEDILO ČLENOV, KI SE RAZVELJAVLJAJO

52. člen

(pregled osebe)

(1) Policisti smejo zaradi zasega predmetov opraviti pregled osebe, če na podlagi njihove neposredne zaznave obstaja velika verjetnost, da ima oseba pri sebi predmete, ki jih je skladno z zakonom treba zaseči.

(2) Pred začetkom pregleda policisti ukažejo osebi, naj sama izroči predmete, razen če bi to lahko ogrozilo varnost ljudi ali premoženja.

(3) Pregled osebe mora opraviti oseba istega spola, razen če s pregledom ni mogoče odlašati.

(4) Pregled osebe ne obsega telesnega pregleda ali osebne preiskave. Pri pregledu policisti z rokami pretipajo oblačila osebe in pregledajo vsebino stvari, ki jih ima oseba pri sebi oziroma s sabo. Policisti pri pregledu stvari ne smejo s silo odpirati zaprtih predmetov.

(5) Če se oseba iz prvega odstavka tega člena nahaja v ali ob vozilu in so policisti neposredno zaznali, da so bili predmeti skriti ali odvrženi v vozilo ali se nahajajo v vozilu, smejo pregledati tudi notranjost vozila, razen njegovih skritih delov.

(6) Če policisti med pregledom najdejo predmet, ki mora biti zasežen na podlagi zakona, ki ureja kazenski postopek, zakona, ki ureja postopek o prekršku, ali na podlagi drugega zakona, policisti nadaljujejo postopek po teh predpisih.

VI. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada Republike Slovenije v skladu s 142. členom Poslovnika Državnega zbora²⁹ (v nadaljevanju: PoDZ-1) predlaga obravnavo Predloga zakona po skrajšanem zakonodajnem postopku.

Predlagatelj namreč ocenjuje, da gre pri rešitvah v predlogu zakona za:

1. spremembe in dopolnitve ZKP v zvezi z odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije (ki terjajo spremembo ZKP in postavljajo roke za uresničitvev); zlasti pomembna je odločitev št U-I-144/19 (TRETJI DEL) z dne 6. 7. 2023, ki se nanaša na prometne in bančne podatke, saj njena razveljavitev začne učinkovati dne 12. avgusta 2024, kar pomeni, da se morajo takrat začeti uporabljati spremembe, ki jih v tem delu predvideva novela ZKP-P, sicer bi policija in državno tožilstvo izgubila pomembno orodje v boju z organiziranimi kriminalom in kriminalom belih ovratnikov). Pomembna je tudi druga odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-409/19, Up-1455/19 z dne 8. 12. 2022, ki se nanaša na možnost odložitve ali prekinitve izvrševanja pravnomočne obsodilne sodbe, s katero je bilo obsojenec, ki je na prostosti, obsojen na zaporno kazen (predlog za odložitve ali prekinitve izvršitve zaporne kazni se vložijo z zahtevo za varstvo zakonitosti). Tu gre sicer za uvedbo nove rešitve (ne za nadomestitev obstoječe). Rok za uresničitve navedene odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije se je iztekel dne 20. 1. 2024.
2. manj zahtevne uskladitve ZKP s pravom Evropske unije (natančneje z dvema direktivama EU, ki sta v veliki meri že prenesene v slovenski pravni red, hkrati pa je Evropska komisija v zvezi s predlaganimi rešitvami Republiki Sloveniji že posredovala uradni opomin oziroma obrazloženo mnenje),
3. manj zahtevne spremembe in dopolnitve ZKP.

Predlagatelj torej ocenjuje, da predlog izpolnjuje pogoje, ki jih za skrajšani zakonodajni postopek predvidevajo prva, tretja in četrta alineja prvega odstavka 142. člena PoDZ-1 .

VII. PRILOGE

/

---

²⁹ Uradni list RS, št. 92/07 – UPB1, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21.